

Heini Syrjälä

Seinäjoen ammattikorkeakoulun kansainväliseen liikkuvuuteen vaikuttavat tekijät

Opinnäytetyö

Kevät 2012

Liiketalouden, yrittäjyyden ja ravitsemisalalan yksikkö

Liiketalouden koulutusohjelma

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: Liiketalouden, yrittäjyyden ja ravitsemisalan yksikkö

Koulutusohjelma: Liiketalouden koulutusohjelma

Tekijä: Heini Syrjälä

Työn nimi: Seinäjoen ammattikorkeakoulun kansainväliseen liikkuvuuteen vaikuttavat tekijät

Ohjaaja: Ulla Autio

Vuosi: 2012

Sivumäärä: 76

Liitteiden lukumäärä: 4

Kansainvälinen liikkuvuus on korkeakoulujen tärkeimpiä kansainvälisiä toimintoja. Opetusministeriö on määritellyt tavoitteet korkeakoulujen liikkuvuudelle, ja sitä yritetäänkin parantaa monin tavoin. Tämän opinnäytetyön tarkoitus on kartoittaa tekijöitä, jotka vaikuttavat Seinäjoen ammattikorkeakoulun opiskelijoiden halukkuuteen lähteä ulkomaanvaihtoon. Tavoitteena on tehostaa korkeakoulun ulkomaanvaihtojen markkinointia siten, että Seinäjoen ammattikorkeakoulun ulospäin suuntautuva liikkuvuus saataisiin nykyistä vahvempaan ja pysyvään kasvuun.

Työn teoreettisena viitekehystenä tarkasteltiin ekspatriaattien menestystekijöiksi luokiteltuja persoonallisia ominaisuuksia, fyysisiä, sosiaalisia ja taloudellisia vaikuttimia sekä ulkomaanvaihdon henkilökohtaisia ja ulkoisia hyötyjä. Näissä käytettiin lähteinä aikaisempia tutkimuksia aiheesta.

Opinnäytetyö toteutettiin kvantitatiivisena kokonaistutkimuksena, jonka perusjoukoksi määriteltiin kaikki Seinäjoen ammattikorkeakoulun suomalaiset opiskelijat. Kohderyhmälle lähetettiin koulun sähköpostin jakelulistan avulla linkki sähköiseen kyselylomakkeeseen, ja kyselyn vastausprosentiksi saatiin lopulta 15 %.

Merkittävimmiksi vaikuttimiksi tutkimuksessa nousivat sosiaaliset tekijät; erityisesti oman kumppanin ja lasten merkitys oli suuri. Myös taloudellisilla tekijöillä oli merkittävä vaikutus. Persoonallisista ominaisuuksista tärkeimpiä olivat henkilökohtainen näkemys kielitaidosta, seikkailunhalu, mukautumiskyky ja rohkeus. Muilla tutkituilla ominaisuuksilla ei ollut merkittävää vaikutusta.

Tutkimuksesta selvisi myös, että Seinäjoen ammattikorkeakoulun opiskelijat ovat pääosin tyytyväisiä korkeakoululta saamaansa informaatioon ja kannustukseen, mutta tyytymättömiäkin opiskelijoita oli jonkin verran. Mielikuvat ulkomaanvaihdon hyödyllisyydestä olivat melko positiivisia ja suurin osa vastaajista piti ulkomailla asumista ja opiskelua tai työskentelyä mielenkiintoisena, antoisana ja haastavana.

Avainsanat: kansainvälinen liikkuvuus, opiskelijavaihto, harjoittelijavaihto

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: Business School

Degree programme: Business Management

Author: Heini Syrjälä

Title of thesis: The factors influencing international mobility at Seinäjoki University of Applied Sciences

Supervisor: Ulla Autio

Year: 2012

Number of pages: 76

Number of appendices: 4

International mobility is one of the most important international operations in Higher Education Institutions. The Finnish Ministry of Education has defined goals for international mobility in Higher Education Institutions and they try to improve it in many ways. The purpose of this thesis is to survey the factors that influence the willingness of the students of Seinäjoki University of Applied Sciences to go on an international exchange. The target of this thesis is to intensify the marketing of international exchanges, in order that the growth of outward mobility at the University of Applied Sciences would become stronger and more stable.

As the theoretical frame of reference of this study, the personal features of successful expatriates were reviewed, as well as the physical, social and financial motives, and the personal and external advantages of international exchange. Earlier studies on the subject were used here as sources.

The thesis was implemented as a quantitative study, a complete enumeration, and all the Finnish students of Seinäjoki University of Applied Sciences were defined as the population. A link to an Internet-based survey was sent to the target group via the email list of the University of Applied Sciences. The final response rate was 15 per cent.

Social factors, especially the students' own companions and children, proved to be the most significant. Also financial factors were found to be significant. Of personal characteristics, the students' personal views on their language skills, adventurousness, adaptability, and courage were the most important factors. The other factors surveyed did not have a significant value.

It was also discovered that the students of Seinäjoki University of Applied Sciences were mostly satisfied with the information and encouragement received from their school. Some unsatisfied students were found, however. The respondents' conceptions of the utility of international exchange were quite positive, and most of them considered living and studying or working abroad to be interesting, rewarding and challenging.

Keywords: international mobility, student exchange, trainee exchange

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä.....	2
Thesis abstract.....	3
SISÄLTÖ.....	4
KUVIO- JA TAULUKKOLUETTELO	6
KÄYTETYT TERMIT JA LYHENTEET.....	8
1 JOHDANTO	9
2 KANSAINVÄLINEN LIIKKUVUUS KORKEAKOULUISSA.....	11
2.1 Mitä on kansainvälinen liikkuvuus?	11
2.2 Kansainvälinen liikkuvuus Suomessa	12
2.3 Kansainvälinen liikkuvuus Seinäjoen ammattikorkeakoulussa.....	13
2.4 Seinäjoen ammattikorkeakoulun ulkomaanvaihtojen markkinointi	16
2.5 Seinäjoen ammattikorkeakoulussa käytössä olevat vaihto-ohjelmat ja vaihtoon lähtevien taloudellinen tuki.....	18
2.5.1 Erasmus.....	18
2.5.2 North-South-South	19
2.5.3 FIRST.....	20
2.5.4 Seinäjoen ammattikorkeakoulun omat apurahat	21
2.5.5 Kelan tuet suomalaisille opiskelijoille ulkomailla	21
3 LÄHTÖÖN VAIKUTTAVAT TEKIJÄT	22
3.1 Henkilökohtaiset vaikuttimet.....	22
3.1.1 Psykkiset ja emotionaaliset ominaisuudet	22
3.1.2 Fyysiset tekijät	23
3.1.3 Henkilökohtaiset hyödyt	23
3.2 Ulkoiset vaikuttimet	24
3.2.1 Sosiaaliset tekijät	25
3.2.2 Taloudelliset tekijät	26
3.2.3 Vaikutus opintoihin ja työuraan	27
4 TUTKIMUKSEN SUORITTAMINEN JA ANALYSOINTI.....	28
4.1 Tutkimusmenetelmän valinta	28
4.2 Tutkimuksen luotettavuuden arviointi	30

4.3 Tutkimustulokset	30
4.3.1 Taustatiedot	31
4.3.2 Psykologiset vaikuttimet.....	36
4.3.3 Sosiaaliset vaikuttimet.....	41
4.3.4 Taloudelliset vaikuttimet.....	49
4.3.5 Koulun markkinointi.....	53
4.3.6 Mielikuvat ja motiivit	56
4.3.7 Avoimet kysymykset	62
5 JOHTOPÄÄTÖKSET JA YHTEENVETO	66
6 POHDINTA	69
6.1 Kehitysehdotukset.....	69
6.2 Näkemys tutkimuksen onnistumisesta	71
LÄHTEET	73
LIITTEET	76

KUVIO- JA TAULUKKOLUETTELO

Kuvio 1. Vastaajien ikäjakauma.	31
Kuvio 2. Kiinnostus iän mukaan.	32
Kuvio 3. Kiinnostus sukupuolen mukaan.	33
Kuvio 4. Vastaajien jakauma koulutusaloittain.	33
Kuvio 5. Kiinnostus koulutusaloittain.	34
Kuvio 6. Aikaisemman ulkomaan työ- tai opiskelukokemuksen vaikutus.	35
Kuvio 7. Vapaa-ajan matkustuksen vaikutus.	35
Kuvio 8. Ulkomaisten ystävien vaikutus.	36
Kuvio 9. Opiskelijoiden henkilökohtainen näkemys omista ominaisuuksistaan (kaikki vastaajat).	38
Kuvio 10. Opiskelijoiden henkilökohtainen näkemys omista ominaisuuksistaan (vaihdossa jo olevat / olleet).	39
Kuvio 11. Opiskelijoiden henkilökohtainen näkemys omista ominaisuuksistaan (vaihdosta kiinnostuneet).	40
Kuvio 12. Opiskelijoiden henkilökohtainen näkemys omista ominaisuuksistaan (opiskelijat, jotka eivät ole kiinnostuneita ulkomaanvaihdosta).	41
Kuvio 13. Kumppanin ja lasten vaikutus.	42
Kuvio 14. Valmius uhrata aikaa perheeltä ulkomaanvaihdon vuoksi.	43
Kuvio 15. Perheen mahdollisuus lähteä mukaan ulkomaille.	43
Kuvio 16. Perheenjäsenten ja ystävien / tuttavien kokemus ulkomailla asumisesta, opiskelusta ja työskentelystä.	44
Kuvio 17. Perheenjäsenten ja ystävien / tuttavien kokemukset ulkomailla opiskelusta ja työskentelystä.	45
Kuvio 18. Perheen suhtautuminen.	47
Kuvio 19. Ystävien ja muiden läheisten suhtautuminen.	48
Kuvio 20. Harrastusten vaikutus.	49
Kuvio 21. Opiskelijoiden mielikuva taloudellisesta tilanteestaan.	50
Kuvio 22. Opiskelijoiden tieto saatavilla olevasta taloudellisesta tuesta.	51
Kuvio 23. Lainan vaikutus.	52
Kuvio 24. Taloudellisen tilanteen muutoksen vaikutus.	52

Kuvio 25. Taloudellisen tilanteen muutoksen vaikutus suhteessa omaan näkemykseen nykyisestä taloudellisesta tilanteesta.	53
Kuvio 26. Tyytyväisyys koulun / yksikön tarjoaman informaation määrään.....	54
Kuvio 27. Asiat joista toivottaisiin lisää informaatiota.	55
Kuvio 28. SeAMKin yhteistyökorkeakoulujen kiinnostavuus.	55
Kuvio 29. SeAMKin ja yksikön kannustus.	56
Kuvio 30. Mielikuvat ulkomailla opiskelusta, harjoittelusta ja asumisesta.	57
Kuvio 31. Mielikuvat ulkomaanvaihdon vaikutuksesta opintojen keston.	58
Kuvio 32. Mielikuvat ulkomaanvaihdon vaikutuksesta opintojen keston yksiköittäin.	58
Kuvio 33. Mielikuvat vaihtojakson lisäarvosta opinnoille.	60
Kuvio 34. Mielikuvat vaihtojakson hyödyllisyydestä työelämän kannalta.	61
Kuvio 35. Vaihtoon lähtöön vaikuttavat motiivit.	61
Taulukko 1. Seinäjoen Ammattikorkeakoulusta pitkään (yli kolmen kuukauden) opiskelija- tai harjoittelijavaihtoon lähteneet opiskelijat vuosina 1997–2011 (Husa 14.3.2011; 5.3.2012; Välimäki 28.1.2010).	15
Taulukko 2. Opiskelijoiden henkilökohtainen näkemys omista ominaisuuksistaan.	37

KÄYTETYT TERMIT JA LYHENTEET

CIMO	Centre for International Mobility. Suomen Opetus- ja Kulttuuriministeriön sekä osittain Euroopan komission alaisuudessa toimiva kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön asiantuntija- ja palveluorganisaatio Suomessa.
EKSPATRIAATTI	Ulkomaan työkomennukselle lähetetty (usein johtajatasolla) työntekijä.
ERASMUS	Euroopan komission rahoittama vaihto-ohjelma, joka tukee liikkuvuutta Euroopan alueella.
ESN	Erasmus Student Network. Euroopan laajuinen voittoa tavoittelematon opiskelijajärjestö.
FIRST	Finnish-Russian Student and Teacher Exchange Programme. Valtion rahoittama vaihto-ohjelma, joka tukee liikkuvuutta Suomesta Venäjälle ja Venäjältä Suomeen.
NSS	North-South-South. Ulkoministeriön rahoittama vaihto-ohjelma, tukee yhteistyötä kehitys- ja kehittyvien maiden kanssa.

1 JOHDANTO

Kansainvälisellä opiskelijaliikkuvuudella on pitkä historia. Jo ennen ajanlaskun alkua helleenisen maailman nuorukaiset matkustivat Ateenaan ja Aleksandriaan opiskelemaan mm. Aristoteleen ja Platon filosofioita (Gürüz 2011, 149–150). Opiskelijan suomen kirjakielen isä, Mikael Agricolakin Saksassa jo 1500-luvulla. Vuonna 2006 kaikkialla maailmassa on ollut yhteensä jo 2,75 miljoonaa ulkomaalaista opiskelijaa (mts.318).

Kansainvälistymisellä eli globalisaatiolla on siis pitkät juuret ja tämän päivän yhteiskunnassa se on koko ajan tärkeämpi käsite ja jatkuvasti esillä joka paikassa. Korkeakoulujen kannalta tämä tietenkin tarkoittaa kansainvälisesti pätevien ammattilaisten ja asiantuntijoiden kouluttamista. Opetusministeriö on määritellyt tavoitteet kansainvälistymiselle Suomen korkeakouluissa, ja kansainväliset toiminnot ovat myös yksi peruste korkeakoulujen valtion tulorahoituksen määrälle.

Opiskelijoille kansainvälistymismahdollisuuksia on käytännössä kaksi: niin kutsuttu kotikansainvälistyminen ja ulkomaanvaihto. Tämä työ keskittyy jälkimmäiseen, joka on yksi merkittävimmistä korkeakoulujen kansainvälisyysindikaattoreista. Tutkimuksen tarkoituksena on kartoittaa Seinäjoen ammattikorkeakoulun opiskelija- ja harjoittelijaliikkuvuuteen vaikuttavia tekijöitä eli sitä, mikä saa opiskelijat suorittamaan harjoittelunsa tai osan teoriaopinnoistaan ulkomailla, ja mitkä asiat puolestaan rajoittavat tai estävät sen. Työn tavoitteena on selvittää, miten Seinäjoen ammattikorkeakoulun kansainvälisen vaihdon markkinointia voitaisiin parantaa, jotta liikkuvuusluvut saataisiin entistä vahvempaan ja pysyvään kasvuun.

Tämän päivän opiskelijoilla on kansainvälisestä kokemuksesta työelämässä suuri hyöty. Monilla yrityksillä on jonkinlaista kansainvälistä kanssakäymistä, joten rekrytoitaessa uusia työntekijöitä työnhakijan ulkomaankokemuksella on varmasti jonkinlaista painoarvoa, vaikka se ei varsinaisena rekrytointiperusteena olisikaan. Työnhakijan ulkomaankokemus viestii monille työnantajille myös rohkeutta, itsetunnetta, mukautumiskykyä ja stressinsietokykyä. Eniten hyötyä ulkomaanvaihdosta on varmasti kuitenkin henkilökohtaisella tasolla, sillä vieraan kulttuurin keskellä oppii paljon itsestään ja oppii myös hyödyntämään omia voimavarojaan.

Opiskelija- ja harjoittelijavaihdolla voidaan tarkoittaa joko niin kutsuttuja pitkiä vaihtoja, eli yli kolme kuukautta kestäviä ulkomaanjaksoja tai lyhyitä vaihtoja, jotka kestävät alle kolme kuukautta. Tässä tutkimuksessa keskitytään pääasiassa pitkiin vaihtoihin, joita voidaan pitää tärkeämpinä niin korkeakoulun kuin yksittäisen opiskelijankin hyötyä tarkasteltaessa. Alle kolmen kuukauden vaihdoissa opiskelija ei välttämättä ehdi kokea ja toipua kulttuurishokista, joka on ulkomaanvaihdon tärkein tekijä mm. mukautumiskyvyn ja stressinsietokyvyn kehittymisen kannalta. Korkeakoulun kannalta pitkät vaihdot ovat lyhyitä tärkeämpiä siksi, että lyhyillä vaihdoilla ei ole painoarvoa korkeakoulujen rahoitusta määriteltäessä.

Opinnäytetyö toteutettiin empiirisenä tutkimuksena, jonka menetelmänä käytettiin tilastojen ja valmiiden tutkimusten analysointia sekä kvantitatiivista kokonaistutkimusta. Työn tekijä työskentelee itse Seinäjoen ammattikorkeakoulun kansainvälisissä palveluissa Talous- ja projektisihteerin sijaisena ja esimerkiksi Seinäjoen ammattikorkeakoulussa käytössä olevien vaihto-ohjelmien ja apurahojen esittelyt pohjautuvat pääosin tekijän omaan tietoon. Tekijä on myös itse ollut yhden lukuvuoden opiskelijavaihdossa Saksassa, joten aihe on monesta syystä tärkeä myös henkilökohtaisesti.

Raportissa kerrotaan ensin mitä kansainvälinen liikkuvuus on ja tarkastellaan tilastoja Suomen ja Seinäjoen ammattikorkeakoulun tasolla. Sen jälkeen tutustutaan joidenkin Seinäjoen ammattikorkeakoulun yksiköiden kansainvälisten asioiden markkinointiin ja opiskelijoille tarjolla oleviin tukimuotoihin. Teoreettisena viitekehysenä tarkastellaan ekspatriaattien menestystekijöiksi määriteltyjä persoonallisia ominaisuuksia, ulkomaanvaihtoon vaikuttavia fyysisiä, sosiaalisia ja taloudellisia tekijöitä sekä ulkomaanvaihdon henkilökohtaisia ja ulkoisia hyötyjä. Tämän jälkeen esitellään tutkimusmenetelmän valinta ja tutkimustulokset, jotka on jaoteltu samankaltaisesti kuin viitekehys. Lopuksi esitellään vielä johtopäätökset, kehitysehdotukset ja pohdinta tutkimuksen onnistumisesta.

2 KANSAINVÄLINEN LIKKUVUUS KORKEAKOULUISSA

2.1 Mitä on kansainvälinen liikkuvuus?

Työn keskeisin käsite on kansainvälinen liikkuvuus – sisältäen opiskelija- ja harjoittelijaliikkuvuuden eli kansankielellä opiskelija- ja harjoittelijavaihdon. Kansainvälinen liikkuvuus voidaan määritellä ihmisten liikkumiseksi maiden rajojen yli tarkoituksenaan suorittaa opintoja toisessa maassa (Kelo, Teichler & Wächter 2006, 5). Tämä määritelmä siis käsittää paitsi vaihto-opiskelun ja harjoittelun ulkomailla, myös sellaiset henkilöt, jotka lähtevät ulkomaille suorittaakseen koko tutkintonsa siellä.

Toinen määritelmä kansainväliselle liikkuvuudelle on ”ulkomailla opiskelua tai harjoittelua, joka liittyy formaaliin koulutukseen ja tutkinnon suorittamiseen” (Garam 2005, 7). Tässä työssä keskityttiin Seinäjoen ammattikorkeakoulussa kirjoilla oleviin suomalaisiin tutkinto-opiskelijoihin, joiden toivottaisiin lähtevän entistä innokkaammin suorittamaan osan opinnoistaan ulkomaille teoriaopintojen tai harjoittelun puitteissa.

Kansainvälinen liikkuvuus on muiden kansainvälisyyttä osoittavien mittareiden ohella merkittävä indikaattori korkeakoulujen tuloksellisuutta mitattaessa. Alustavien tietojen mukaan se tulee olemaan yksi peruste korkeakoulujen tulorahoituksen määrälle myös valmisteilla olevassa uudessa rahoituslaissa.

Opiskelijaliikkuvuuden lisääminen on mainittu opetusministeriön valtakunnallisessa Korkeakoulujen kansainvälistymisstrategiassa vuosille 2009–2015 (2009, 28–30) ja perusteena pidetään pääasiallisesti vähintään kolmen kuukauden vaihto-opiskelua tai harjoittelua. Tavoite ammattikorkeakoulujen opiskelija- ja harjoittelijaliikkuvuudelle on 8000 lähtevää opiskelijaa vuonna 2015, kun vastaava luku vuonna 2007 on ollut 7178 (molemmat luvut sisältävät myös lyhyet, vähintään viikon kestävät vaihto-jaksot).

Korkeakoulujen kansainvälistymisstrategia 2009–2015 (2009, 15–18) painottaa kansainvälisyyden merkitystä osaamisen ja laadun parantamisessa. Se nostaa esiin myös liikkujan henkilökohtaisen edun ja kasvun, kansainvälisen tiedonvai-

don tärkeyden sekä korkeakoulujen merkityksen talouden ja yhteiskuntaelämän kansainvälistymisessä. Kansainvälistyvän työelämän vaatimukset edellyttävät korkeakoulututkinnon suorittaneilta hyviä kieli- ja vuorovaikutustaitoja sekä kulttuurien tuntemusta.

2.2 Kansainvälinen liikkuvuus Suomessa

Ulkomaanvaihtoon lähtevien opiskelijoiden määrä korkeakouluissa on kasvanut valtakunnallisella tasolla melko tasaisesti vuodesta 2000 vuoteen 2010 asti, lukuun ottamatta vuosien 2002 ja 2007 pieniä notkahduksia (Garam 2011, 6). Ammattikorkeakoulujen tasolla kasvu on myös ollut melko tasaista vuosina 2000–2006, lukuun ottamatta vuoden 2005 vähäistä notkahdusta.

Vuonna 2010 Suomen kaikista korkeakouluista lähti yhteensä 10 123 opiskelijaa ulkomaille opiskelija- tai harjoittelijavaihtoon (Garam 2011, 11–12). Heistä ammattikorkeakouluopiskelijoita oli yhteensä 4 812, ja yliopisto-opiskelijoita 5 311. Absoluuttisena liikkuvuutena mitattuna Seinäjoen ammattikorkeakoulu sijoittui neljänneksitoista yhteensä 25 ammattikorkeakoulusta. Ammattikorkeakouluista eniten lähteneitä oli Haaga-Heliassa (524). Seinäjoen ammattikorkeakoulu on vuonna 2010 ollut Kemi-Tornion ja Oulun seudun ammattikorkeakoulujen ohella ainut ammattikorkeakoulu, jossa lähteneitä opiskelijoita oli vähemmän kuin saapuneita (Garam 2011, 10–12).

Vuonna 2010 Seinäjoen ammattikorkeakoulussa lähtevien määrä nousi kolmanneksi eniten (38,1 %) kaikista Suomen ammattikorkeakouluista (Garam 2011, 11–12). Isompi kasvu edellisvuoteen verrattuna oli vain Laurea-ammattikorkeakoulussa (52,9 %) ja Kymenlaakson ammattikorkeakoulussa (51,0 %). Yhteensä kaikkien ammattikorkeakoulujen lähtevien opiskelijoiden määrä nousi 13,7 % edellisvuodesta.

Ulkomaanvaihtoon vuonna 2006 lähteneistä korkeakouluopiskelijoista oli naisia 65,4 % ja ammattikorkeakouluopiskelijoista 66,9 % (Garam 2007, 19). Suhteessa aloittaneisiin opiskelijoihin ammattikorkeakouluista lähdetään vaihtoon eniten matkailu-, ravitsemis- ja talousalalta; suhde aloittaneiden opiskelijoiden ja vaihtoon

lähteneiden välillä ko. alalla oli 24 % vuonna 2006 ja 29 % vuonna 2010 (Garam 2007, 17; 2011, 13).

Suomalaisten opiskelijoiden suosituimpia kohdemaita olivat esimerkiksi lukuvuonna 2001/2002 Ruotsi, Iso-Britannia ja Saksa (Zirra 2006, 137–138). Muita suosittuja kohteita olivat Yhdysvallat, Ranska ja Espanja. Valtaosa niin vaihto-opiskelijoista kuin tutkinto-opiskelijoistakin jää Euroopan alueelle, joskin tutkinto-opiskelijoita lähtee melko paljon myös Yhdysvaltoihin. Vuonna 2006 ja 2010 suomalaisten vaihto-opiskelijoiden ja harjoittelijoiden suosituimpia kohdemaita olivat vastaavasti Saksa, Espanja ja Iso-Britannia (Garam 2007, 20; 2011, 9).

Erasmus-vaihto-ohjelma on selkeästi suosituin kanava ulkomaanvaihdolle (Garam 2007, 24; 2011, 8). Erasmus-opiskelijoiden ja -harjoittelijoiden osuus kaikista Suomesta vaihtoon lähteneistä opiskelijoista oli 44,5 % vuonna 2006 ja 48,5 % vuonna 2010.

2.3 Kansainvälinen liikkuvuus Seinäjoen ammattikorkeakoulussa

Kansainvälisyys on osaamisen, yhteisöllisyyden ja yrittäjähenkisyyden ohella yksi Seinäjoen ammattikorkeakoulun arvoista, ja sen merkitys korostuu myös SeAMKin visiossa vuodelle 2015 (Kemppainen 17.6.2010). Seinäjoen ammattikorkeakoululla on kansainväliselle toiminnalle määritelty lisäksi erillinen strategia ja visio. SeAMKin kansainvälisen toiminnan visio 2015:

SeAMK on arvostettu toimija kansainvälisellä korkeakoulutus- ja tutkimusalueella ja sen kansainvälistä tasoa oleva koulutus, tutkimus ja kehittämistoiminta sekä yhteistyöverkostot tuovat merkittävää lisäarvoa opiskelijoille sekä alueen yrityksille ja muille organisaatioille (Seinäjoen ammattikorkeakoulun 2008, 1).

Seinäjoen ammattikorkeakoulussa lukuvuonna 2009/2010 tehdyssä opiskelijabarometrissä kyselyyn vastanneista nuorista opiskelijoista 62 % piti kansainvälisyyttä tärkeänä tai jokseenkin tärkeänä osana opintojaan (Heikkilä & Lautamaja 2010, 29). Myös yksiköittäin tulos oli selkeä: yli puolet vastaajista oli samaa tai jokseenkin samaa mieltä jokaisessa yksikössä. Eniten samaa tai jokseenkin samaa mieltä

olevia opiskelijoita oli liiketoiminnan yksikössä (75 %) ja vähiten tekniikan yksikössä (56 %).

Kyselyyn vastanneista nuorista opiskelijoista 36 % piti opiskelu- tai harjoittelujaksoa ulkomailla tärkeänä tai jokseenkin tärkeänä osana opintojaan (Heikkilä & Lautamaja 2010, 29). Jakauma oli samankaltainen kuin edellä mainitussa kysymyksessä: liiketoiminnan yksikössä oltiin eniten samaa tai jokseenkin samaa mieltä (47 %) ja tekniikassa vähiten (28 %). Kulttuurin yksikön vastaajista 45 % oli samaa tai jokseenkin samaa mieltä.

Kyselyyn vastanneista aikuisopiskelijoista vain 11 % piti opiskelu- tai harjoittelujaksoa ulkomailla tärkeänä tai jokseenkin tärkeänä osana opintojaan (Heikkilä & Lautamaja 2010, 141). Vastaajista 47 % oli eri mieltä tai jokseenkin eri mieltä, loput vastauksista olivat neutraaleja. Eniten sekä samaa että eri mieltä olevia aikuisopiskelijoita oli sosiaali- ja terveysalan yksikössä (vähiten neutraaleja vastauksia). Yleisesti ottaen opiskelijabarometriin osallistuneilla aikuisopiskelijoilla oli kansainvälisyyteen liittyen huomattavasti enemmän neutraaleja vastauksia kuin nuorilla opiskelijoilla, mikä selkeästi viestittää siitä, etteivät aikuisopiskelijat koe kansainvälisyyden koskettavan heitä.

Opiskelijabarometriin osallistuneista nuorista opiskelijoista 52 % ja aikuisopiskelijoista 33 % oli tyytyväinen tai jokseenkin tyytyväinen Seinäjoen ammattikorkeakoulun kansainvälisyyspalveluihin (Heikkilä & Lautamaja 2010, 29, 144). Tyytymättömiä oli nuorista opiskelijoista 7 % ja aikuisopiskelijoista 5 %. Liiketoiminnan yksikössä oli eniten tyytyväisiä tai jokseenkin tyytyväisiä vastaajia (67 %), mutta myös selkeästi vähiten neutraaleja vastaajia (27 %). Aikuisopiskelijoista tyytyväisimmät olivat sosiaali- ja terveysalan yksikössä (49 %). Tyytymättömiä tai jokseenkin tyytymättömiä oli nuorista opiskelijoista eniten kulttuurin yksikössä (13 %) ja aikuisopiskelijoista eniten liiketoiminnan yksikössä (8 %).

Seinäjoen ammattikorkeakoulusta lähti vuonna 2011 ulkomaille opiskelemaan tai harjoittelemaan yli kolmeksi kuukaudeksi 119 opiskelijaa, mikä on 17,9 % vähemmän kuin edellisenä vuonna (Taulukko 1). Lähtevien opiskelijoiden määrässä on ollut osin hyvinkin suurta vaihtelua menneinä vuosina, eikä aina positiiviseen

suuntaan. Vaihtoon lähteneiden opiskelijoiden osalta paras vuosi on ollut 2005, jolloin vaihtoon lähteneitä on ollut yhteensä 158.

Vuoden 2005 jälkeen suunta on ollut laskeva, lukuun ottamatta vuotta 2010, jolloin määrä nousi 38,1 % edellisen vuoden 105 lähteneestä opiskelijasta 145 opiskelijaan (Taulukko 1). Vuoden 2010 kasvuprosentti on kaikkien aikojen toiseksi paras; suurin on ollut vuonna 1999, jolloin lähtevien määrä oli 117, 125 % enemmän kuin edellisen vuoden 52 opiskelijaa. Suurimmat pudotukset lähtevien määrissä ovat puolestaan olleet vuosina 2009 (-18,0 % edellisestä vuodesta) ja 2011 (-17,9 % edellisestä vuodesta).

Eniten lähteviä opiskelijoita on ollut liiketalouden, yrittäjyyden ja ravitsemisalan yksiköistä, ja sieltä etenkin liiketalouden ja yrittäjyyden koulutusohjelmista (Taulukko 1). Tämä johtuu varmasti paitsi alan kansainvälisemmästä luonteesta muihin aloihin verrattuna, myös siitä, että sekä liiketalouden englanninkieliseen koulutusohjelmaan että yrittäjyyden koulutusohjelmaan kuuluu suomalaisille opiskelijoille pakollisena opiskelu- tai harjoittelujakso ulkomailla.

Taulukko 1. Seinäjoen Ammattikorkeakoulusta pitkään (yli kolmen kuukauden) opiskelija- tai harjoittelijavaihtoon lähteneet opiskelijat vuosina 1997–2011 (Välimäki 28.1.2010; Husa 14.3.2011; 5.3.2012).

Toimipiste	97	98	99	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11
Liiketalous	21	36	41	36	21	25	28	22	27	24	42	31	23	26	46
Yrittäjyys	-	-	50	69	74	46	45	55	73	63	46	33	21	40	
Terveys	6	6	6	14	6	11	13	7	5	9	12	6	14	5	18
Sosiaali	5	1	1	3	8	9	7	5	10	4	9	9	8	11	
Tekniikka	8	5	8	5	6	3	3	4	4	11	4	8	12	32	30
Metsä	4	1	7	4	2	2	1	0	5	2	1	5	4	2	8
Maatalous	4	3	4	6	3	1	-	1	1	6	1	7	3	7	
Ravitsemis	-	-	-	1	10	6	6	4	7	14	9	18	7	3	7
Kulttuuri	-	-	-	3	5	11	20	21	22	17	26	11	13	19	10
(ICT)	-	-	-	-	-	-	-	8	4	3	0		-		
YHT	48	52	117	141	135	114	123	127	158	153	150	128	105	145	119
muutos edelliseen		4	65	24	-6	-21	9	4	31	-5	-3	-22	-23	40	-26
muutos %		8,3	125,0	20,5	-4,3	-15,6	7,9	3,3	24,4	-3,2	-2,0	-14,7	-18,0	38,1	-17,9

Viime vuosina myös tekniikan yksikön lähtevien opiskelijoiden määrä on noussut merkittävästi: ennen vuotta 2009 vuosittaisia lähtijöitä oli korkeintaan 12, mutta vuonna 2010 luku oli 32 ja vuonna 2011 puolestaan 30 (Taulukko 1).

Heikoimmin vaihtoon lähdetään maa- ja metsätalouden yksiköstä (Taulukko 1), josta lähtee ulkomaille vuosittain yhteensä alle kymmenen opiskelijaa, lukuun ottamatta vuosia 1999 (11) ja 2008 (12). Myös sosiaalialan opiskelijoiden vaihtoon lähtö on melko heikkoa. Eniten lähtijöitä on sosiaalialalla ollut vuosina 2005 ja 2012, jolloin myös koko korkeakoulun luvut ovat olleet korkeat.

2.4 Seinäjoen ammattikorkeakoulun ulkomaanvaihtojen markkinointi

Vaihtoon lähtöä markkinoidaan Seinäjoen ammattikorkeakoulussa melko yhteneväisesti eri yksiköissä, mutta joitakin eroavaisuuksiakin on. Esimerkiksi liiketalouden koulutusohjelmassa järjestetään uusille opiskelijoille yleinen kansainvälisyysinfo heti opintojen alussa, jossa käy myös vaihdossa jo olleita opiskelijoita kertomassa kokemuksistaan (Autio 2012). Toinen, hieman tarkempi info, on heti toisen lukukauden alussa. Sen aikana opiskelijat saavat tietää kansainvälisen vaihdon prosesseista ja esimerkiksi apurahoista. Toisena opiskeluvuonna on vielä kolmas info-tilaisuus, jossa opiskelijoita neuvotaan tarkemmin vaihtoon hakeutumisesta ja eri mahdollisuuksista. Liiketalouden koulutusohjelmassa on myös käytössä Internet-pohjaiset Moona ja Valtteri -ohjelmat, joiden tarkoitus on helpottaa vaihtoon lähtöä ja ulkomailla olemista. Moona on erityisesti tarkoitettu opiskelijoiden motiivointiin ulkomaille lähtöön. Molempien ohjelmien käyttö on vapaa-ehtoista, mutta tehtävät suorittaneet saavat niistä opintopisteitä.

Terveysalalla kansainvälisten asioiden koordinaattori järjestää kansainvälisyysinfon ensimmäisen lukukauden aikana kaikille aloittaville opiskelijoille, mutta siihen osallistuminen ei ole pakollista (Mesiäislehto-Soukka 2012). Mikäli vaikuttaa siltä, ettei opiskelijoiden mielenkiinto ole herännyt, järjestetään myöhemmin vielä toinen info. Lisäksi kansainvälisyysasioista puhutaan opiskelijoille aina ulkomaisten vierailijoiden yhteydessä, ja kansainvälisyyttä edistetään esimerkiksi kansainvälisyystutor-toiminnalla.

Sosiaalialalla järjestetään kansainvälisyysinfo ryhmäkohtaisesti kaikille opiskelijoille ensimmäisen tai toisen opiskeluvuoden aikana (Järvi 2012). Nämä info-tilaisuudet on tarkoitettu kaikille ryhmän opiskelijoille, mutta käytännössä vain vaihdosta kiinnostuneet osallistuvat niihin.

Maataloutta opiskeleville kerrotaan heti opintojen alkuvaiheessa mahdollisuuksista ulkomaan opintoihin (Koskimies 2012). Ensimmäisen lukuvuoden aikana järjestettävissä harjoittelu-infoissa kerrotaan myös samalla mahdollisuudesta suorittaa harjoittelujakso ulkomailla. Yleensä näissä infoissa mukana on kaksi tai kolme vaihdossa ollutta opiskelijaa kertomassa kokemuksistaan. Vielä kolmantena opiskeluvuonna erikoistumisharjoittelun infotilaisuuksien yhteydessä kerrotaan mahdollisuudesta suorittaa se ulkomailla.

Kulttuurin yksikössä pidetään kaikille aloittaville opiskelijoille ryhmäkohtaisesti pakollinen infotilaisuus kansainvälistymismahdollisuuksista (Pennanen 2012). Tässä tilaisuudessa kerrotaan myös tulevista laajemmista kansainvälisyysinfo-tilaisuuksista ja kannustetaan osallistumaan niihin. Toisena lukuvuonna järjestetään vapaaehtoinen ”kertaus”, ja työharjoitteluinfon yhteydessä kerrotaan myös mahdollisuudesta suorittaa harjoittelu ulkomailla. Henkilökohtaisten opintojenohjauskeskustelujen aikana käydään myös läpi kansainvälistymismahdollisuuksia, ja ajankohtaista tietoa esim. harjoittelupaikoista ja hakuajoista lähetetään opiskelijoille kohdistetusti sähköpostitse.

Kaikille vaihdosta kiinnostuneille opiskelijoille järjestetään Seinäjoen ammattikorkeakoulussa kerran vuodessa yhteinen orientaatiotilaisuus. Siellä puhuvat yleensä SeAMKin kansainvälisyshenkilöstön lisäksi Kelan edustaja ja terveydenhoitaja, jotka kertovat omalta osaltaan vaihtojakson käytännön järjestelyistä. Lisäksi tilaisuudessa on aina muutama vaihdossa ollut opiskelija kertomassa omista kokemuksistaan.

Samantapainen orientaatiopäivä järjestetään joka kevät Tampereella West Finland HEInet -verkoston toimesta. Verkostoon kuuluvat Seinäjoen, Tampereen ja Satakunnan ammattikorkeakoulut ja Tampereen yliopisto sekä Tampereen teknillinen yliopisto. Päivän aluksi on yleistä informaatiota kaikille tilaisuuteen osallistuville ja lounaan jälkeen jakaannutaan maaryhmiin, joissa opiskelijat saavat tarkempaa in-

formaatiota omasta kohdemaastaan ”konkariopiskelijoilta” eli kyseisessä maassa vaihdossa olleilta opiskelijoilta.

2.5 Seinäjoen ammattikorkeakoulussa käytössä olevat vaihto-ohjelmat ja vaihtoon lähtevien taloudellinen tuki

Seinäjoen ammattikorkeakoulussa opiskelevilla on useita erilaisia mahdollisuuksia vaihto-opiskeluun. Erilaisten liikkuvuusohjelmien puitteissa voi lähteä niin pitkään kuin lyhyeenkin vaihtoon ja SeAMK tukee kansainvälistä liikkuvuutta myös omalla rahoituksellaan. Kahdenvälisiä liikkuvuussopimuksia on 43 eri maahan yhteensä yli 150.

2.5.1 Erasmus

Suomen tunnetuin ja suosituin liikkuvuusohjelma on Euroopan komission rahoittama Erasmus (aiemmin Socrates), joka on toiminut vuodesta 1987 alkaen. Se on ollut alusta asti komission ”lippulaiva” kansainvälisen liikkuvuuden ohjelmissa. Ensimmäisenä lukuvuonna 1987/1988 Erasmus-ohjelmaan kuului vain 12 valtiota ja sen kautta lähti vaihtoon 3244 opiskelijaa koko Euroopan alueella (Wächter & Wuttig 2006, 163; Sahlberg 2012). Suomi on ollut osa Erasmus-aluetta vuodesta 1992 lähtien. Nykyään mukana on 33 maata, ja Erasmus-opiskelija- ja harjoittelijavaihtoon lähti lukuvuonna 2009/2010 pelkästään Suomesta 4549 opiskelijaa (Erasmus Suomessa 2011, 15, 29). Erasmus on sekä rahoitukseltaan että vaihtoon lähtevien henkilöiden lukumäärältään maailman suurin liikkuvuusohjelma (mts. 6).

Erasmus-ohjelman puitteissa voi lähteä opiskelija- tai harjoittelijavaihtoon kaikkiin Euroopan Unionin maihin sekä lisäksi Norjaan, Islantiin, Liechtensteiniin, Turkkiin ja lukuvuodesta 2011/2012 alkaen myös Sveitsiin ja Kroatiaan. Yksi opiskelija voi lähteä kerran opiskelija-vaihtoon ja kerran harjoittelijavaihtoon Erasmus-ohjelman kautta. Kummankin vaihdon pituus voi olla 3–12 kuukautta.

Lukuvuonna 2011/2012 Erasmus-opiskelija-apuraha on Seinäjoen ammattikorkeakoulussa 225 euroa kuukaudessa ja harjoittelija-apuraha 250 euroa kuukaudessa.

Tämä vaihtelee vuosittain ja määräytyy sen mukaan, miten paljon Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO, myöntää korkeakoululle vuosittaista rahoitusta. CIMO on osittain Euroopan komission alaisuudessa toimiva Suomen kansallinen toimisto

Seinäjoen ammattikorkeakoulussa Erasmus-ohjelman kautta rahoitetaan myös EILC-kielikursseja sekä opettaja- ja henkilökuntavaihtoja. EILC, eli Erasmus Intensive Language Course -valmennuskurssit ovat nimenomaan Erasmus-vaihtoon lähteville opiskelijoille suunnattuja intensiivisiä kielikursseja, joissa opetetaan vähemmän tunnettuja Euroopan kieliä, kuten esimerkiksi unkaria ja hollantia. Opiskelijat, jotka osallistuvat EILC-kielikurssille, saavat siihen opiskelu- tai harjoitteluapurahan lisäksi 400 euron apurahan.

SeAMKin yksiköillä on edellä mainittujen liikkuvuusmahdollisuuksien lisäksi Erasmus-ohjelman kautta myös lukuisia intensiivikurssi-hankkeita, jotka järjestetään verkostoittain, ja joiden rahoitus on aina hankekohtainen. Intensiivikurssit tarkoittavat lyhyitä, viikon tai kahden viikon, vaihtojaksoja, joille osallistuu opiskelijoita useista eri maista. Yleensä tällaisten hankkeiden veto-vastuu kiertää partnereiden kesken, eli kurssi järjestetään eri maissa ja eri korkeakouluissa eri vuosina.

2.5.2 North-South-South

North-South-South-ohjelma tukee yhteistyöhankkeita, joiden tarkoitus on edistää hyvinvointia kehitysmaissa ja vähemmän kehittyneissä maissa. NSS-ohjelman rahoitus tulee Suomen Ulkoministeriöltä ja sitä voi saada opiskelija- ja opettaja-vaihtoihin, intensiivikursseihin ja verkostoitumiseen. Ohjelmasta voidaan avustaa myös liikkuvuutta kehittyvien maiden välillä (South–South), mutta sen onnistuminen on useimmissa hankkeissa vielä tähän asti jäänyt vähäiseksi.

Seinäjoen ammattikorkeakoulu on mukana kolmessa North-South-South-ohjelmasta rahoitetussa hankkeessa. SeAMK kokonaisuudessaan on mukana hankkeessa nimeltä Terve Afrikka (Health Africa). Hanketta vetää Terve Afrikka -verkosto, johon kuuluvat Suomessa Seinäjoen, Keski-Pohjanmaan, Vaasan, Tampereen, Hämeen, Mikkelin, Kajaanin ja Kemi-Tornion ammattikorkeakoulut sekä Ke-

niassa Maseno University ja Ugandassa International Health Sciences University. Seinäjoen Ammattikorkeakoulu toimii hankkeessa hallinnollisena koordinaattorina ja Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu akateemisena koordinaattorina.

Terve Afrikka -hanke järjestää opiskelija- ja opettajavaihtoja Suomesta Keniaan ja Ugandaan sekä Keniasta ja Ugandasta Suomeen. Myös intensiivikurssi suomalaisille, kenialaisille ja ugandalaisille opiskelijoille järjestetään joka toinen vuosi joko Keniassa tai Ugandassa. Valikoiduille Suomesta Afrikkaan lähteville opiskelijoille myönnetään lukuvuonna 2011/2012 Terve Afrikka -hankkeelta apurahaa 1460 euroa kolmen kuukauden vaihtoa kohden.

Sosiaalialan koulutusohjelma (sosiaali- ja terveysalan yksikkö) on mukana NSS-hankkeessa Family Health and Wellbeing, jossa partnereita ovat SeAMKin lisäksi Hämeen ja Lahden ammattikorkeakoulut, Laurea-ammattikorkeakoulu, Hue College of Medicine and Pharmacy ja Hanoi Medical University Vietnamissa sekä Kathmandu University Nepalissa.

Keväällä 2012 on myös hyväksytty Umodzi-nimisen hankkeen hankehakemus, jossa suomalaisia partnereita ovat SeAMK (kulttuurin yksikkö) ja Keskipohjanmaan ammattikorkeakoulu. Etelän partnereita tässä hankkeessa ovat Maseno University Keniassa, University of Zambia Sambiassa, University of Dar es Salaam Tansaniassa ja University of Malawi Malawissa.

2.5.3 FIRST

FIRST, eli Finnish–Russian Student and Teacher Exchange Programme, on niin ikään Suomen valtion rahoittama vaihto-ohjelma. Ohjelmasta voi saada rahoitusta Venäjän ja Suomen välisiä opiskelija- ja opettajavaihtoja sekä intensiivikursseja varten (ei harjoittelijavaihtoihin), ja rahoitus myönnetään yksittäisten oppilaitosten sijaan korkeakouluverkostoille.

Seinäjoen ammattikorkeakoulu on mukana kahdessa FIRST-hankkeessa. West Finland HEInet -verkoston FIRST-hankkeessa SeAMK toimii koordinaattorina, ja siinä ovat mukana myös Tampereen, Hämeen ja Satakunnan ammattikorkeakoulut sekä Tampereen Yliopisto ja Tampereen Teknillinen Yliopisto. Venäjältä hank-

keessa on mukana yhteensä 18 korkeakoulua Pietarin ja Lounais-Venäjän alueelta. West Finland HEInet- verkoston Venäjälle opiskelijavaihtoon lähtevät opiskelijat voivat saada FIRST-apurahaa 510 euroa kuukaudessa lukuvuonna 2011/2012.

2.5.4 Seinäjoen ammattikorkeakoulun omat apurahat

Mikäli opiskelija ei voi saada apurahaa minkään edellä mainitun ohjelman kautta, myönnetään hänelle apuraha Seinäjoen ammattikorkeakoulun omasta kansainvälistymis-budjetista. Apurahan määrä on tällöin opiskelijavaihdossa 225 euroa kuukaudessa ja harjoittelijavaihdossa 250 euroa kuukaudessa (lukuvuonna 2011/2012). Opiskelijavaihdon keston on oltava 3–12 kuukautta ja harjoittelijavaihdon 3–5 kuukautta. Erikoistapauksissa apurahaa voidaan myöntää myös esimerkiksi kahden kuukauden vaihtojaksolle, ja opiskelijaryhmien lyhyille opintomatkoiille myönnetään yleensä 50 euron avustus yhtä opiskelijaa kohden.

Korkeakoulun omalla rahoituksella vaihtoon lähteville maksetaan myös kertaluontoinen matka-apuraha, joka lukuvuonna 2011/2012 on 250 euroa Euroopan alueelle ja 400 euroa muualle lähteville. Myös kaikille Erasmus-vaihtoon lähteville opiskelijoille maksetaan Erasmus-apurahan lisäksi 250 euron matka-apuraha.

2.5.5 Kelan tuet suomalaisille opiskelijoille ulkomailla

Korkeakoulun myöntämien apurahojen lisäksi suomalaiset opiskelijat saavat Kelan opintorahaa, asumistukea ja opintolainaa myös ulkomailla opiskellessaan. Opintorahaa ulkomailla opiskeleva saa 298 euroa kuukaudessa, ja opintolainan valtioneuvoston takaus on 600 euroa kuukaudessa ulkomaanopintojen aikana (Kela 31.5.2011).

Koulun myöntämällä apurahoilla ei ole vaikutusta opintorahan määrään, mutta harjoittelussa mahdollisesti saatava palkka lasketaan osaksi vuosituloa, joten se saattaa vaikuttaa alentavasti (Kela 18.11.2011). Asumistukea ulkomaille saa 210 euroa kuukaudessa, mikäli asumismenot ovat vähintään 33,63 euroa kuukaudessa (Kela 5.4.2011).

3 LÄHTÖÖN VAIKUTTAVAT TEKIJÄT

3.1 Henkilökohtaiset vaikuttimet

Henkilökohtaisiin vaikuttimiin luetaan tässä työssä yksilön psyykkisten ominaisuuksien, fyysisten tekijöiden ja henkilökohtaisten hyötyjen vaikutus haluun lähteä ulkomaan vaihtoon. Persoonallisuuden voidaankin olettaa olevan suurin yksittäinen lähtöpäätökseen vaikuttava tekijä. Lisäksi tarkastellaan opiskelijoiden ulkomaanvaihdosta saamaa henkilökohtaista hyötyä.

3.1.1 Psyykkiset ja emotionaaliset ominaisuudet

Ihmisen oma persoona ja mielikuvat omista vahvuuksista ja heikkouksista vaikuttavat merkittävästi yksilöiden elämänvalintoihin, olivatpa ne sitten isoja tai pieniä. Ulkomaanvaihtoon lähteminen ja vaihdon onnistuminen vaativat tietynlaisia persoonallisia ominaisuuksia, siinä missä tietyn työpaikan hakeminen tai perheen perustaminenkin.

Ominaisuudet, jotka johtavat ulkomaanvaihtoon lähtemiseen ja siellä viihtymiseen, ovat hyvin suurelta osin samoja kuin ne, jotka luokitellaan ekspatriaattien (ulkomaantyökomennukselle lähetettyjen työntekijöiden) menestystekijöiksi. Esimerkiksi Young (2011) nostaa tärkeimmiksi ominaisuuksiksi ulospäin suuntautuneisuuden ja kyvyn mukautua. Hänen mukaansa nämä kaksi ominaisuutta ovat yleensä myös riippuvaisia toisistaan.

Young (2011) mainitsee ekspatriaattien tärkeiksi ominaisuuksiksi myös henkisen (emotionaalisen) tasapainon, konfliktien käsittelykyvyn, tunnollisuuden ja joustavuuden. Näiden lisäksi yksilön henkilökohtaisen *mielikuvan* esimerkiksi omista kyvyistä pärjätä ulkomailla kielen, uusien tilanteiden, stressin sekä taloudellisen tilanteen osalta voidaan olettaa korreloivan mielenkiinnon kanssa.

3.1.2 Fyysiset tekijät

Niin sanottuihin fyysisiin tekijöihin voidaan tässä tutkimuksessa lukea mm. ikä, sukupuoli, fyysinen esteettömyys ja terveys. Tutkimusten mukaan naiset lähtevät vaihtoon huomattavasti miehiä useammin; sekä Suomessa että Euroopan tasolla miesten osuus ulkomaille suuntautuvassa liikkuvuudessa on alle 40 % (Krupnik & Krzaklewska 2007, 8; Garam 2011, 29). Vaihtoon lähtevä opiskelija on tyypillisesti 20–24-vuotias; Erasmus Student Networkin (ESN) tekemään tutkimukseen osallistuneiden opiskelijoiden keskimääräinen ikä oli 23 vuotta.

Terveyteen ja fyysiseen esteettömyyteen ei ole tässä tutkimuksessa otettu kantaa, sillä niiden voidaan katsoa olevan hyvin pieniä tekijöitä kokonaiskuvan kannalta. Joillekin yksittäisille yksilölle ne saattavat kuitenkin olla hyvin ratkaiseva tekijä vaihtoon lähdön kannalta, joten ne on syytä pitää mielessä.

Fyysisellä esteettömyydellä tarkoitetaan tässä sitä, että mikään vamma tai sairaus ei estä tai hankaloita määrättömästi ns. normaalia elämää. Esteettömyyden lisäämiseksi kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO tarjoaa myös esteettömyystukea sitä tarvitseville. Esteettömyystukea voi hakea mihin tahansa CIMOn organisoiman ohjelman puitteissa tapahtuvaan vaihtoon. Hakemukset ja tuen tarve arvioidaan aina tapauskohtaisesti. Varsinaista kattoa ei esteettömyystuen määrälle ole asetettu.

Terveydellä puolestaan tarkoitetaan opiskelijoiden tämänhetkistä yleisterveyttä, kuin myös mahdollisuutta säilyttää terveytensä vaihdon aikana (eli toisin sanoen olla sairastumatta mihinkään). Trooppisiin maihin lähdetessä sairastumisen mahdollisuus on aina olemassa, mutta koska tutkimuksen kohteena on liikkuvuus yleensä, ei voida olettaa tiettyjen maiden riskitekijöiden olevan merkittävä syy lähtemättä jättämiselle.

3.1.3 Henkilökohtaiset hyödyt

Ulkomaanvaihdosta on yksilölle aina jonkinlaista hyötyä. Vaikutuksesta opintoihin ja työuraan voidaan väitellä, mutta jonkinlaista henkilökohtaista hyötyä vaihdosta

voidaan katsoa olevan joka tapauksessa, huolimatta siitä, koetaanko vaihto ”onnistuneeksi” vai ei. Vaihtoon lähtöön motivoivana tekijänä mielikuvat mahdollisista hyödyistä ovatkin monesti oleellisempia kuin todelliset hyödyt.

Konkreettisia henkilökohtaisia hyötyjä ulkomailla asumisesta, opiskelusta ja työskentelystä on ainakin kielitaidon parantuminen sekä vieraan maan ja kulttuurin tuntemuksen ja ymmärtämisen kehittyminen (Garam 2001, 23; Krupnik & Krzaklewska 2007, 14; Keogh & Russel-Roberts, 2009, 109–112). Useat opiskelijat mainitsevatkin nämä tärkeimmiksi syiksi lähteä ulkomaille opiskelemaan tai harjoittelemaan. Kielitaidon kohentuminen voidaan katsoa hyödyksi, vaikka paikallista kieltä ei oppisikaan. Garamin (2001, 30) tutkimukseen osallistuneista Suomessa vaihdossa olleista opiskelijoista lähes 80 % koki vaihdon merkityksen englannin kielitaidolleen olleen merkittävä.

Ulkomaanvaihdolla on myös henkisesti kasvattava vaikutus (Garam 2001, 30; Keogh & Russel-Roberts 2009, 109, 113). Monet vaihtoon lähteneet opiskelijat ovatkin kokeneet vaihto-opiskelun / harjoittelun ulkomailla positiivisena henkilökohtaisena haasteena ja itsetutkiskelun metodina (Keogh & Russel-Roberts 2009, 111–113; Brooks & Waters 2011, 138). Ulkomailla vieraassa kulttuurissa vietetty aika auttaa usein myös näkemään oman luonnollisen elinympäristönsä (esimerkiksi kotimaansa tai oman työnsä) objektiivisemmin (Garam 2001, 30; Keogh & Russel-Roberts 2009, 109,115).

3.2 Ulkoiset vaikuttimet

Yksilöiden päätöksiin vaikuttavia ulkoisia tekijöitä on lukuisia, ja niiden määrä ja laatu vaihtelevat tilanteesta riippuen. Päätökseen lähteä tai olla lähtemättä ulkomaanvaihtoon vaikuttavat jokaisella ainakin jonkin verran sosiaalinen ympäristö, taloudelliset tekijät ja vaihdosta saatava hyöty tulevaisuuden suunnitelmia ajatellen.

3.2.1 Sosiaaliset tekijät

Useat Iso-Britanniassa ja muualla Euroopassa tehdyt tutkimukset ovat osoittaneet, että kansainvälinen liikkuvuus korkeakouluissa on yleisempää niin sanotusti etuoikeutetuilla opiskelijoilla (Krupnik & Krzaklewska 2007, 9–10; Brooks & Waters 2011, 82–86, 98–102). Tämä tarkoittaa, että opiskelijat, jotka tulevat varakkaista perheistä ja joiden vanhemmat ovat yleensä korkeasti koulutettuja johtajatasen ammattilaisia, lähtevät todennäköisemmin ulkomaille opiskelemaan. Vaihtoon lähtevät ovat todennäköisesti myös matkustelleet paljon lapsuudessaan ja nuoruudessaan, ja vanhemmilla on mahdollisesti kokemusta ulkomaan työkomennuksista.

Mielipiteitä siitä, millainen tilanne Suomessa on, on hyvin erilaisia. Esimerkiksi CIMOn johtaja Pasi Sahlberg (Kansainvälisyys kuuluu kaikille 2012) oli paneelikeskustelun puheenvuorossaan sitä mieltä, että vaihto-opiskelu on valitettavasti Suomessakin edelleen jossain määrin ”eliitin” etuoikeus. Eriäviä mielipiteitä löytyi kuitenkin lukuisia niin muilta panelisteilta kuin varmasti yleisöltäkin.

Mikäli statuseroja suomalaisten opiskelijoiden välillä löytyy, ne ovat todennäköisesti hyvin pieniä. Opiskelijan tai hänen vanhempiansa sosiaalisella statuksella itsessään ei näin ollen ole tutkijan mielestä merkitystä tutkimuksen kannalta. Enemmän vaikuttaa perheen kannustus ja suhtautuminen ulkomaanvaihtoon sekä opiskelijan konkreettinen taloudellinen tilanne ja mahdollinen taloudellinen tuki vanhemmilta. Taloudellisista vaikuttimista puhutaan tarkemmin seuraavassa kappaleessa.

Esimerkkinä sosiaalisen statuksen vähäisestä merkityksestä Suomessa tutkija pitää itseään: vanhemmista toinen on maatalousyrittäjä ja toinen metallityöläinen. Kumpikaan ei ole opiskellut keskikoulun jälkeen. Perhe ei ole koskaan tehnyt yhteisiä ulkomaanmatkoja, eikä läheisiä sukulaisia asu ulkomailla. Halu ulkomaille on kuitenkin ollut aina kova, ja päätös ulkomailla opiskelusta tai työskentelystä kehkeytyi jo ala-asteella. Vanhempien henkinen ja taloudellinen tuki mahdollistivat kymmenen kuukauden vaihtojakson Saksassa korkeakouluopintojen aikana.

Muita vaihtoon lähtöön todennäköisesti vaikuttavia tekijöitä ovat esimerkiksi läheisten ihmisten suhtautuminen, siviilisääty ja mahdolliset lapset. Perheellisten opiskelijoiden on vaikeampi lähteä vaihtoon niin käytännön kuin emotionaalisistakin syistä. Myös paikkakunnalle tai kotimaahan sitova harrastus saattaa olla este vaihtoon lähdölle.

3.2.2 Taloudelliset tekijät

Taloudelliset tekijät saattavat olla hyvinkin ratkaisevassa asemassa ulkomaanjaksoa mietittäessä. Ulkomaille muuttaminen aiheuttaa aina lisäkustannuksia vähintään kohdemaahan ja sieltä takaisin matkustamisen osalta. Mikäli opiskelija kokee, että hänen elämänlaatussa heikkenisi huomattavasti taloudellisten ongelmien takia vaihtoon lähtiessä tai sen jälkeen, motivaatio lähtemiseen varmasti laskee.

Taloudelliset tekijät ovat ainakin osittain sidoksissa edellisessä kappaleessa esille otetun sosiaalisen statuksen kanssa. Perheen varakkuuden merkityksestä kansainväliselle vaihdolle Euroopassa kertoo ESN:n tekemä tutkimus (Krupnik & Krzaklewska 2007, 10). Siinä tutkimukseen osallistuneista vaihdon suorittaneista opiskelijoista valtaosa arvioi perheen tulot keskitasoisiksi tai sitä suuremmaksi kotimaan normaaliin tulotasoon verrattuna. Huomattavaa on, että Erasmus-ohjelman kautta vaihdossa olleet arvioivat perheen tulotason keskimäärin alhaisemmaksi kuin muut kyselyyn vastanneet.

ESN:n tutkimukseen osallistuneista Erasmus-opiskelijoista vajaa kolmasosa sanoi apurahan riittäneen alle 20 prosenttiin kustannuksista (Krupnik & Krzaklewska 2007, 33–36). Vain reilu viidesosa Erasmus-vaihdon kautta vaihdossa olleista vastasi apurahan kattaneen kuluista 60 % tai yli. Kaikista vastaajista yhteensä 74 % kertoi saaneensa rahallista avustusta vanhemmiltaan (suomalaisista vain 48 %) ja 54 % oli kustantanut vaihdon kuluja omista säästöistään. Suomalaisista opiskelijoista kuitenkin peräti 19 % sanoi elintasonsa olleen parempi kuin paikallisilla opiskelijoilla (mts. 39).

3.2.3 Vaikutus opintoihin ja työuraan

Huolimatta pyrkimyksistä luoda Eurooppaan yhtenäinen korkeakoulujärjestelmä, monilla opiskelijoilla on yhä vaikeuksia saada ulkomailla (myös Euroopassa) suoritettut opinnot hyväksiluettua kotikorkeakoulussaan (Krupnik & Krzaklewska 2007, 22–23). Tutkimuksen mukaan vain noin puolet vaihto-opiskelijoista saa kaikki ulkomailla suoritettut opintopisteet hyväksiluettua omassa korkeakoulussaan. Se, että ulkomailla suoritettuja opintoja ei voi sisällyttää omaan opintosuunnitelmaan, viivästyttää helposti valmistumista. Monelle opiskelijalle se saattaa olla ratkaiseva tekijä päätöksessä vaihtoon lähdöstä.

Yleinen mielipide on, että kansainvälisestä opiskelusta on opiskelijalle käytännön hyötyä myöhemmin työelämässä. Garamin (2005, 23–24) tutkimuksesta kuitenkin selviää, että vastavalmistuneen henkilön rekrytointikriteereistä kansainvälinen opiskelu on kohtalaisen tai erittäin tärkeää vain 24 prosentille työnantajista. Kansainvälistä harjoittelua pitää kohtalaisen tai erittäin tärkeänä 25 % työnantajista. Kansainvälisesti toimivissa organisaatioissa merkitys on hieman suurempi (31 % opiskelun osalta ja 32 % harjoittelun osalta). Garamin tutkimus maalaa muutenkin hieman realistisemmat näkymät ulkomaanvaihdon merkityksestä rekrytoinnissa.

4 TUTKIMUKSEN SUORITTAMINEN JA ANALYSOINTI

4.1 Tutkimusmenetelmän valinta

Kvalitatiivinen eli laadullinen menetelmä voidaan määritellä pehmeäksi ja kvantitatiivinen eli määrällinen kovaksi lähestymistavaksi tutkimusongelmaan (Heikkilä 2008, 16–17; Walliman 2005, 270–271). Tämä tarkoittaa sitä, että kvalitatiivinen menetelmä ottaa paremmin huomioon pehmeät arvot, kuten ihmisten subjektiiviset tunteet ja tuntemukset. Laadullista tutkimusta käytetään yleensä vastaamaan kysymyksiin miksi, miten ja millainen, kun taas määrällinen tutkimus vastaa paremmin kysymyksiin mikä, missä, paljonko ja kuinka usein. Kvalitatiivista ja kvantitatiivista menetelmää voi käyttää tilanteesta riippuen myös limittäin.

Monelle opiskelijalle ulkomaille lähtö on ennen kaikkea tunnepohjainen päätös, joten mahdollisesti paras lähestymistapa tämän työn tutkimusongelmaan olisi ollut kvalitatiivinen menetelmä. Seinäjoen ammattikorkeakoulussa ei kuitenkaan ole aiemmin tehty mitään tämänkaltaista tutkimusta, joten oli mielekkäämpää tehdä ensin jonkinlainen ”lähtötasotesti”, jonka taas pystyi toteuttamaan paremmin kvantitatiivisella menetelmällä.

Tutkimus siis toteutettiin tilastollisella menetelmällä, koska tavoitteena oli saada mahdollisimman laaja-alainen näkemys aiheesta ja luoda jonkinlainen yleiskatsaus uuteen aiheeseen. Joitain laadullisen menetelmän tunnusmerkkejä voi tutkimuksesta havaita, vaikka kvalitatiivista menetelmää olisi voinut käyttää laajemminkin kvantitatiivisen rinnalla tutkimustulosten syventämiseksi. Se olisi kuitenkin tehnyt työstä käytössä oleviin resursseihin verrattuna liian laajan ja monialaisen. Tästä syystä lähestymistavaksi valikoitui kokonaiskuvan antava, hieman pinnallisempi tutkimus, jonka tuloksia voi myöhemmin alkaa syventää esimerkiksi erilaisilla kvalitatiivisilla tutkimuksilla.

Työ toteutettiin kokonaistutkimuksena, eli tutkimuksen kohteena oli koko perusjoukko (Heikkilä 2008, 33). Tässä tapauksessa perusjoukko on siis kaikki Seinäjoen ammattikorkeakoulun opiskelijat, joskin sellainen rajausta on tehty, että muut kuin suomea puhuvat opiskelijat on jätetty tutkimuksen ulkopuolelle. Tähän rajaukseen

on kaksi pääasiallista syytä: ensinnäkin opiskelijat, jotka puhuvat äidinkielenään muuta kuin suomea, ovat jo Seinäjoella opiskellessaan kansainvälisessä ympäristössä, joten heidän vaihtoon lähtönsä on opiskelijoiden itsensä kannalta melko tarpeetonta. Toiseksi vieraskielisistä opiskelijoista suurin osa on tullut Suomeen ja Seinäjoelle nimenomaan opiskelu-tarkoituksessa ja siten sisältyvät Seinäjoen ammattikorkeakoulun liikkuvuuslukuihin jo valmiiksi saapuneina tutkinto-opiskelijoina.

Seinäjoen ammattikorkeakoulussa oli tutkimuksen tekohetkellä 4313 suomalaista opiskelijaa, joista 186 ylemmän ammattikorkeakoulun opiskelijoita (Husa 2012). Perusjoukko on iso, ja vastausprosentti jäi odotusten mukaan melko pieneksi (15,8 %). Luotettavan otoksen saaminen tällaisesta joukosta olisi kuitenkin ollut hankalaa ja erittäin työlästä, sillä tutkittavia muuttujia on paljon ja ne ovat hyvin heterogeenisiä, eli niiden vaihtelu on suurta (Heikkilä 2008, 33–39). Ainoa mahdollisuus olisi ollut ositettu otanta, mutta edes sillä ei olisi välttämättä saanut tarpeeksi kattavaa otosta muuttujien määrän vuoksi. Ainakin otoksesta olisi joka tapauksessa tullut niin iso, että kokonaistutkimus on mielekkäämpi vaihtoehto (mts. 44). Otoksen ottaminen ei edes olisi tässä tapauksessa välttämättä varmistanut parempaa kokonaisvastausprosenttia.

Tiedonkeruumenetelmänä toimi Internet-kysely, johon lähetettiin linkki opiskelijoille sähköpostilla (Liite 1). Tämä oli yksinkertainen ja helpoin keino tavoittaa koko perusjoukko – myös ne, jotka ovat tälläkin hetkellä ulkomailla opiskelemassa tai suorittamassa harjoitteluaan. Olettamuksena joka tapauksessa oli, että jokaisella nykyajan opiskelijalla on mahdollisuus käyttää tietokonetta ja Internetiä (ainakin lähes) päivittäin. Vastausaikaakin oli lopulta kolme viikkoa, joten vastausten saamisen ei pitäisi olla ainakaan siitä kiinni, ettei opiskelijoilla olisi ollut mahdollisuutta vastata. Tietenkin opiskelijoissa on aina niitäkin, jotka eivät koskaan lue koulun sähköpostia tai joille viesti ei jostain muusta syystä mene perille, mutta näin isosta joukosta on lähes mahdoton tavoittaa kaikkia millään menetelmällä. Nämä yksilöt määritellään silloin kehikkoperusjoukoksi (Heikkilä 2008, 34).

4.2 Tutkimuksen luotettavuuden arviointi

Tutkimuksen kato oli hyvin suuri, joten tutkimuksen reliabiliteetti ei ole paras mahdollinen (Heikkilä 2008, 30). Otoksen ottaminen ei kuitenkaan olisi taannut parempaa vastausprosenttia, eikä tarkoituksenaakaan ollut saada absoluuttisia arvoja siitä, kuinka moni opiskelijoista on mitään mieltä. Tavoitteena oli paremminkin suunta-antava kokonaiskuva, jonka pohjalta voi myöhemmin tehdä uusia tutkimuksia.

Tutkimuksen heikkona kohtana voi pitää sitä, että opiskelijat, jotka eivät ole kiinnostuneita vaihtoon lähdöstä, eivät välttämättä ole myöskään kiinnostuneita vastaamaan kyselyyn. Absoluuttinen vastausluku oli kuitenkin hyvä, joten vastaajien joukkoon mahtuu kuitenkin jo hyvin erilaisia ihmisiä – myös niitä, jotka eivät ole kiinnostuneita ulkomaille lähdöstä. Lisäksi on otettava huomioon sellaiset opiskelijat, jotka olisivat kiinnostuneita vaihto-jaksosta, mutta eivät jostain syystä koe pysyvänsä lähtemään. Juuri heidän voi olettaa vastaavan kaikista innokkaimmin, ja heidän vastauksensa ovat myös kaikista tärkeimpiä, sillä he ovat potentiaalisimpia ”asiakkaita”.

Kyselyyn vastasi yhteensä 681 opiskelijaa, joista kahden vastaukset täytyi karsia pois tutkimusaineistosta ennen analysointia. Toinen karsittiin siksi, ettei vastaaja kuulunut perusjoukkoon. Tämä kävi ilmi siitä, että avoimiin kysymyksiin oli vastattu englanniksi, eikä vastausten perusteella ollut selvästikään ymmärretty suomenkielisiä kysymyksiä kunnolla. Toinen karsittiin pois siitä syystä, että kyseessä oli selkeästi pilailu-vastaus. Tämä kävi ilmi vastaajan ilmoittamasta iästä (99 vuotta) ja avoimiin kysymyksiin kirjoitetuista hävyttömyyksistä. Tutkimuksen luotettavuutta laskee muiden vastaavien satunnaisvirheiden mahdollisuus.

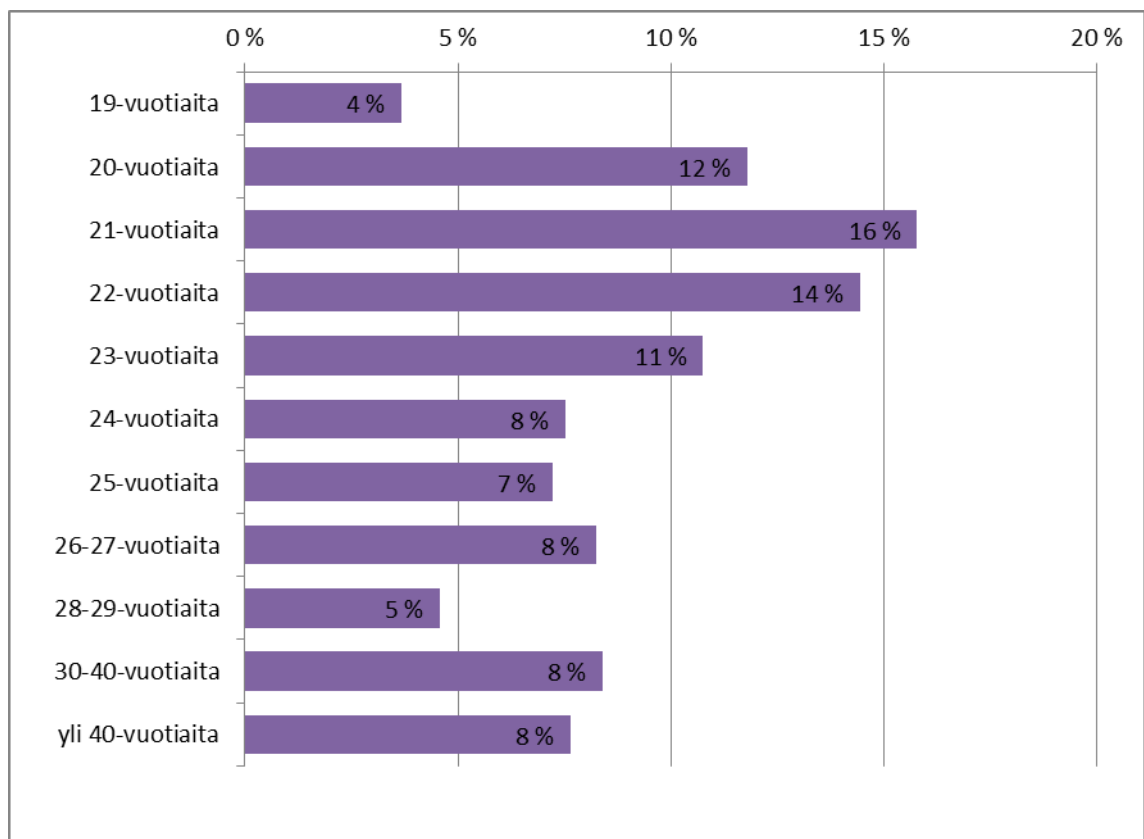
4.3 Tutkimustulokset

Tutkimusaineisto koostuu 679 opiskelijan vastauksista. Tutkimusaineiston analysoinnissa on käytetty pääasiallisesti ristiintaulukointia. Avointen kysymysten vastauksista on myös otettu suoria lainauksia.

Analysoinnissa tuloksille tehtiin myös khiin neliötesti (Heikkilä 2008, 212–214). Saatujen p-arvojen mukaan lähes kaikki muuttujien väliset riippuvuudet olisivat täten yleistettävissä koko perusjoukkoon. Joissain tapauksissa testin edellytykset eivät kuitenkaan liian pienen vastausfrekvenssin vuoksi täyttyneet, joten näiden osalta yleistyksiä ei voida varauksetta tehdä. Niistä tuloksista, joista ei voida tehdä yleistyksiä on maininta myöhemmin ko. tuloksen yhteydessä. Ellei mainintaa ole, tulos voidaan yleistää vastaamaan koko perusjoukkoa.

4.3.1 Taustatiedot

Kyselyyn vastanneista 72 % oli naisia ja 28 % miehiä. Suurin osa vastaajista (84 %) oli alle 30-vuotiaita, ja määrällisesti eniten (16 %) oli 21-vuotiaita (Kuvio 1). Vanhin vastaaja oli 61-vuotias.

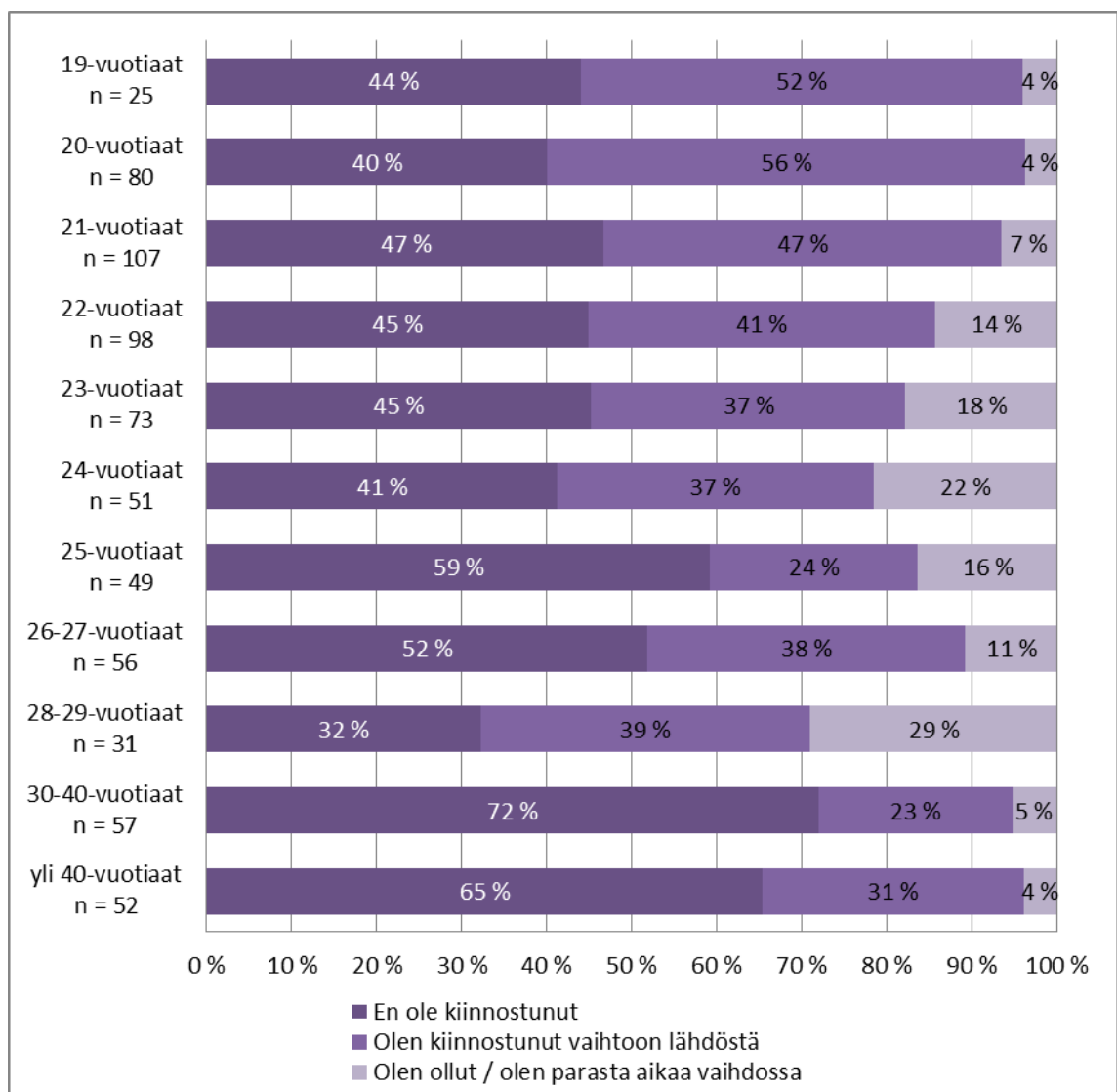

Kuvio 1. Vastaajien ikäjakauma.

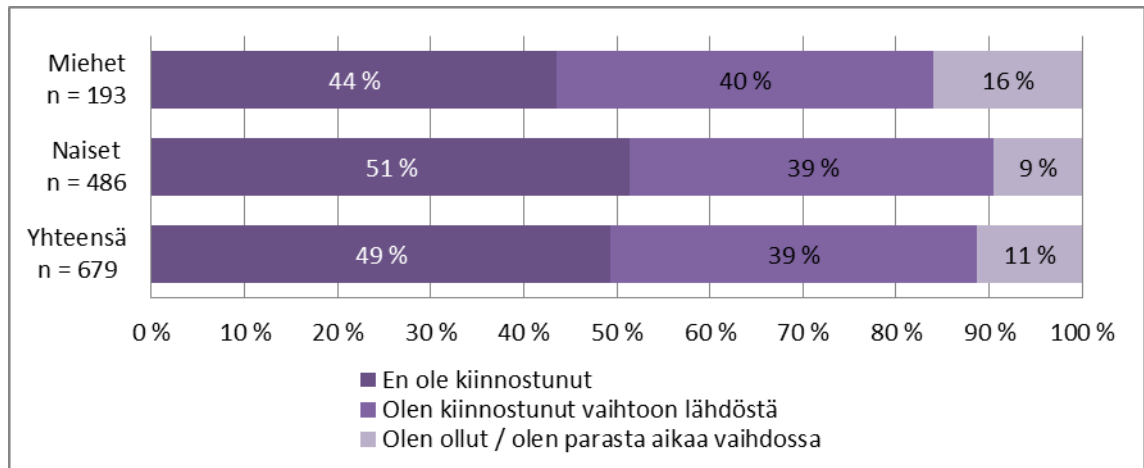
Alle 25-vuotiaden kiinnostuksessa ulkomaanvaihtoa kohtaan ei ollut merkittäviä eroja (Kuvio 2). Kaikkien 25-vuotiata nuorempien ikäluokkien positiivisten vastaus-

ten määrä oli yhteensä 53–60 prosenttia (vaihdosta kiinnostuneet ja vaihdossa jo olleet / olevat). 25-vuotiaiden ja yli 30-vuotiaiden kiinnostus oli heikointa, mikä voidaan suurelta osin selittää perhesyillä ja muilla kotimaahan sitovilla seikoilla, kuten omistusasunnolla. Vaihdossa jo olleiden määrä kasvoi tasaisesti 24-vuotiaisiin saakka. Piikki tilastossa 28–29-vuotiaiden kohdalla on mielenkiintoinen, ja selitystä sille on vaikea keksiä ilman syvällisempää aineistoa. Se voi myös olla sattumaa, mutta khiin neliö -testin mukaan tulos on tilastollisesti merkitsevä.

Vastaajista miehet suhtautuivat vaihtoon naisia hieman positiivisemmin ja heistä myös useampi oli jo (ollut) vaihdossa (Kuvio 3). On kuitenkin otettava huomioon miespuolisten vastaajien huomattavasti pienempi lukumäärä, ja nuorten miesten heikko innokkuus vastata kyselyyn, joka ”ei koske heitä”. Yhteensä vaihtoon positiivisesti suhtautuvia oli hiukan yli puolet vastaajista.

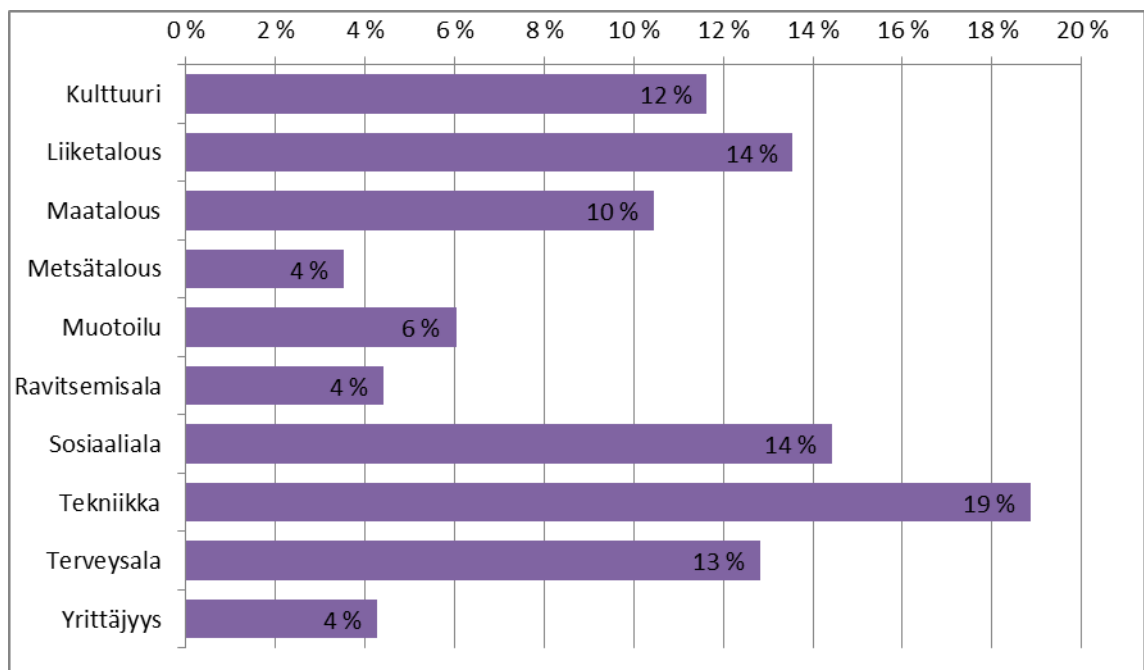

Kuvio 2. Kiinnostus iän mukaan.

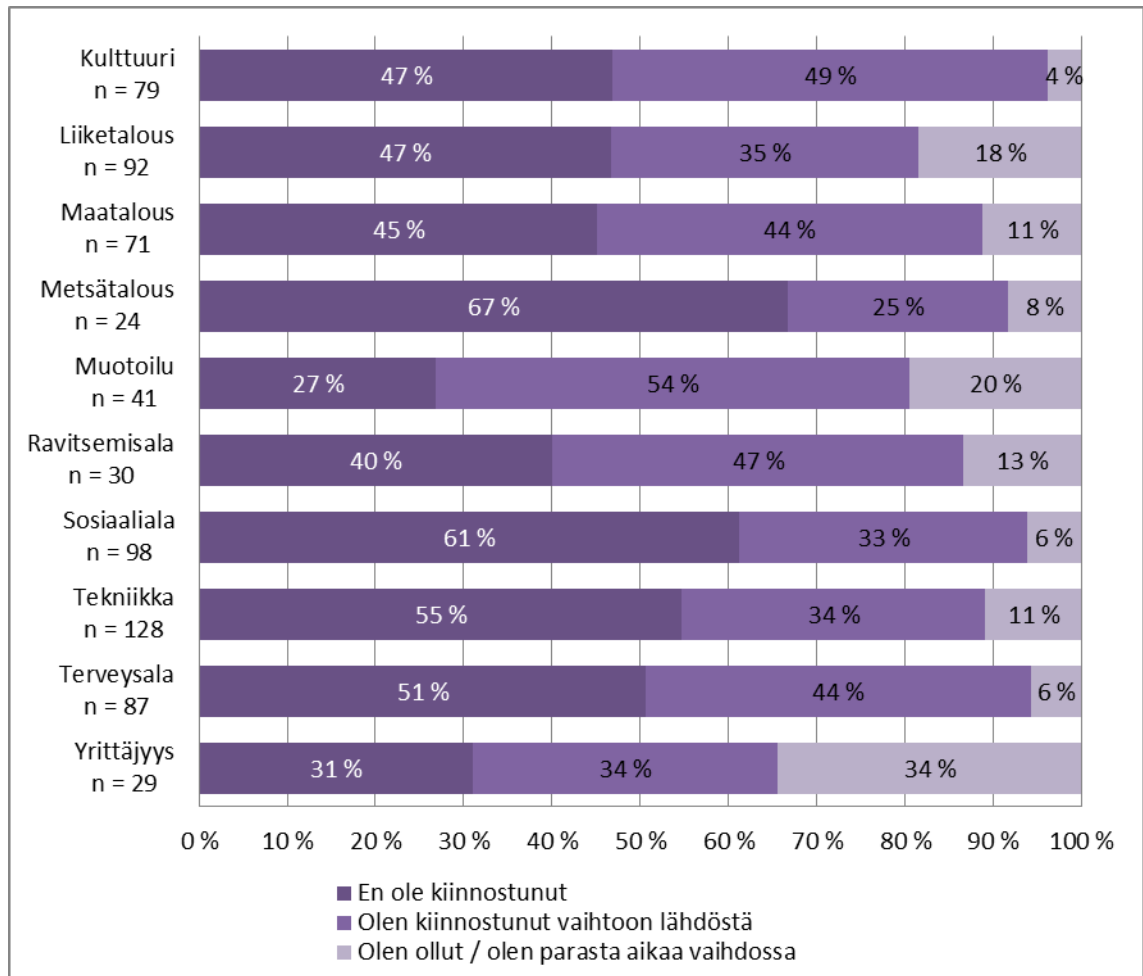
Kuvio 3. Kiinnostus sukupuolen mukaan.

Kyselyn jaotteluperusteena käytettiin pääasiassa kansainvälisten asioiden koordinaattoreiden vastuualueita, lukuun ottamatta muotoilun koulutusohjelmaa Jurvasa, joka etäisen sijaintinsa vuoksi on aiheellista erottaa muista kulttuurin alan koulutusohjelmista. Näin saatiin yhteensä kymmenen koulutusala (Kuvio 4). Vastaa- jista reilu neljäsosa oli sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijoita ja vajaa neljännes liike- talouden, yrittäjyyden ja ravitsemisalun yksikössä opiskelevia. Kaikista vastaajista 19 % oli tekniikan ja 18 % kulttuurin yksikön opiskelijoita (mukaan luettuna muotoi- lun koulutusohjelma). Maa- ja metsätalouden yksiköstä vastaajia oli yhteensä 14 % kaikista vastaajista.

Kuvio 4. Vastaajien jakauma koulutusaloittain.

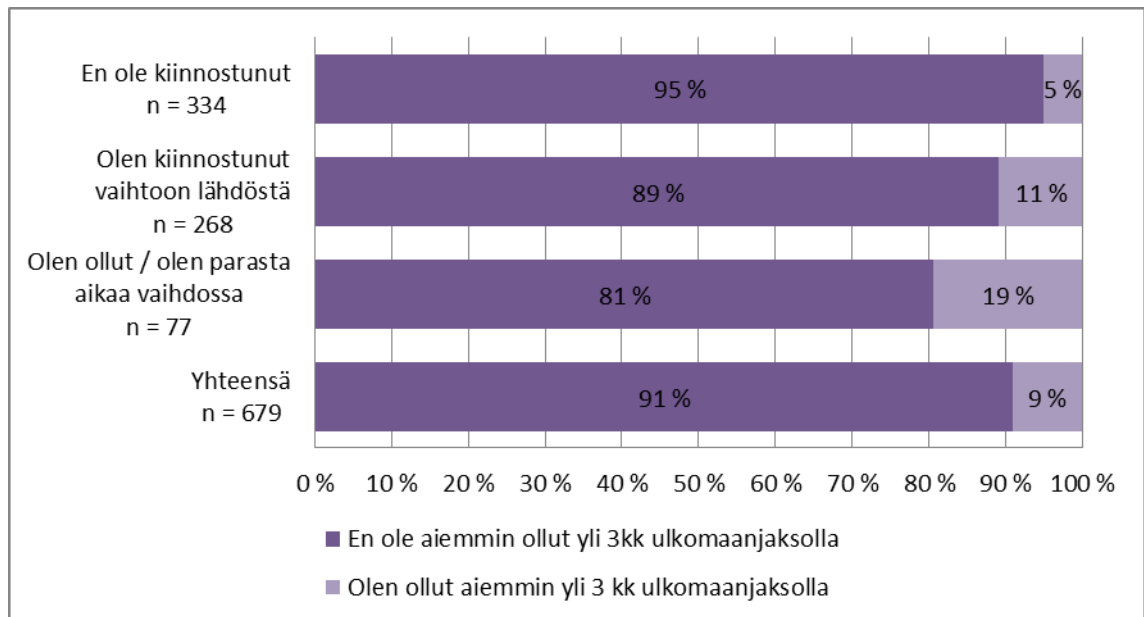
Kiinnostus ulkomaanvaihtoa kohtaan oli heikointa metsätalouden ja sosiaalian koulutusohjelmissa (Kuvio 5). Eniten vaihdosta kiinnostuneita oli kulttuurin koulutusohjelmissa, mutta vaihtoon lähteneitä siellä oli kuitenkin muotoilun koulutusohjelmaa lukuun ottamatta prosentuaalisesti vähiten. Myös terveysalalla kiinnostuneita oli paljon, mutta vaihtoon lähteneiden osuus oli pieni. Eniten vaihtoon lähteneitä oli yrittäjyyden opiskelijoissa, mikä selittyy vaihtojakson pakollisuudella ko. koulutusohjelmassa.

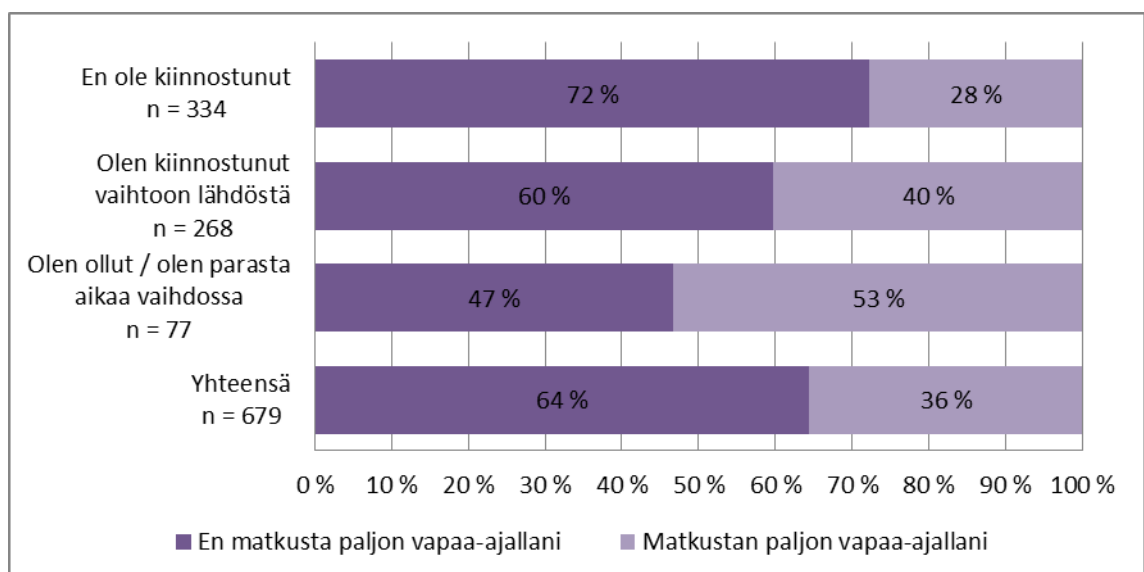
Kuvio 5. Kiinnostus koulutusaloittain.

Ennen opintojen aloitusta ulkomailla opiskelleiden tai työskennelleiden määrä oli prosentuaalisesti suurin niiden vastaajien keskuudessa, jotka ovat nykyistenkin opintojen aikana olleet ulkomaanvaihdossa (Kuvio 6). Niistä vastaajista, jotka eivät ole kiinnostuneita ulkomaanvaihdosta on 5 % ollut ulkomailla ennen nykyisten opintojensa aloittamista. Yleisesti ottaen aikaisempi kokemus ulkomailla opiskelemisestä tai työskentelystä oli marginaalinen: kaikista vastaajista vajaa kymmenes-

osa on ollut ennen nykyisten opintojen aloittamista ulkomailla yli kolmen kuukauden jakson.

Kuvio 6. Aikaisemman ulkomaan työ- tai opiskelukokemuksen vaikutus.

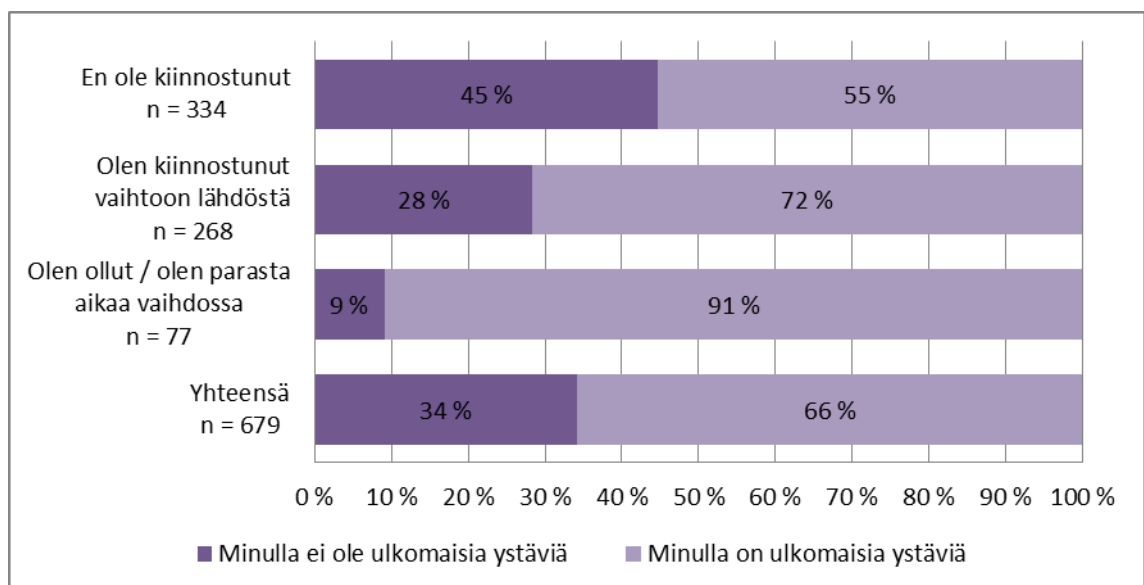

Kuvio 7. Vapaa-ajan matkustuksen vaikutus.

Kiinnostus vapaa-ajan matkailuun on suoraan verrannollinen kiinnostukseen ulkomaanvaihtoon kyselyyn vastanneiden keskuudessa (Kuvio 7). Vaihdossa jo olleiden kohdalla syy-seuraus-suhde jää epäselväksi, mutta heidän kiinnostuksensa vapaa-ajanmatkailuun on joka tapauksessa prosentuaalisesti suurinta. Vaihdoista kiinnostuneet matkustelevat vapaa-ajallaan huomattavasti enemmän kuin ne, jotka

eivät ole kiinnostuneita vaihdosta. Tätä tulosta on kuitenkin tarkasteltava hyvin kriittisesti, sillä on todennäköistä, että muuttujille löytyy yhteinen selittävä tekijä.

Kyselyyn vastanneista opiskelijoista yhteensä 66 prosentilla oli ulkomaalaisia ystäviä tai tuttavuuksia (Kuvio 8). Vaihdossa jo olleiden kohdalla on selvää, että ulkomaisten ystävien saaminen on ainakin osittain vaihtoon lähdön seurausta, minkä vuoksi prosenttiosuus nousee korkeaksi. Huomattavaa onkin enemmän se, että lähes kymmenesosa vaihdossa olevista / olleista kuitenkin vastasi, ettei hänellä ole ulkomaalaisia ystäviä. Vaihtoon lähdöstä kiinnostuneilla prosentuaalisesti isommalla osalla oli ulkomaalaisia ystäviä kuin niillä, jotka eivät ole kiinnostuneita ulkomaanvaihdosta.

Kuvio 8. Ulkomaisten ystävien vaikutus.

4.3.2 Psykologiset vaikuttimet

Arvioitavaksi annetuista ominaisuuksista suurimmat erot kiinnostuneiden ja ei-kiinnostuneiden välillä olivat keskiarvon mukaan seikkailunhalussa ja kielitaidossa (Taulukko 2). Vaihdosta kiinnostuneiden ja vaihdossa jo olevien / olleiden vastaajien välillä suurimmat erot olivat kielitaidossa, mukautumiskyvyssä ja itsenäisyydessä. Tämä selittyy osittain syy-seuraus-suhteen vääristymisellä, sillä monien vaihtoon lähdön edellyttämien ominaisuuksien voidaan olettaa myös vahvistuvan vaihdon aikana. Vaihtoon lähteneiden ja ei-kiinnostuneiden välillä suurimmat erot olivat kielitaidossa, seikkailunhalussa ja mukautumiskyvyssä.

Taulukko 2. Opiskelijoiden henkilökohtainen näkemys omista ominaisuuksistaan.

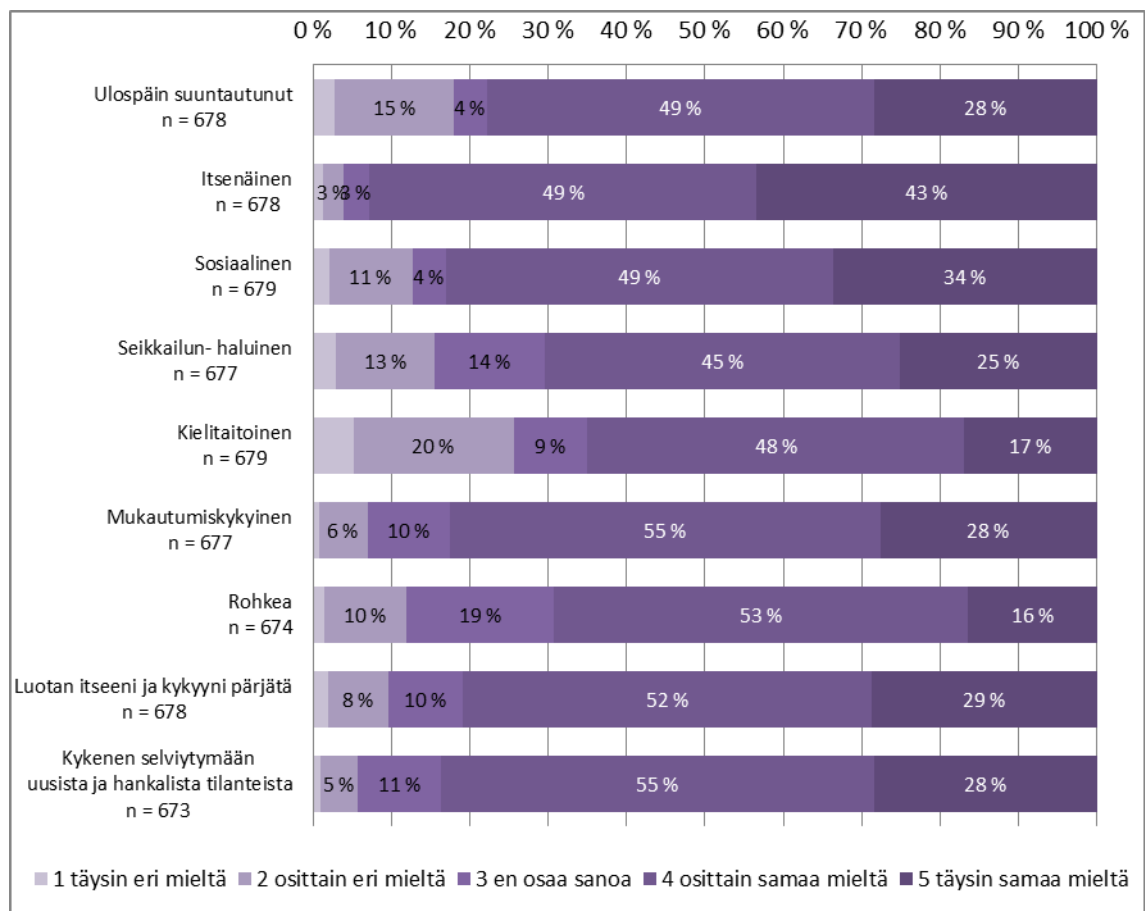
	täysin eri mieltä	osittain eri mieltä	en osaa sanoa	osittain samaa mieltä	täysin samaa mieltä	Yhteensä	Keskiarvo	Pyöristetty keskiarvo
Ulospäin suuntautunut								
En ole kiinnostunut	13	56	17	160	87	333	3,76	4
Olen kiinnostunut vaihtoon lähdöstä	6	36	11	129	86	268	3,94	4
Olen ollut / olen parasta aikaa vaihdossa	0	11	1	45	20	77	3,96	4
Yhteensä	19	103	29	334	193	678	3,85	4
Itsenäinen								
En ole kiinnostunut	5	5	9	174	141	334	4,32	4
Olen kiinnostunut vaihtoon lähdöstä	4	12	13	128	110	267	4,23	4
Olen ollut / olen parasta aikaa vaihdossa	0	0	1	33	43	77	4,55	5
Yhteensä	9	17	23	335	294	678	4,31	4
Sosiaalinen								
En ole kiinnostunut	10	37	17	167	103	334	3,95	4
Olen kiinnostunut vaihtoon lähdöstä	4	24	11	128	101	268	4,11	4
Olen ollut / olen parasta aikaa vaihdossa	0	11	1	41	24	77	4,01	4
Yhteensä	14	72	29	336	228	679	4,02	4
Seikkailunhaluinen								
En ole kiinnostunut	12	64	65	151	42	334	3,44	3
Olen kiinnostunut vaihtoon lähdöstä	7	16	26	117	100	266	4,08	4
Olen ollut / olen parasta aikaa vaihdossa	1	5	4	39	28	77	4,14	4
Yhteensä	20	85	95	307	170	677	3,77	4
Kielitaitoinen								
En ole kiinnostunut	24	91	32	145	42	334	3,27	3
Olen kiinnostunut vaihtoon lähdöstä	11	40	30	137	50	268	3,65	4
Olen ollut / olen parasta aikaa vaihdossa	0	8	2	44	23	77	4,06	4
Yhteensä	35	139	64	326	115	679	3,51	4
Mukautumiskykyinen								
En ole kiinnostunut	3	25	38	196	70	332	3,92	4
Olen kiinnostunut vaihtoon lähdöstä	3	16	29	136	84	268	4,05	4
Olen ollut / olen parasta aikaa vaihdossa	0	0	4	40	33	77	4,38	4
Yhteensä	6	41	71	372	187	677	4,02	4
Rohkea								
En ole kiinnostunut	4	43	70	177	37	331	3,60	4
Olen kiinnostunut vaihtoon lähdöstä	5	23	48	136	55	267	3,80	4
Olen ollut / olen parasta aikaa vaihdossa	1	4	9	43	19	76	3,99	4
Yhteensä	10	70	127	356	111	674	3,72	4
Luotan itseeni ja kykyyni pärjätä								
En ole kiinnostunut	6	30	27	190	80	333	3,92	4
Olen kiinnostunut vaihtoon lähdöstä	7	19	29	133	80	268	3,97	4
Olen ollut / olen parasta aikaa vaihdossa	0	3	9	30	35	77	4,26	4
Yhteensä	13	52	65	353	195	678	3,98	4
Kykenen selviytymään uusista ja hankalista tilanteista								
En ole kiinnostunut	4	20	36	196	74	330	3,96	4
Olen kiinnostunut vaihtoon lähdöstä	3	12	28	142	81	266	4,08	4
Olen ollut / olen parasta aikaa vaihdossa	0	0	7	34	36	77	4,38	4
Yhteensä	7	32	71	372	191	673	4,05	4

Tuloksia arvioitaessa on otettava huomioon, että keskiarvoihin on laskettu myös ”en osaa sanoa” -vastaukset arvolla 3. Laskettaessa keskiarvot ilman kyseistä vaihtoehtoa erot pääsääntöisesti tasoittuvat jonkin verran, ja joissain tapauksissa kasvavat, mutta suunta ei muutu. Keskiarvot ovat säännönmukaisesti suurimpia

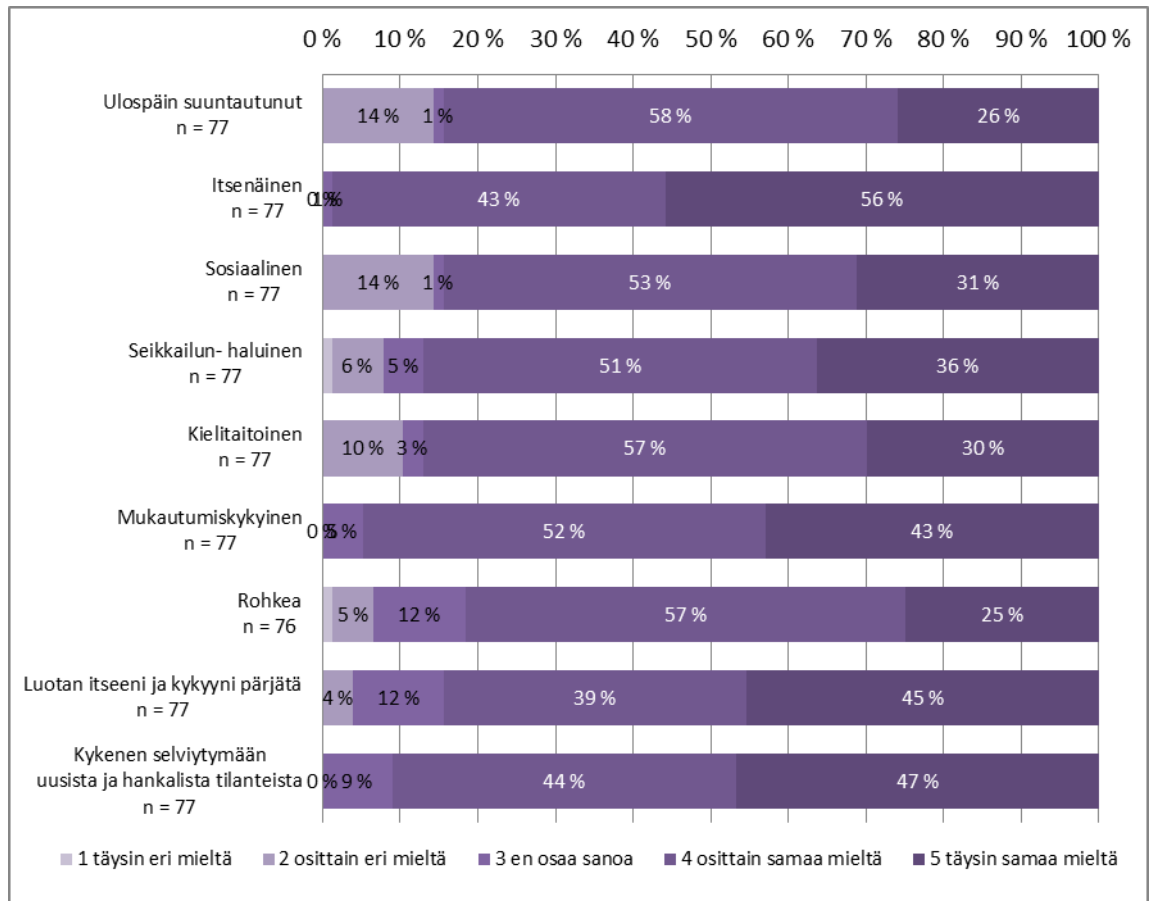
vaihtoon lähteneillä, lukuun ottamatta sosiaalisuutta, jossa vaihdosta kiinnostuneet olivat eniten samaa mieltä.

Persoonallisten ominaisuuksien tuloksia testattaessa yhdistettiin luokat siten, että täysin eri mieltä ja osittain eri mieltä olivat vain ”eri mieltä”, ja osittain samaa mieltä ja täysin samaa mieltä olevat yhdistettiin samalla tavoin. Näin saatiin kaikkien muiden ominaisuuksien paitsi itsenäisyyden osalta Khiin neliötestin edellytykset kuntoon. Testin perusteella persoonallisten ominaisuuksien tuloksista kuitenkin vain seikkailunhaluisuus, kielitaitoisuus, mukautumiskyky ja rohkeus ovat yleistettävissä koskemaan koko perusjoukkoa. Mainittakoon, että myös itsenäisyyden p-arvo oli 0,029 (suurin sallittu 0,05), mutta testin edellytykset eivät täytyneet (22,2 % odotetuista frekvensseistä on pienempiä kuin 5; 20 % on suurin sallittu).

Kaikista ominaisuuksista vastaajat olivat itsenäisyydestä eniten samaa mieltä (Kuvio 9). Myös sosiaalisuus koettiin vahvaksi ominaisuudeksi. Kaikkien vastaajien kesken koettiin kielitaito heikoimmaksi ominaisuudeksi.

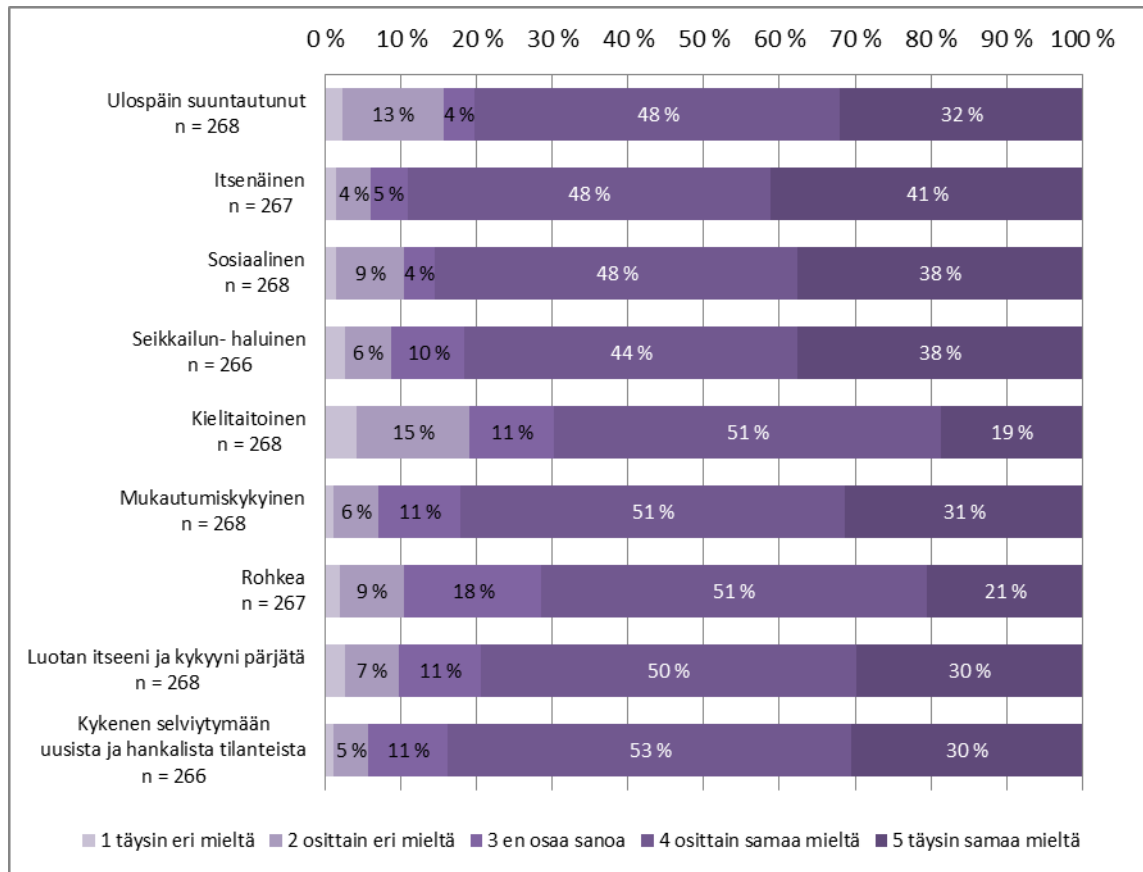

Kuvio 9. Opiskelijoiden henkilökohtainen näkemys omista ominaisuuksistaan (kaikki vastaajat).

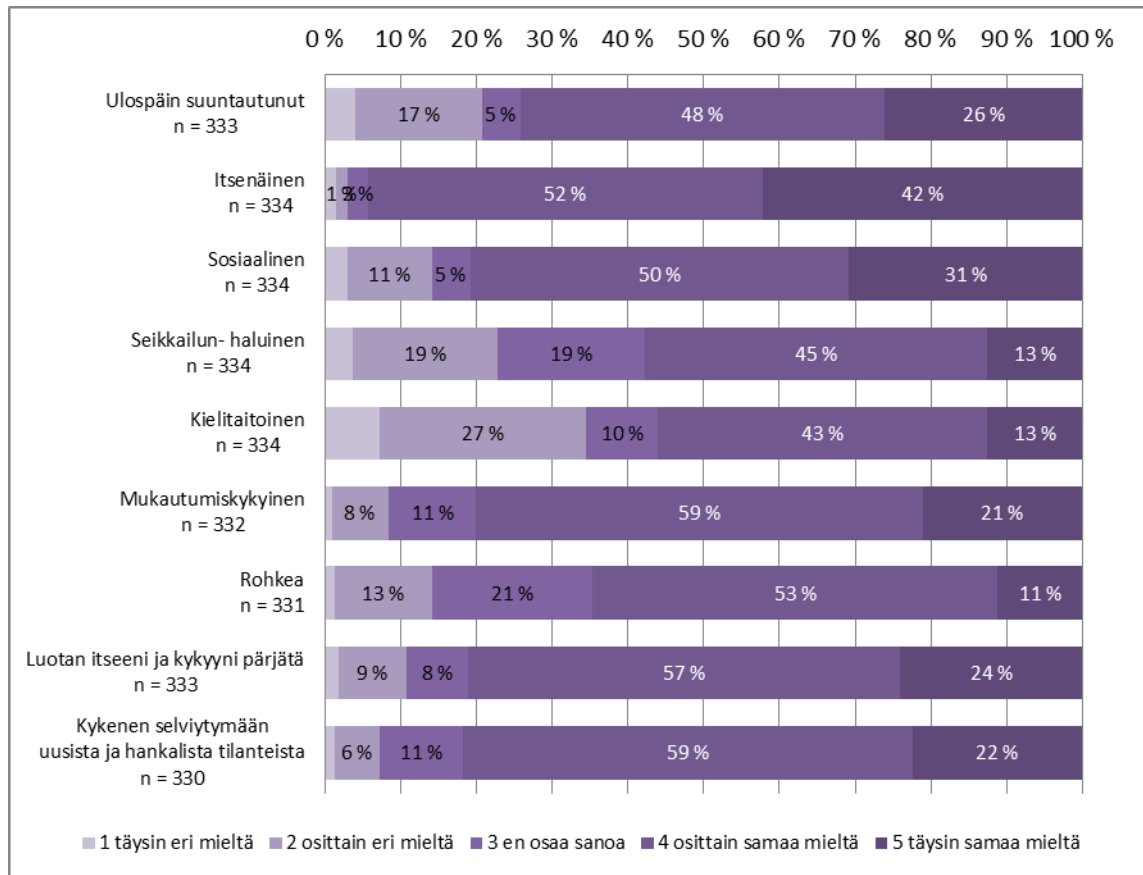
Kuvio 10. Opiskelijoiden henkilökohtainen näkemys omista ominaisuuksistaan (vaihdossa jo olevat / olleet).

Vaihdossa olevista / olleista vastaajista 99 % prosenttia piti itseään itsenäisenä (Kuvio 10). Toinen vaihdossa olleiden vahva ominaisuus oli mukautumiskyky, josta 95 % vastaajista oli samaa mieltä. Myös kyky selviytyä uusista ja hankalista tilanteista oli vahva; samaa mieltä oli 91 % vaihdossa olleista vastaajista. Jokaisessa mainitussa ominaisuudessa jäljelle jäänyt prosentti-osuus vastasi ”en osaa sanoa”, joten negatiivisia vastauksia ei ollut lainkaan. Eniten eri mieltä oltiin ulospäin suuntautuneisuudesta ja sosiaalisuudesta. Vain seikkailunhalusta ja rohkeudesta oli 1 % vastaajista täysin eri mieltä.

Kuvio 11. Opiskelijoiden henkilökohtainen näkemys omista ominaisuuksistaan (vaihdosta kiinnostuneet).

Vaihdosta kiinnostuneista vastaajista 89 % piti itseään itsenäisenä, mikä on suurin myönteisten vastausten prosenttiosuus kaikista ominaisuuksista vaihdosta kiinnostuneiden vastaajien kesken (Kuvio 11). Kuitenkin ainoa ominaisuus, josta vaihdosta kiinnostuneet ovat hieman enemmän samaa mieltä kuin vaihdossa jo olevat / olleet, on sosiaalisuus, josta samaa mieltä oli 86 % (vaihdossa olevista / olleista vastaajista itseään sosiaalisena piti 84 %). Muiksi vahvoiksi ominaisuuksiksi nousivat kyky selviytyä uusista ja hankalista tilanteista, mukautumiskyky sekä seikkailunhalu (yli 80 % vastaajista samaa mieltä).

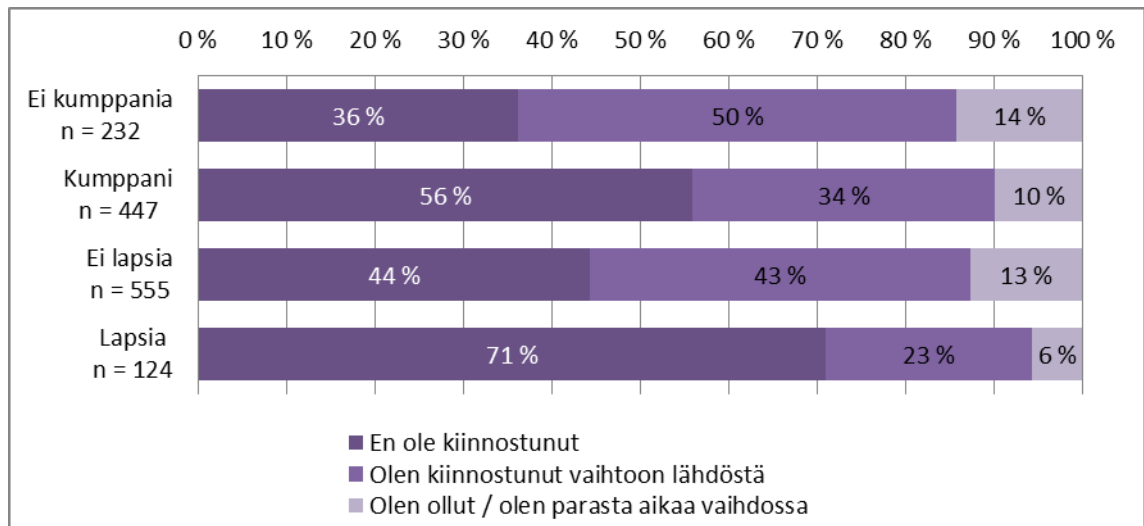
Kuvio 12. Opiskelijoiden henkilökohtainen näkemys omista ominaisuuksistaan (opiskelijat, jotka eivät ole kiinnostuneita ulkomaanvaihdosta).

Vastaajista myös ne, jotka eivät ole kiinnostuneita ulkomaanvaihdosta pitivät itsenäisyyttä vahvimpana ominaisuutenaan (Kuvio 12). Tämä ja itseluottamus olivat ainoat ominaisuudet, joista ei-kiinnostuneet vastaajat olivat enemmän samaa mieltä kuin vaihdosta kiinnostuneet vastaajat (itsenäisyys 5 prosenttiyksikköä ja itseluottamus 1 prosenttiyksikkö). Muita vahvoja ominaisuuksia olivat kyky selviytyä uusista ja hankalista tilanteista sekä sosiaalisuus (samaa mieltä yli 80 %). Suurimmat erot vaihdosta kiinnostuneisiin vastaajiin olivat näkemys seikkailunhalusta ja kielitaidosta, jotka vaihdosta kiinnostuneet arvioivat huomattavasti positiivisemmin.

4.3.3 Sosiaaliset vaikuttimet

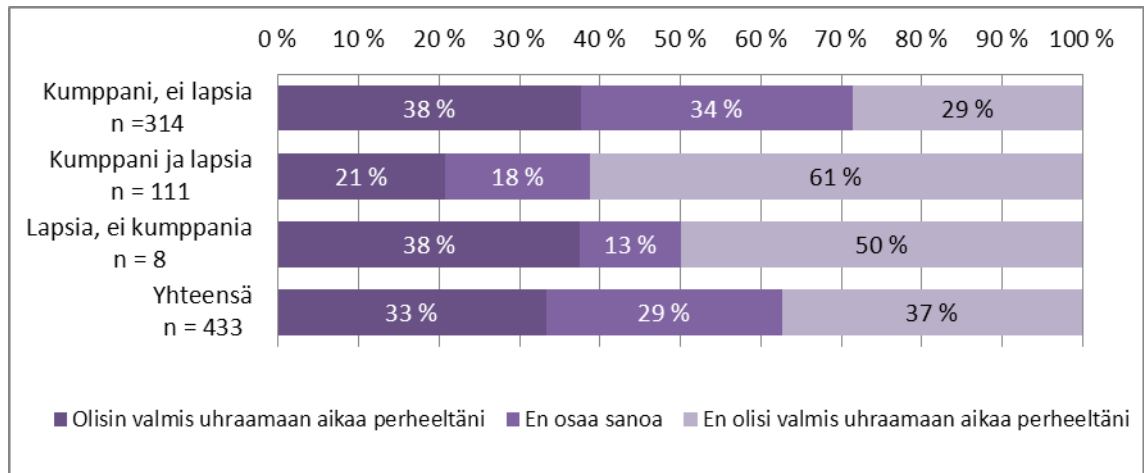
Perheen – erityisesti lasten – olemassaolon vaikutus oli vastausten perusteella merkittävä (Kuvio 13). Yli puolet niistä, jotka vastasivat seurustelevansa tai olevansa naimissa eivät olleet kiinnostuneita vaihdosta, kun taas naimattomista vas-

taajista vain reilu kolmasosa ei ollut kiinnostunut. Niiden kohdalla, joilla on lapsia, ei-kiinnostuneiden prosentuaalinen osuus nousi yli seitsemäänkymmeneen, kun se lapsettomien osalta oli vajaa puolet. Kokonaiskuvan kannalta täytyy kuitenkin ottaa huomioon perheellisten opiskelijoiden osuus kaikista opiskelijoista.

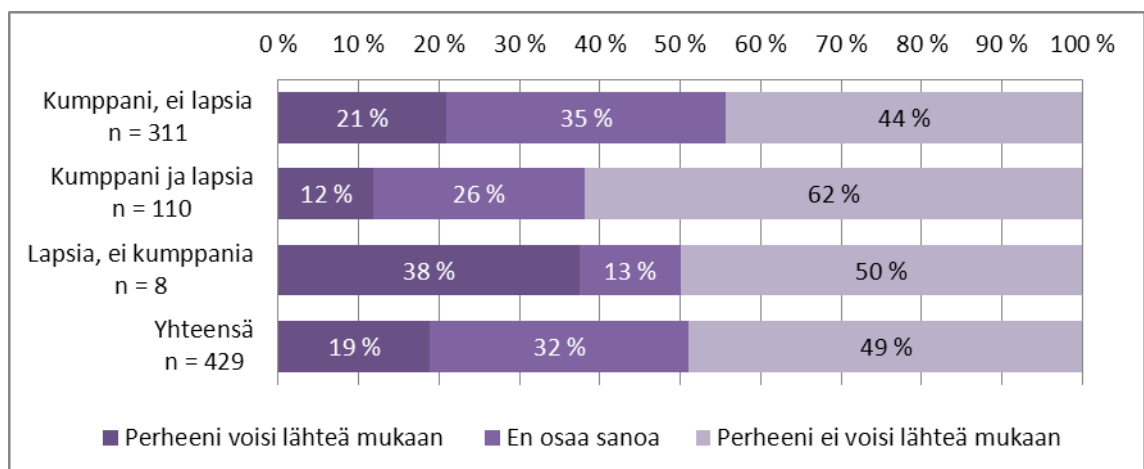
Kuvio 13. Kumppanin ja lasten vaikutus.

Kaikista vastaajista, joilla on kumppani ja / tai lapsia, kolmasosa olisi valmis uhraamaan aikaa perheeltään ulkomaanvaihdon takia (Kuvio 14). Vajaa kolmasosa ei osannut sanoa ja reilu kolmasosa ei olisi valmis uhraamaan aikaa perheeltään. Niistä vastaajista, joilla on kumppani, mutta ei lapsia, jakauma oli melko samankaltainen, mutta niistä vastaajista, joilla oli sekä kumppani että lapsia, lähes kaksi kolmas osaa piti perhettä ulkomaanvaihtoa tärkeämpänä. Khiin neliötestin mukaan p-arvo on 0,000, mutta testin edellytykset eivät täyty (25,0 % odotetuista frekvensseistä on pienempiä kuin 5), joten luotettavia yleistyksiä ei voida tehdä. Käytännössä tämä koskee kuitenkin vain niitä opiskelijoita, joilla on lapsia, mutta ei kumppania. Mikäli heidät jätetään testauksen ulkopuolelle, tulokset ovat yleistettävissä.

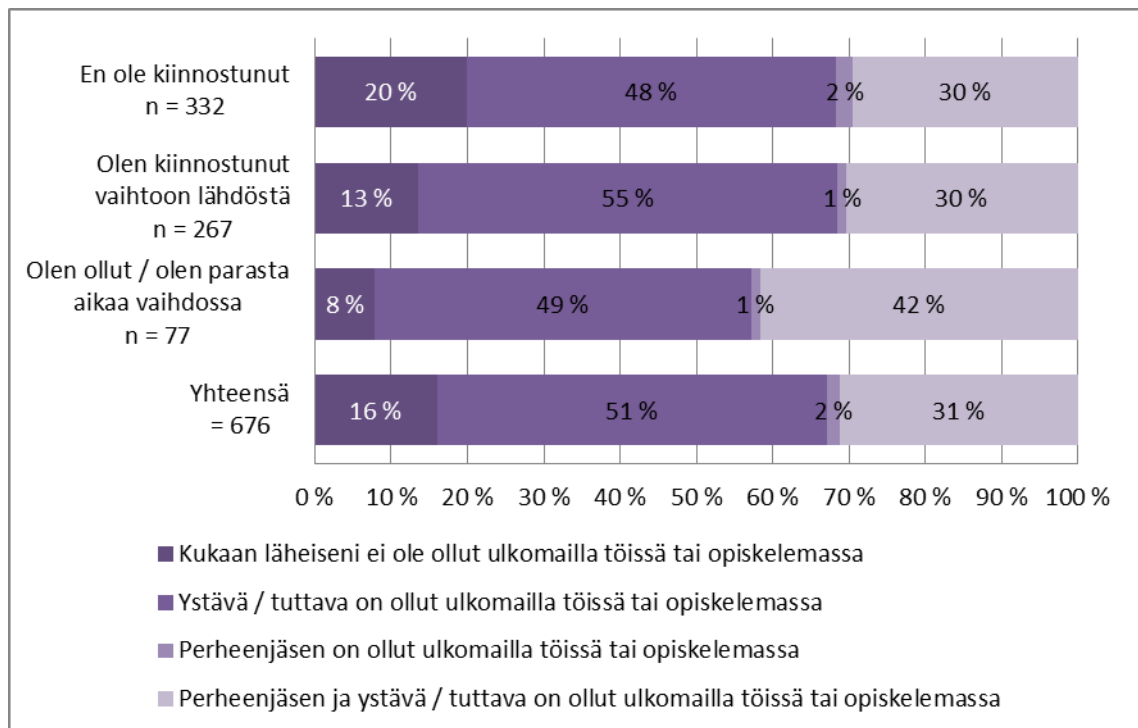
Kuvio 14. Valmius uhrata aikaa perheeltä ulkomaanvaihdon vuoksi.

Vajaa puolet niistä vastaajista, joilla on kumppani ja / tai lapsia sanoi, että perheen mukaan lähteminen ei ole mahdollista (Kuvio 15). Reilu kolmasosa ei osannut sanoa ja vajaa viidennes oli sitä mieltä, että perheen olisi mahdollista lähteä mukaan. Niistä vastaajista, joilla oli kumppani, mutta ei lapsia, reilu viidennes uskoi kumppanin voivan lähteä mukaan ulkomaille. Heistäkin kuitenkin lähes puolet oli sitä mieltä, että kumppanin mukaantulo ei ole mahdollista. Niistä vastaajista, joilla on sekä kumppani että lapsia 62 % oli sitä mieltä, että perhe ei voi lähteä mukaan. Edellisen vastauksen tavoin Khiin neliötestin edellytykset eivät täyty (25,0 % odotetuista frekvensseistä alle 5), jos mukanaan otetaan ne vastaajat, joilla on lapsia mutta ei kumppania. Muiden vastaajien osalta tulos voidaan yleistää, eli se on tilastollisesti merkitsevä.

Kuvio 15. Perheen mahdollisuus lähteä mukaan ulkomaille.

Kysymyksiin, onko joku perheenjäsen tai ystävä ollut ulkomailla opiskelemissa tai töissä, vastanneista yli puolella oli ulkomailla opiskellut tai työskennellyt ystävä ja kolmasosalla ulkomaankokemusta omaava perheenjäsen (Kuvio 16). Niistä kysymykseen vastanneista, jotka eivät ole kiinnostuneita ulkomaanvaihdosta, viidesosa ilmoitti, että kukaan perheenjäsenistä / ystäväistä ei ole ollut ulkomailla opiskelemissa tai töissä. Niistä vastaajista, jotka ovat (olleet) vaihdossa, vain vajaa kymmenesosa kertoi, ettei kukaan perheenjäsenistä tai ystäväistä ole ollut ulkomailla töissä tai opiskelemissa. Vastaavasti vaihdossa olevista / olleista vastaajista 42 % ilmoitti, että sekä jollakin perheenjäsenistä että ystäväistä / tuttavista oli kokemusta ulkomailla työskentelystä ja / tai opiskelusta.

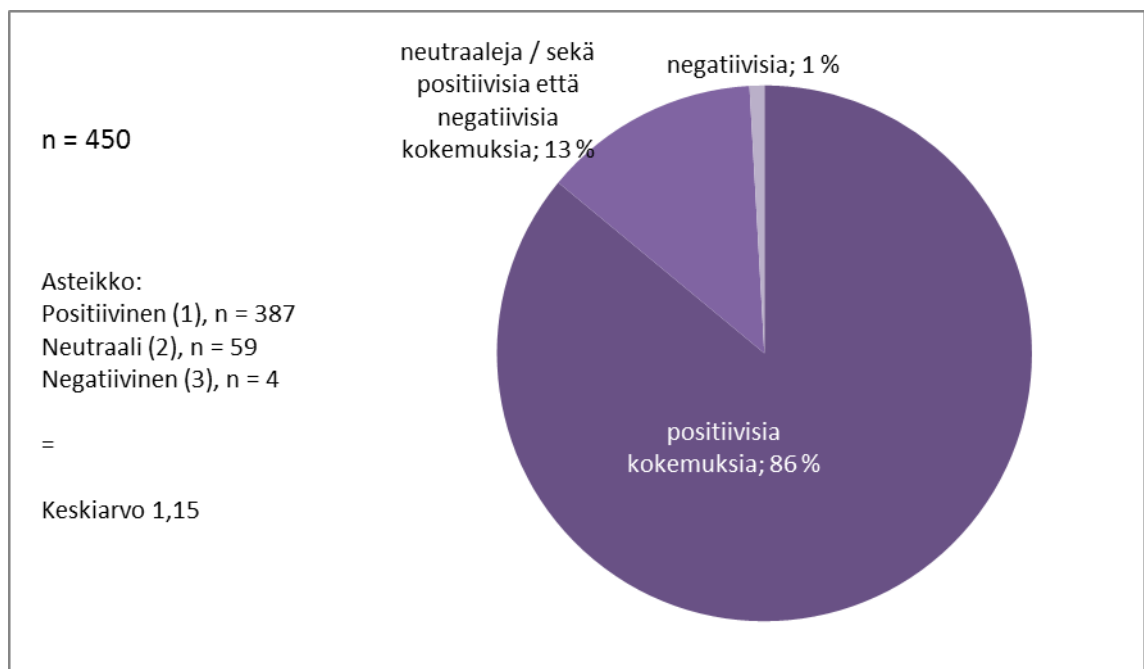

Kuvio 16. Perheenjäsenten ja ystävien / tuttavien kokemus ulkomailla asumisesta, opiskelusta ja työskentelystä.

Niistä vastaajista, jotka kertoivat perheenjäsentensä ja / tai ystäviensä kokemuksesta ulkomailla, 86 % kertoi kokemusten olleen pelkästään positiivisia (Kuvio 17). Kaikille kysymyksen positiivisille vastauksille annettiin numeerinen arvo 1, negatiivisille vastauksille arvo 3, ja kaikille mielipideneutraaleille sekä niin positiivisia kuin negatiivisiakin aspekteja sisältäville vastauksille annettiin arvo 2. Vastausten keskiarvoksi saatiin näin 1,15. Ulkomailla olleiden perheenjäsenten ja ystävien / tuttavien kokemukset olivat näin ollen selkeästi pääosin positiivisia. Tämän ei siis voida

olettaa vaikuttavan vaihtoon lähdön innokkuuteen merkittävästi. Vastausten yleis-
tunne tulee ilmi seuraavista lainauksista:

- Todella hyviä kokemuksia! Paljon oppinut ja nähnyt erilaisia juttuja! Suosittelevat lähtemistä muillekin.
- Hyviä ja huonoja. Riippuu paikasta ja siitä, kuinka verkostoi-
tuu/saa ystäviä tai siitä, onko paikassa yksin vai lähteekö sinne
kenties useampia suomalaisia opiskelijoita. [...]
- Toisilla hyviä, toisilla huonoja kokemuksia. Kokemukset mene-
vät laidasta laitaan.

Kuvio 17. Perheenjäsenten ja ystävien / tuttavien kokemukset ulkomailla opiskelusta ja työskentelystä.

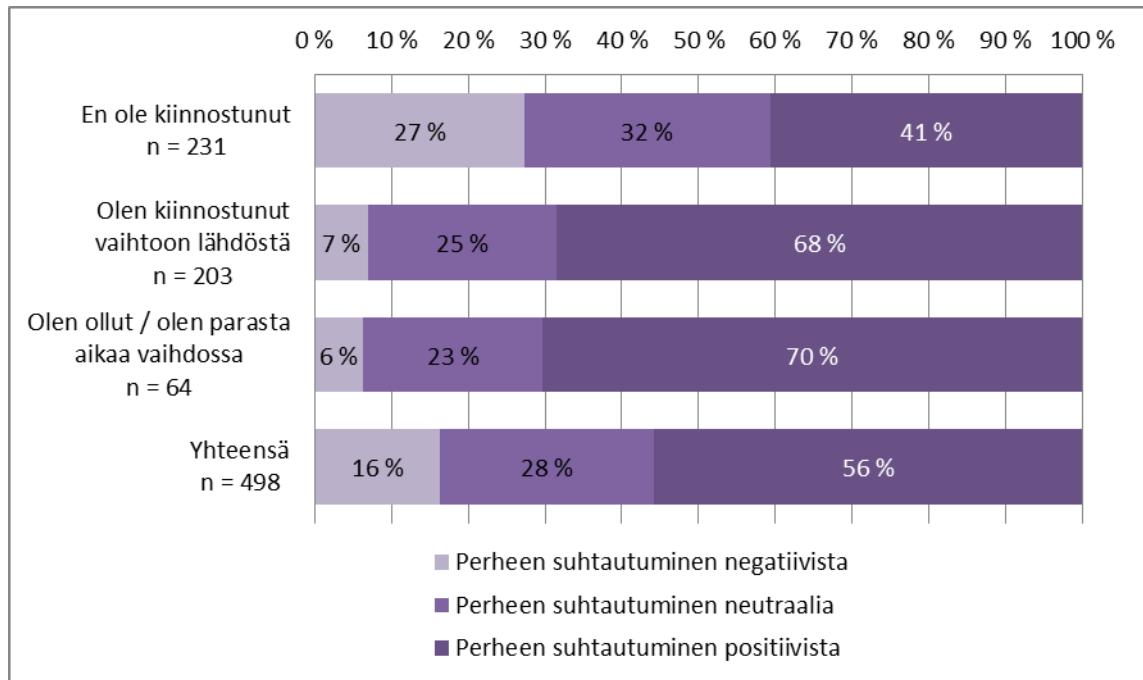
Vastauksille perheen ja ystävien / muiden läheisten suhtautumisesta annettiin numeerinen arvo samoilla kriteereillä kuin aikaisempaan kysymykseen. Perheen osalta keskiarvoksi kaikista vastauksista tuli täten 1,60. Kaikista perhettä koskevista vastauksista täysin positiivisia oli yli puolet (Kuvio 18).

Perheen suhtautuminen koettiin negatiiviseksi yleensä silloin kun kyseessä oli kumppani tai lapset. Kysymyksissä perheen ja ystävien / muiden läheisten suhtautumisesta olikin hieman vaihtelua sillä, miten perhe oli määritelty, mikä vaikuttaa jonkin verran tuloksiin näiden kysymysten osalta. Osa vastaajista oli lukenut esi-

merkiksi avopuolison perheenjäseneksi kun taas osa sisällytti tämän muihin läheisiin. Negatiivisena aspektina molemmissa kysymyksissä tuli useimmiten esille ikävä ja (erityisesti vanhempien) huoli siitä, miten opiskelija pärjää ulkomailla.

Niiden kysymykseen vastanneiden, jotka eivät olleet kiinnostuneita ulkomaanvaihdosta, perhe suhtautui vaihtoon negatiivisimmin (Kuvio 18). Yhtenä yhteisenä selittävänä tekijänä on aiemmin mainitut kumppani ja lapset. Vaihdsta kiinnostuneiden ja vaihtoon lähteneiden perheen suhtautuminen oli melkein täysin samanlaista. Vastaukset kysymykseen olivat hyvin vaihtelevia, mutta lasten ja kumppanin merkitys nousi selkeästi esille. Seuraavassa muutamia lainauksia vastauksista:

- No jos puhutaan porukoista, niin eipä sillä väliä olisi, mutta tyttöystävä ei ehkä tykkäis.
- Heille tulisi kova ikävä, mutta uskon, että tukisivat päätöstäni. Toisaalta olisivat huolissaan kuinka pärjään.
- Perheen pienokaisen vuoksi ajatus on mahdoton sekä omalle kohdalle että perheelle
- Heitä pelottaa, pärjääkö ja "olen kauan poissa", vaikka en ole. Eivät suhtaudu positiivisesti ja se harmittaa. Eivät osaa kannustaa.
- Jos olisi mahdollisuus saada apuja järjestelyhin, perhe olisi kiinnostunut lähtemään mukaan. [...]
- Ei Tulisi muuta kuin avioero...
- Mieholtäni ja minulta löytyy yksi vauvaikäinen ja unelmissani on suorittaa kahden maan korkeakoulututkinto eli Saksaan käypiä tieni kun poikamme on 3-4-vuotias. [...] Mielestäni mikään ei estä edes äitinä lähtemistä jos suunnittelee asiat tarpeeksi hyvin ja ottaa mukaansa avoimen mielen asioiden järjestymisen suhteen.

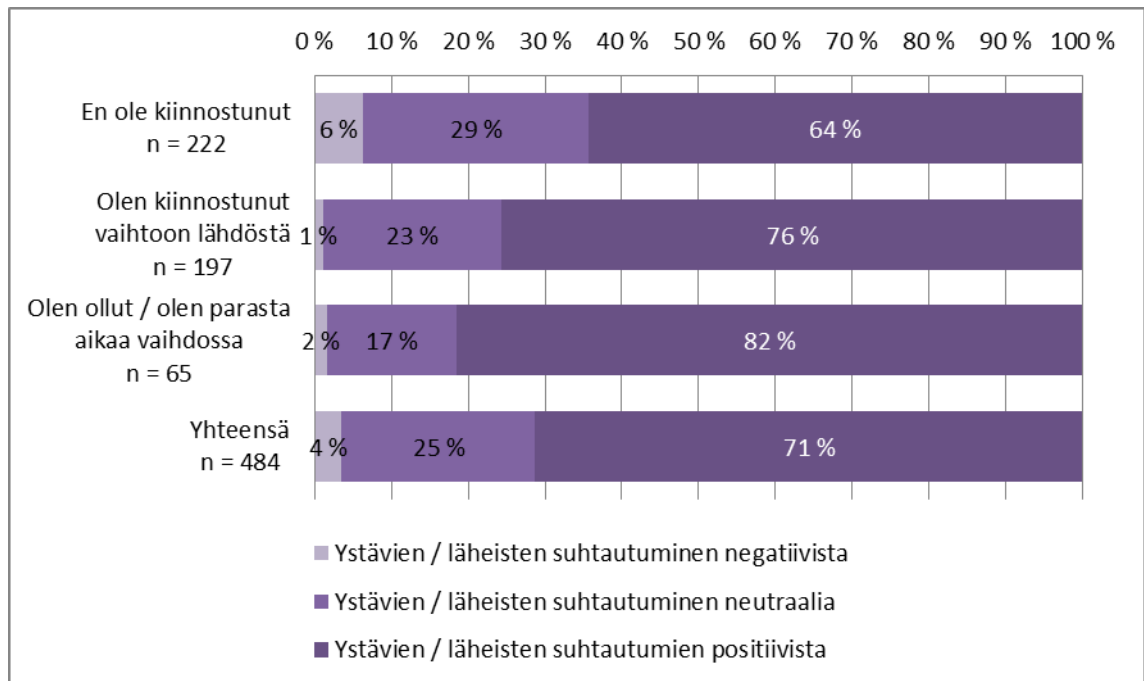

Kuvio 18. Perheen suhtautuminen.

Myös ystävien ja muiden läheisten suhtautumisen koettiin olevan riippuvainen perhesuhteista, eli pääasiassa siitä, onko vastaajalla (pieniä) lapsia. Pääosin ystävien suhtautuminen koettiin kuitenkin positiiviseksi (Kuvio 19). Aikaisempien tulosten yhteydessä mainitun arvosteluasteikon mukaan keskiarvoksi tuli 1,32. Ystävien / läheisten suhtautumisella ei ollut suurta eroa vaihdosta kiinnostuneiden ja ei-kiinnostuneiden välillä. Vastauksiin vaikuttaa myös osaltaan se, onko kumppani luettu perheenjäseneksi vai muuksi läheiseksi. Useasta vastauksesta nousi esille ystävien halu lähteä katsomaan vastaajaa ulkomaille, sekä pieni kateus; negatiivisena aspektina perheen tavoin ikävä. Muutamia lainauksia vastauksista:

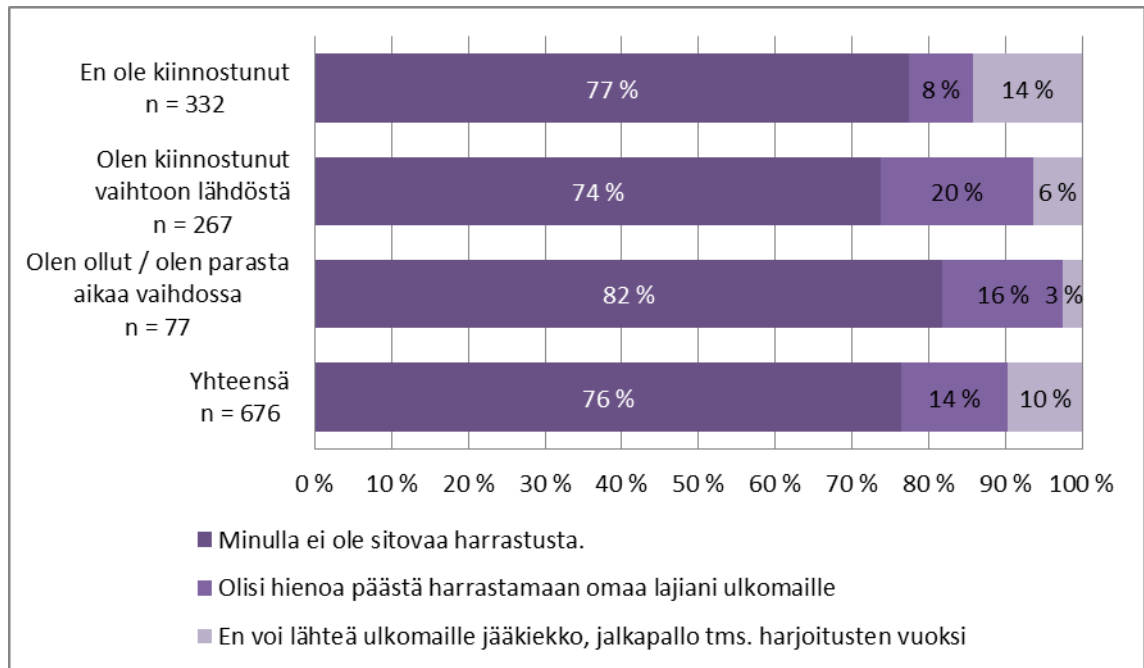
- kannustavia, haluavat matkustaa vaihtokohteeseeni katsomaan minua
- Jos minulla ei olisi perhettä, niin he suhtautuisivat siihen positiivisesti.
- Kannustavia ja ehkä hieman kateellisia.
- Osa on arvostellut sellaista vaihtoehtoa pienen lapsen takia.
- He olisivat varmasti iloisia puolestani, mutta ikävöisivät.

- Ystävien sekä tuttujen luulen suhtautuvan hyvin, [...] Poikaystävänkin kanssa olen asiasta jutellut, ja olemme tulleet tulokseen, että kyllä muutaman kuukauden ero on kestävässä (samallahan siinä mitataan, kuinka vakaalla pohjalla ihmisuhde on) :)
- Sain paljon tukea ja kannustusta [...] Sain myös paljon vertais-tukea vaihdossa olleilta ystävilä sekä yleisiä käytännön vinkkejä yms.

Kuvio 19. Ystävien ja muiden läheisten suhtautuminen.

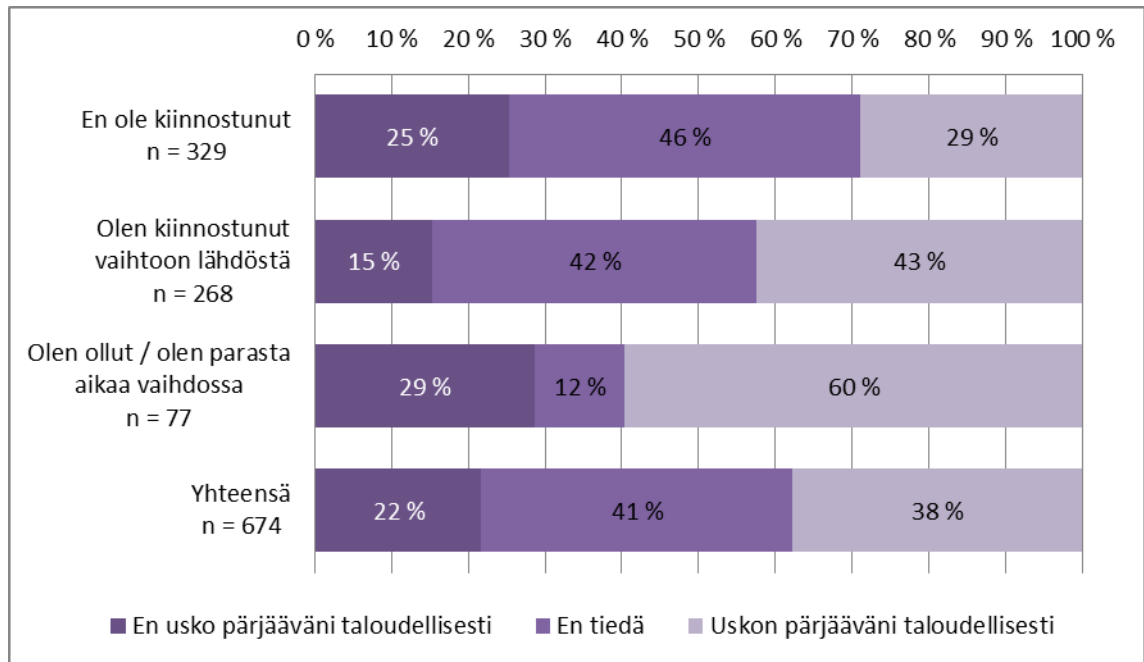
Kysymykseen harrastusten merkityksestä vastanneista kymmenesosa ilmoitti, ettei voi lähteä ulkomaille, koska jokin harrastus sitoo kotimaahan (Kuvio 20). Ei-kiinnostuneiden vastaajien osalta prosenttiosuus oli 14 %, kun taas vaihdosta kiinnostuneiden osalta 6 %. Vaihdosta kiinnostuneista kuitenkin viidesosa oli sitä mieltä, että olisi hienoa päästä harrastamaan omaa lajiaan ulkomaille.

Kuvio 20. Harrastusten vaikutus.

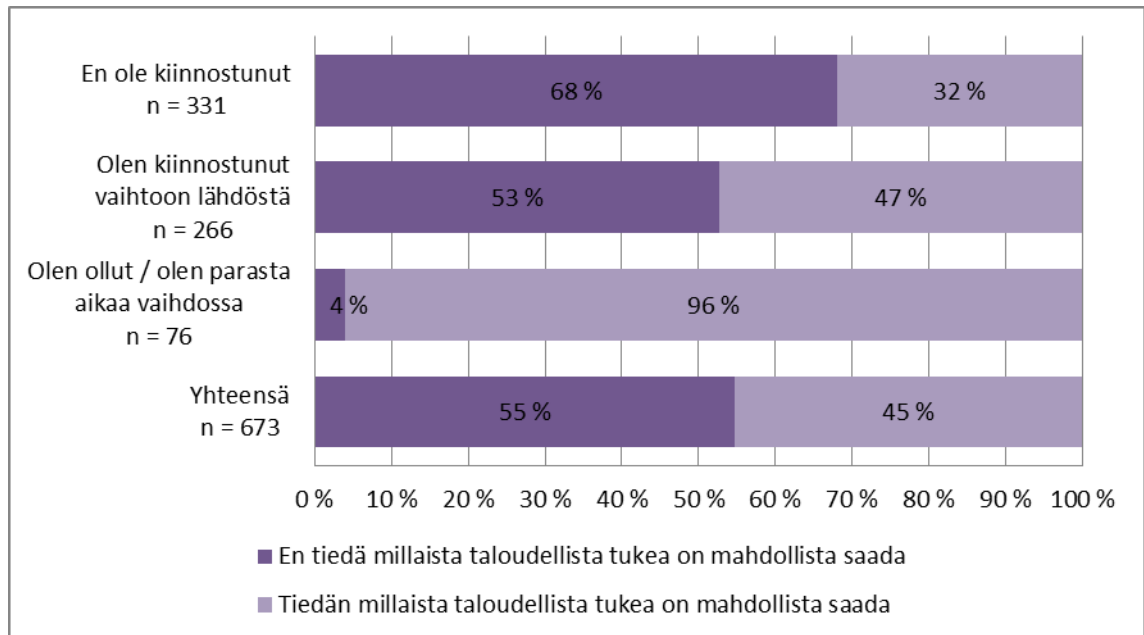
4.3.4 Taloudelliset vaikuttimet

Niistä vastaajista, jotka ovat kiinnostuneita vaihtoon lähdöstä, 43 % uskoi pärjäävänsä ulkomailta taloudellisesti (Kuvio 21). Lähes saman verran vaihdosta kiinnostuneista vastaajista ei tiennyt, pärjäisikö taloudellisesti. Vain 15 % kiinnostuneista oli sitä mieltä, että opintotuki ja koulun apuraha ei riitä ulkomailta elämiseen. Eikiinnostuneiden suhtautuminen oli negatiivisempaa: viidesosa oli sitä mieltä, että ei pärjäisi taloudellisesti vaihtojakson aikana. Vaihdossa olevilla / olleilla vastaajilla oli selkeämpi kuva pärjäämisestä: ”en tiedä” vastauksia oli huomattavasti vähemmän kuin muilla. Sekä positiivinen että negatiivinen mielikuva olivat näin vahvemmin esillä vaihdossa jo olleiden / olevien kohdalla kuin muilla vastaajilla.

Kuvio 21. Opiskelijoiden mielikuva taloudellisesta tilanteestaan.

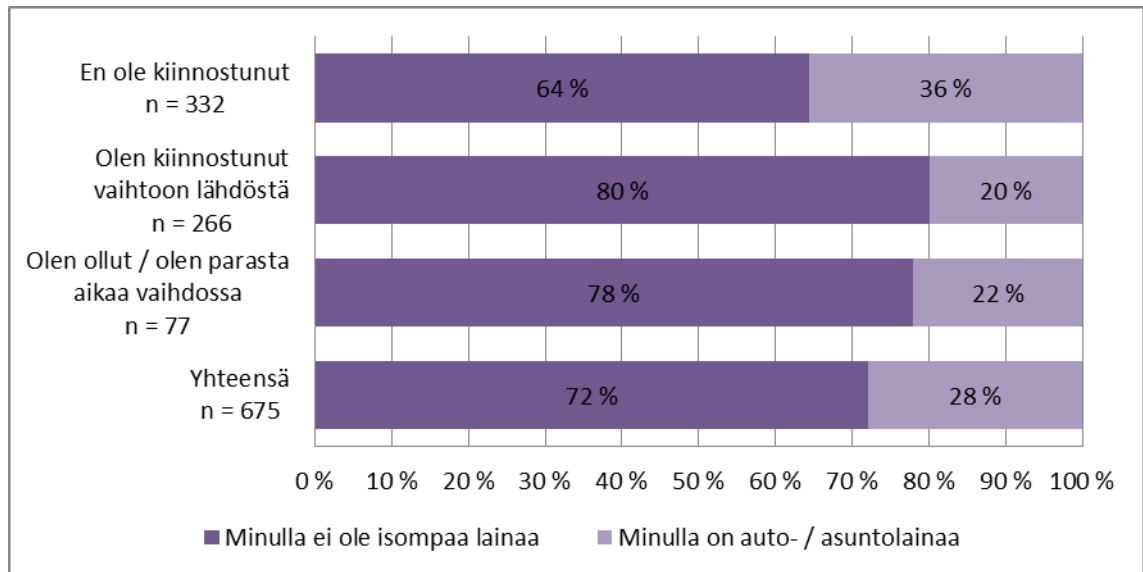
Tieto saatavilla olevasta taloudellisesta tuesta oli vastaajien keskuudessa melko heikkoa (Kuvio 22). Vaihdosta kiinnostuneista vastaajista alle puolet kertoi tietävänsä millaista taloudellista tukea vaihtojaksolle on mahdollista saada. Ero tiedoissa kiinnostuneiden ja ei-kiinnostuneiden vastaajien välillä on 15 prosenttiyksikköä, mutta tämä on todennäköisesti paremminkin seuraus kuin syy: vaihdosta kiinnostuneet ottavat todennäköisemmin itse selvää mahdollisista apurahoista ym. kuin ne, jotka eivät ole kiinnostuneita. Vaihdossa jo olevien / olleiden osalta huomioitavaa on, että kysymykseen vastanneista 4 % sanoi, että ei tiedä millaista taloudellista tukea vaihtojaksolle voi saada.

Kuvio 22. Opiskelijoiden tieto saatavilla olevasta taloudellisesta tuesta.

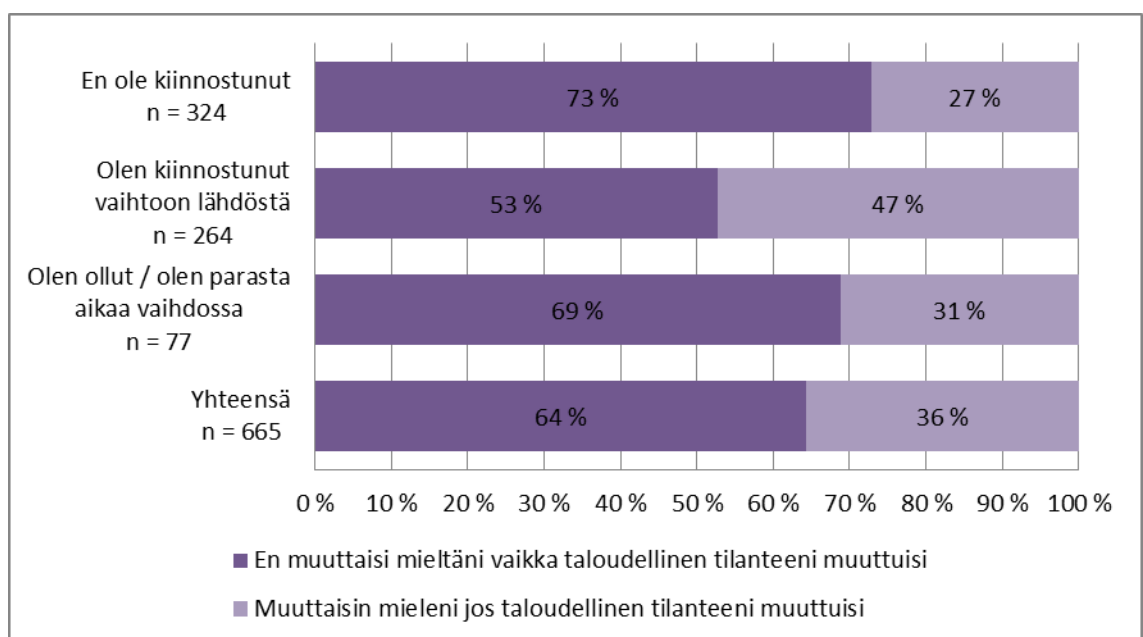
Kysymys siitä, paljonko opiskelijat olettaisivat tarvitsevänsä omia säästöjä vaihdon aikana, sai hyvin erilaisia vastauksia. Monet nostivat esille sen, että määrä riippuu vaihdon kestosta ja kohteesta. Vastajien ilmoittamat summat liikkuvat pääasiassa välillä 200€ - 2500€ kuukaudessa.

Niistä vastaajista, jotka eivät ole kiinnostuneita vaihdosta, yli kolmasosalla oli isompi laina, kuten auto- tai asuntolaina (Kuvio 23). Prosenttiosuus oli huomattavasti suurempi kuin vaihdosta kiinnostuneilla ja vaihdossa olevilla / olleilla. Tämä on todennäköisesti linkittynyt sekä iän että perhetilanteen kanssa: yli 25-vuotialla on todennäköisemmin perhe, ja perheellisillä todennäköisemmin oma koti ja auto.

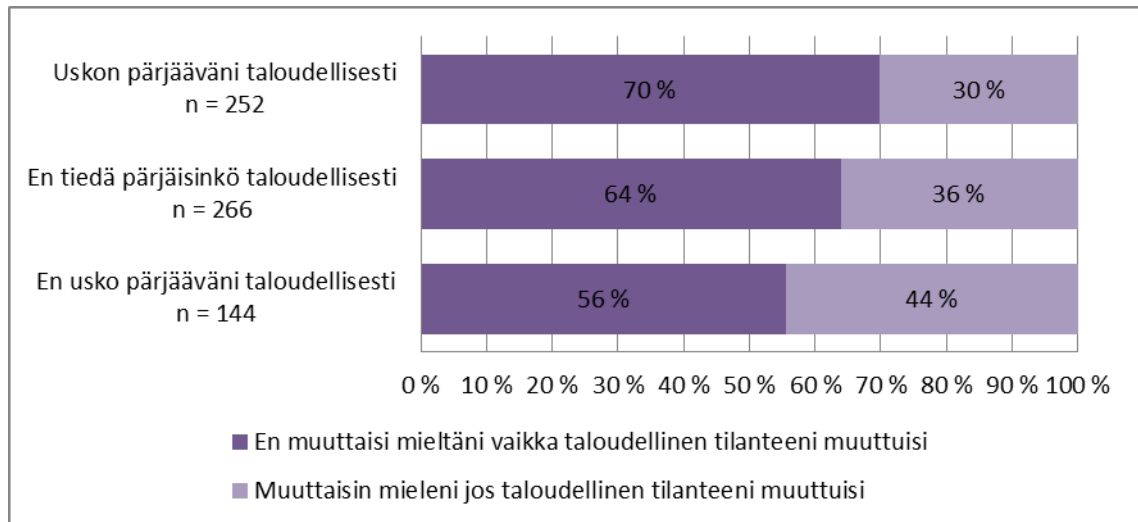
Kuvio 23. Lainan vaikutus.

Niistä vastaajista, jotka eivät ole kiinnostuneita vaihtoon lähdestä, reilu neljäsosa vastasi muuttavansa mieltään, jos taloudellinen tilanne muuttuisi (Kuvio 24). Vaihdosta kiinnostuneista vastaajista puolestaan melkein puolet muuttaisi mieltään, mikäli taloudellinen tilanne muuttuisi. Vastauksesta ei selviä, kumpaan suuntaan mieli muuttuisi, antaisiko se lopullisen sysäyksen vaihtoon lähtemiselle, vai estäisikö heikompi taloudellinen tilanne vaihtoon lähden kokonaan, mutta tulos on silti merkittävä. Vaihtoon lähteneiden osalta voidaan sanoa, että yli kolmasosa olisi jättänyt lähtemättä, mikäli taloudellinen tilanne olisi ollut erilainen.

Kuvio 24. Taloudellisen tilanteen muutoksen vaikutus.

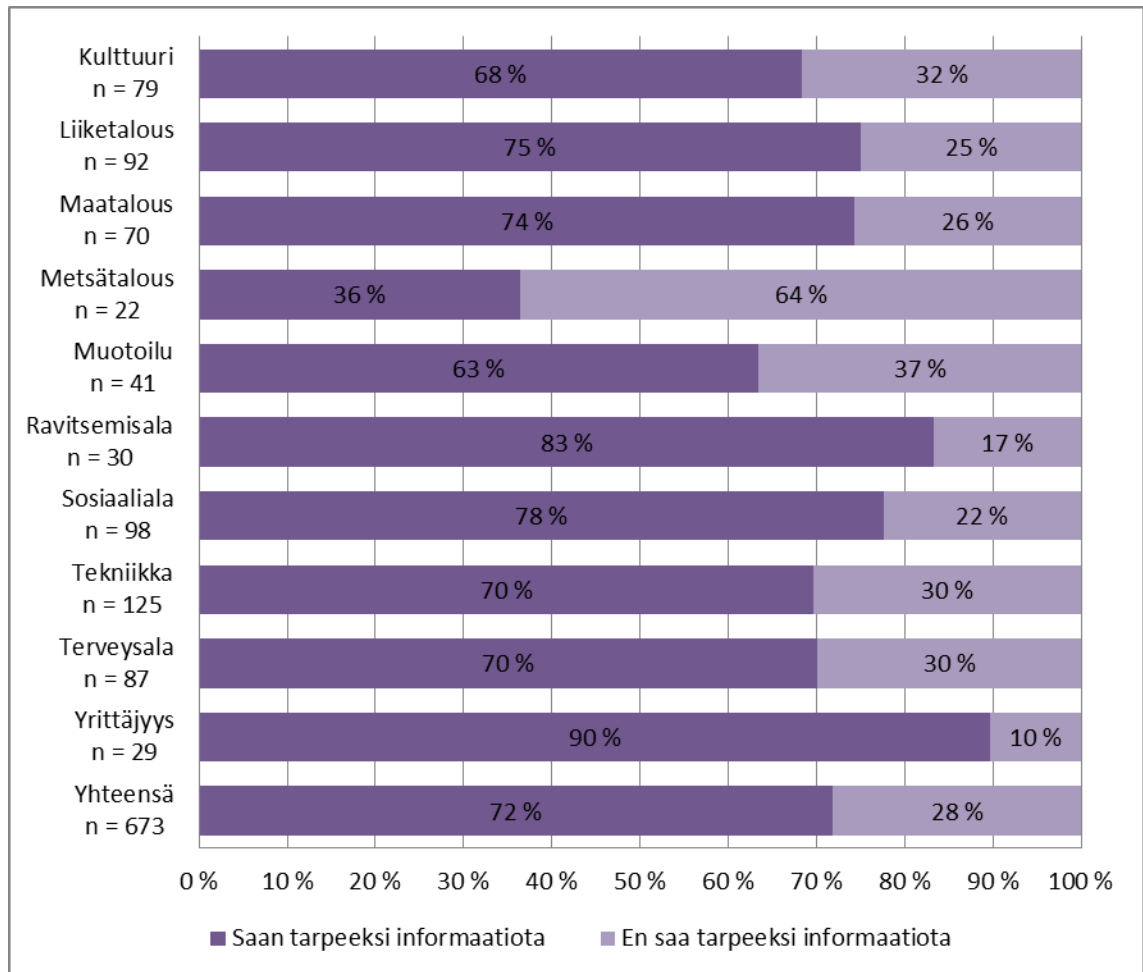
Verrattaessa taloudellisen tilanteen muutoksen vaikutusta alkuperäiseen näkemykseen taloudellisesta tilanteesta selviää, että ne, jotka eivät usko pärjäävänsä ulkomailla taloudellisesti olivat myös alttiimpia muuttamaan mieltään taloudellisen tilanteen muuttuessa (Kuvio 25). Tästä voidaan tulkita opiskelijoiden paremman taloudellisen tilanteen nostavan kiinnostusta vaihtoon lähtöön.

Kuvio 25. Taloudellisen tilanteen muutoksen vaikutus suhteessa omaan näkemykseen nykyisestä taloudellisesta tilanteesta.

4.3.5 Koulun markkinointi

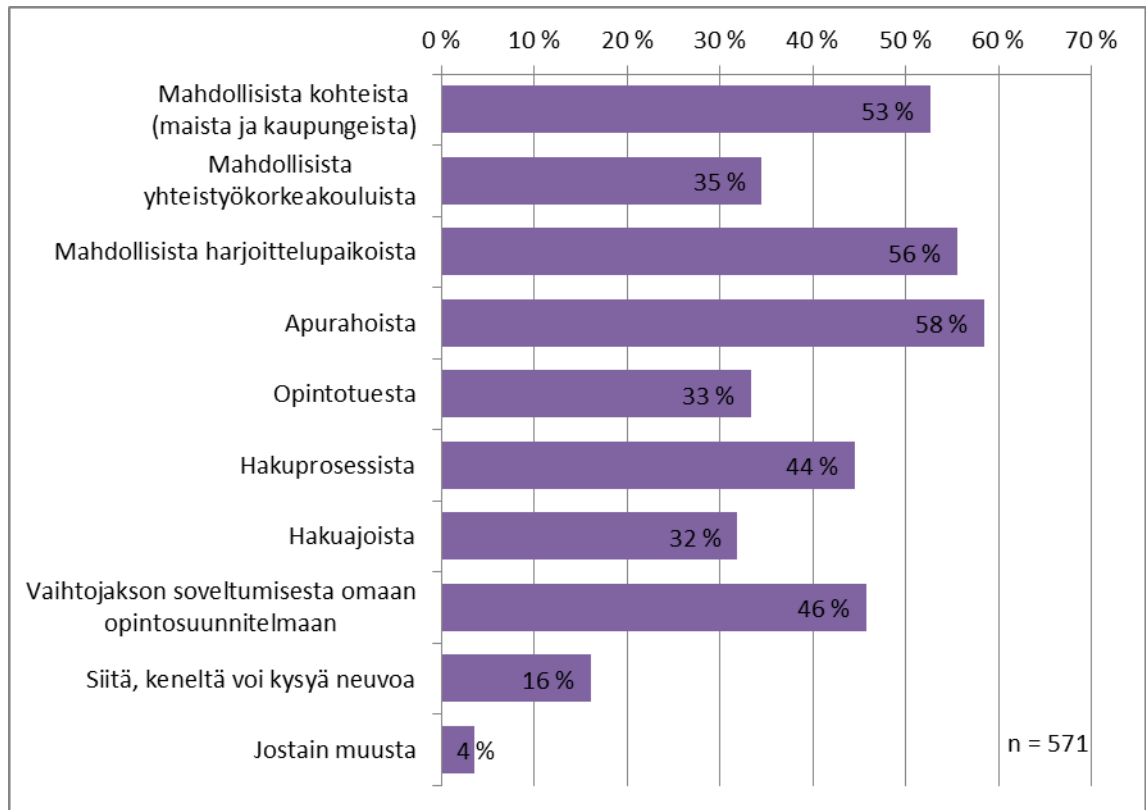
Kysyttäessä saavatko opiskelijat mielestään korkeakoululta ja yksiköltään tarpeeksi informaatiota erilaisista vaihtomahdollisuuksista, vaihtokohteista, apurahoista ja muista vastaavista asioista, hajontaa vastaajien kesken oli jonkin verran. Kaikissa muissa paitsi metsätalouden koulutusohjelmassa yli puolet vastaajista sanoi saavansa tarpeeksi informaatiota (Kuvio 26). Metsätalouden opiskelijoista vain reilu kolmannes oli tyytyväinen saamansa informaation määrään. Toiseksi eniten tyytymättömiä oli muotoilun koulutusohjelmassa: 63 % vastasi informaation olevan riittämätöntä.

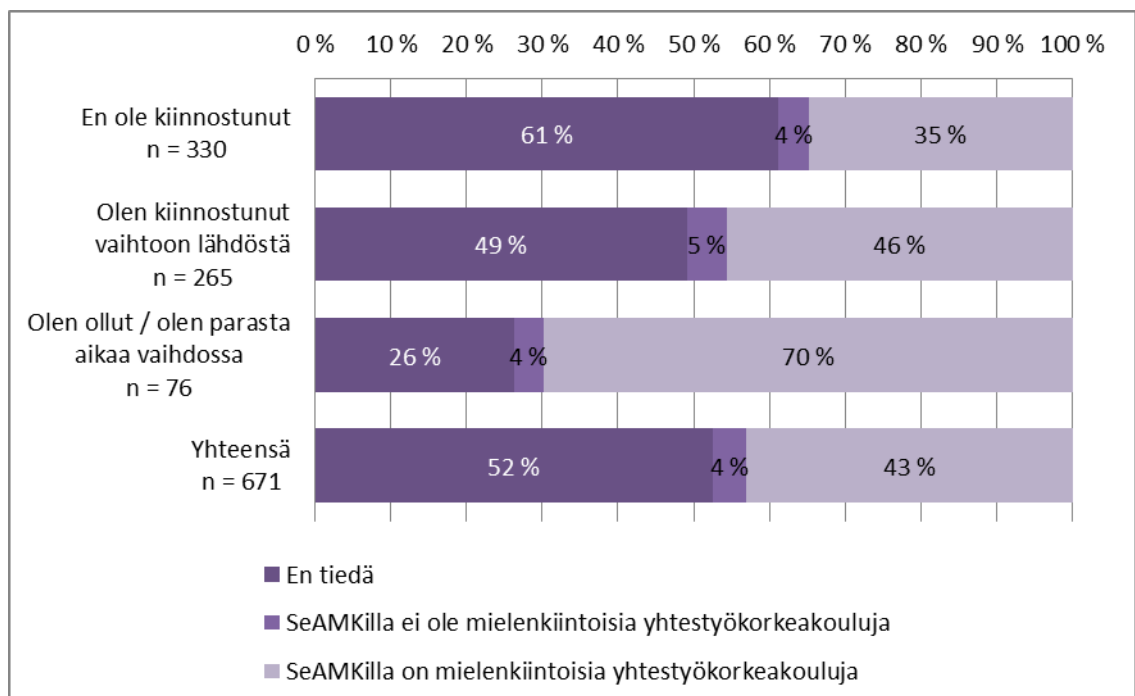
Kuvio 26. Tyytyväisyys koulun / yksikön tarjoaman informaation määrään

Eniten lisäinformaatiota kaivattiin apurahoista (58 % kysymykseen vastanneista), mahdollisista harjoittelupaikoista sekä mahdollisista kohdemaista ja -kaupungeista (Kuvio 27). Myös hakuprosessista ja vaihtojakson soveltumisesta omaan opintosuunnitelmaan oltiin kiinnostuneita. Muut -kohtaan vastaajat mainitsivat mm. työluvat, asumisen ulkomailla, käytännön asiat, kustannukset sekä perheen mahdollisuuden lähteä mukaan.

Kaikista vastaajista yli puolet ei osannut sanoa, onko Seinäjoen ammattikorkeakoululla mielenkiintoisia yhteistyökorkeakouluja (Kuvio 28). Vaihdoista kiinnostuneista suurempi osa oli sitä mieltä, että SeAMKilla on mielenkiintoisia yhteistyökorkeakouluja, kuin niistä jotka eivät ole kiinnostuneita vaihdosta. Kaikista ryhmitä kuitenkin vain 4–5 % oli sitä mieltä että SeAMKilla ei ole mielenkiintoisia yhteistyökorkeakouluja.

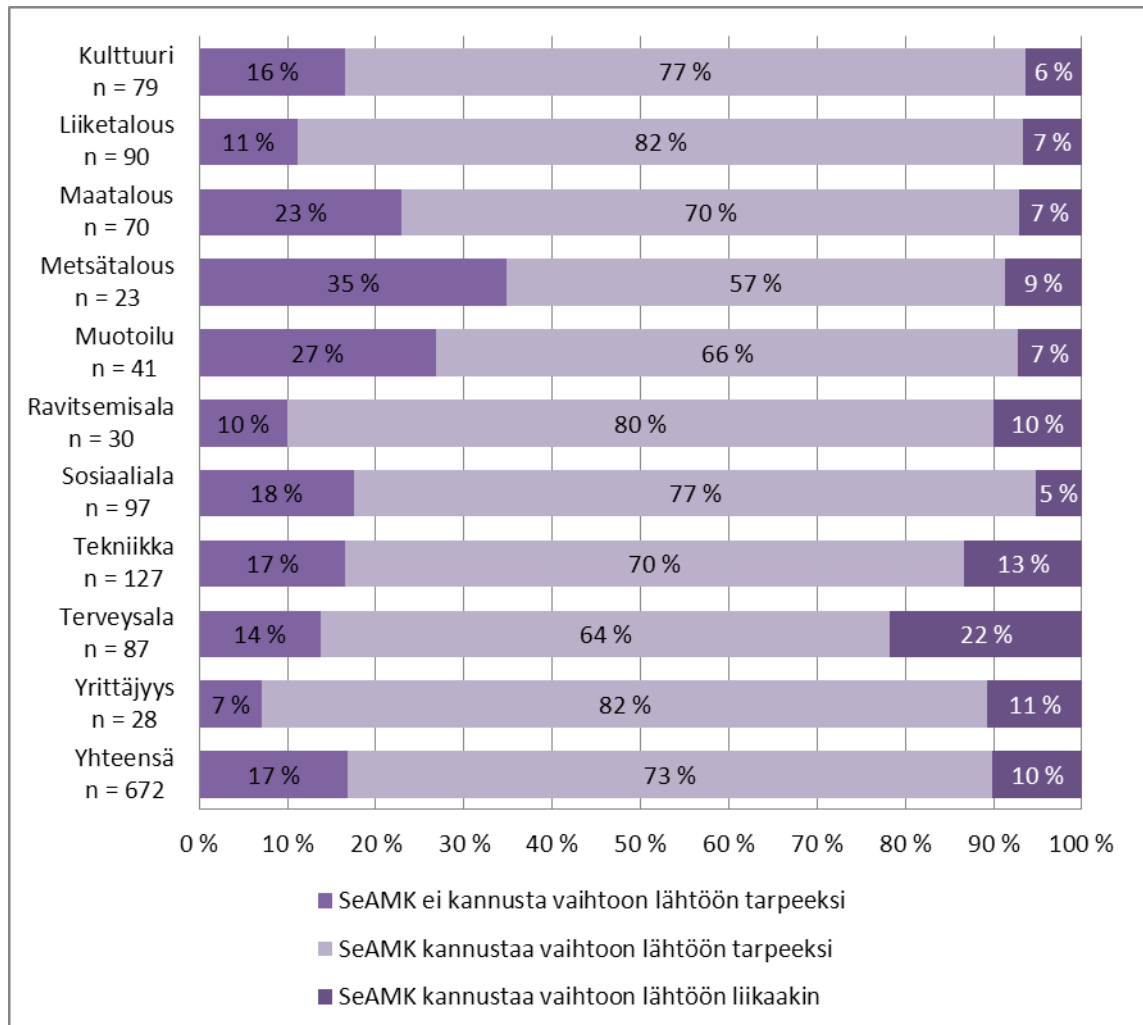

Kuvio 27. Asiat joista toivottaisiin lisää informaatiota.

Kuvio 28. SeAMKin yhteistyökorkeakoulujen kiinnostavuus.

Valtaosa vastaajista (73 %) oli sitä mieltä, että Seinäjoen ammattikorkeakoulu ja oma yksikkö kannustavat vaihtoon lähtöön tarpeeksi (Kuvio 29). Kaikissa koulutusohjelmissa oli tyytyväisten osuus yli puolet vastanneista. Metsätalouden koulutusohjelman vastaajista kuitenkin yli kolmannes oli sitä mieltä, että SeAMK ei kannusta opiskelijoitaan tarpeeksi vaihtoon lähtöön. Toiseksi eniten kannustukseen tyytymättömiä oli muotoilun koulutusohjelman vastaajissa (27 %). Terveysalan vastaajista puolestaan 22 % oli sitä mieltä, että vaihtoon kannustetaan liikaakin.

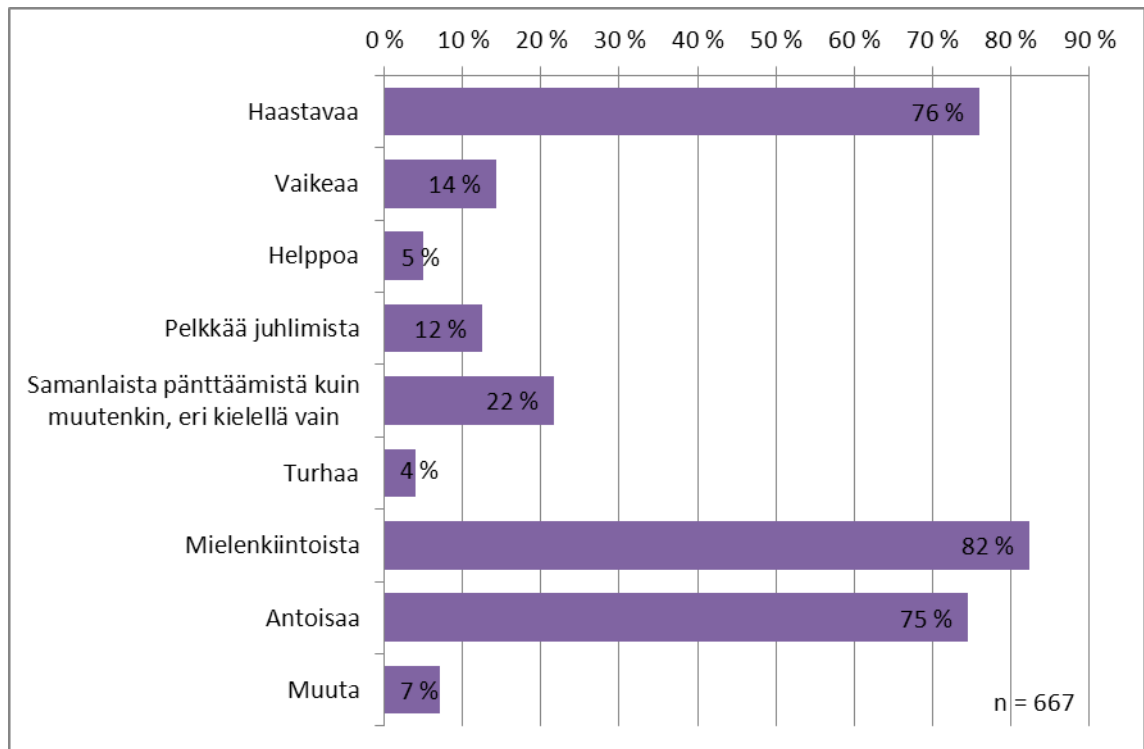

Kuvio 29. SeAMKin ja yksikön kannustus.

4.3.6 Mielikuvat ja motiivit

Kysymykseen millaisena pidät opiskelua / harjoittelua ja asumista ulkomailla vastanneista opiskelijoista 83 % piti sitä mielenkiintoisena (Kuvio 30). Kyselyyn vastanneista kuitenkin 49 % ei ollut itse kiinnostunut vaihtoon lähdöstä, minkä valossa tätä tulosta voidaan pitää hyvin kiinnostavana. Vastaajista 76 % piti ulkomailla

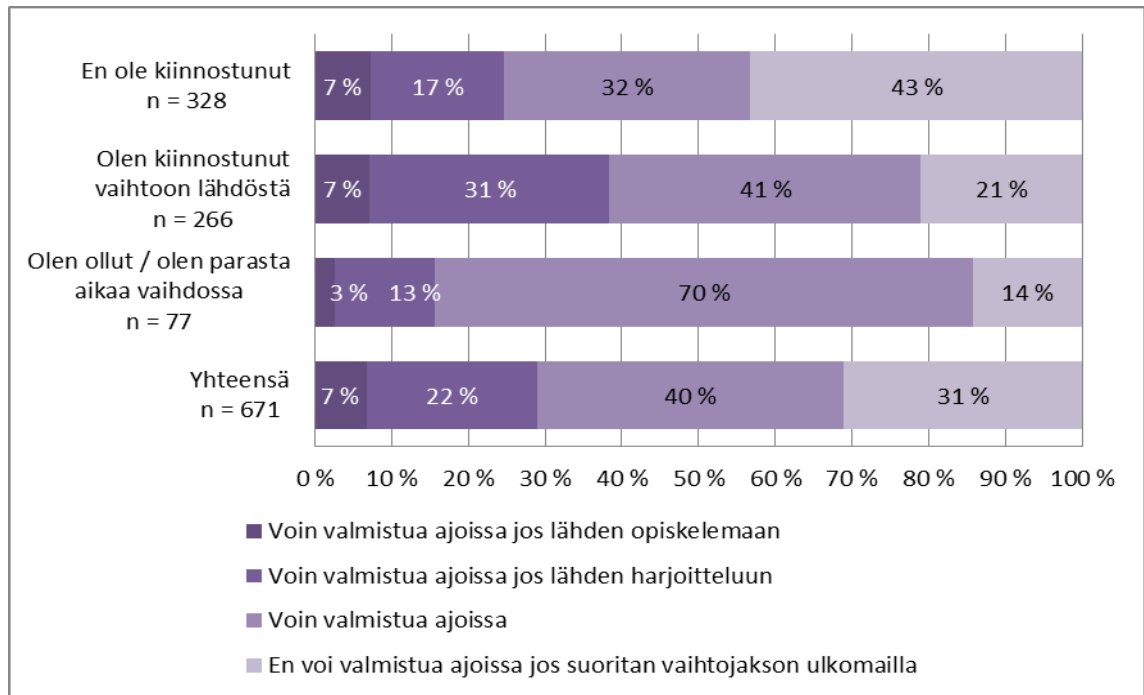
opiskelua / harjoittelua ja asumista myös haastavana ja 75 % antoisana. Muut -kohtaan oli mainittu mm. kasvattavaa, avartavaa, kallista, koti-ikävä, jännittävää ja uusia ystäviä.

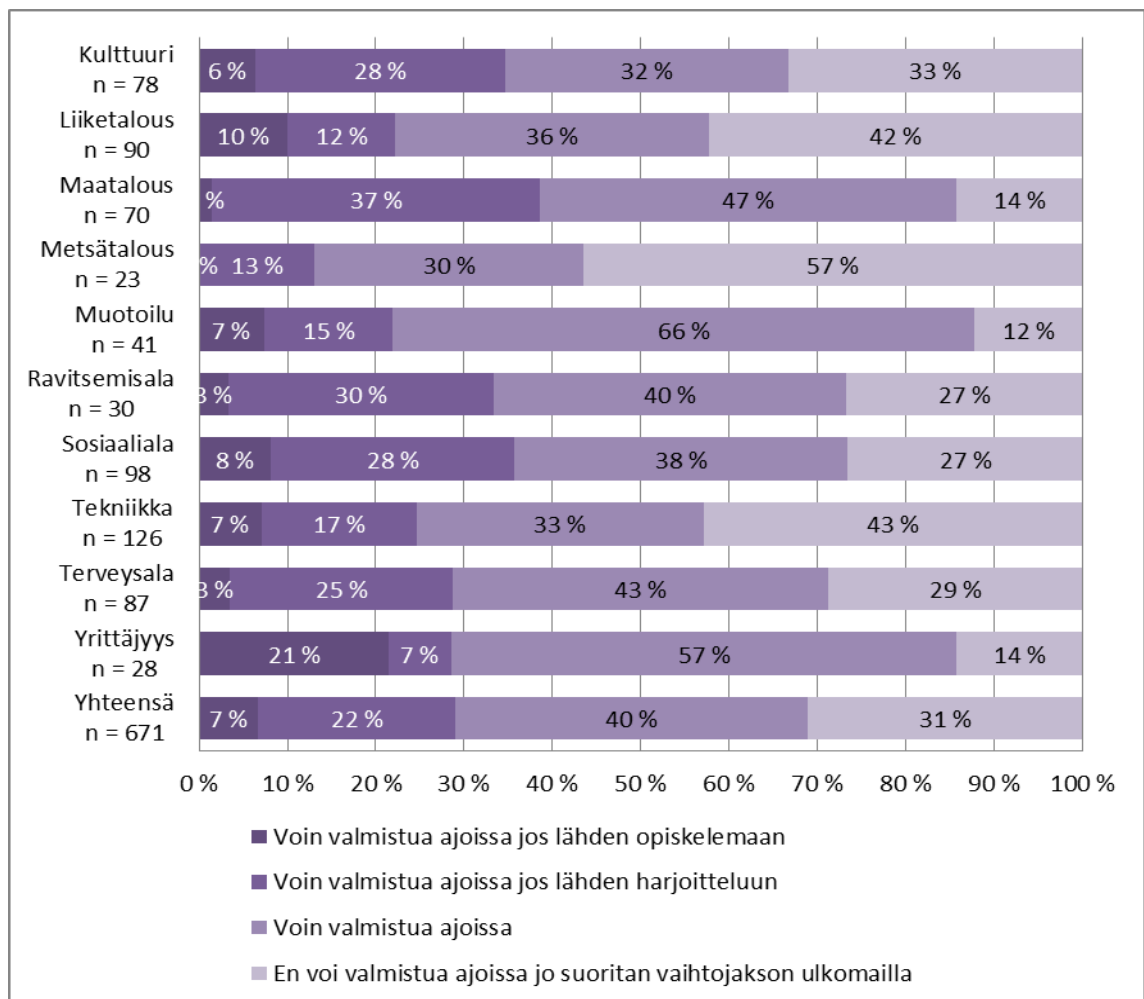
Kuvio 30. Mielikuvat ulkomailla opiskelusta, harjoittelusta ja asumisesta.

Kaikista vastaajista vajaa kolmasosa oli sitä mieltä, että ei voi valmistua ajoissa, jos lähtee ulkomaanvaihtoon (Kuvio 31). Ei-kiinnostuneista vastaajista peräti 43 % oli tätä mieltä. Vaihdoissa olevista / olleista vastaajista kuitenkin 70 % oli sitä mieltä, ettei vaihtojakso pidennä opintoja. Kaikkien ryhmien vastaajista suurempi osa uskoi harjoittelun olevan vaihto-opiskelua parempi vaihtoehto ajallaan valmistumisen kannalta.

Koulutusaloittain tarkasteltuna muotoilun koulutusohjelman vastaajat suhtautuivat positiivisimmin mahdollisuuteen valmistua ajoissa (Kuvio 32). Toiseksi positiivisimpia olivat yrittäjyyden vastaajat, joista kuitenkin 14 % oli sitä mieltä, että ajoissa valmistuminen ei ole mahdollista. Tämä on merkittävää, sillä ulkomaanvaihto kuuluu pakollisena osana yrittäjyyden koulutusohjelman opintoihin. Tekniikan opiskelijoista 43 % ja metsätalouden opiskelijoista peräti 57 % oli sitä mieltä, ettei voi valmistua ajoissa jos lähtee ulkomaanvaihtoon.

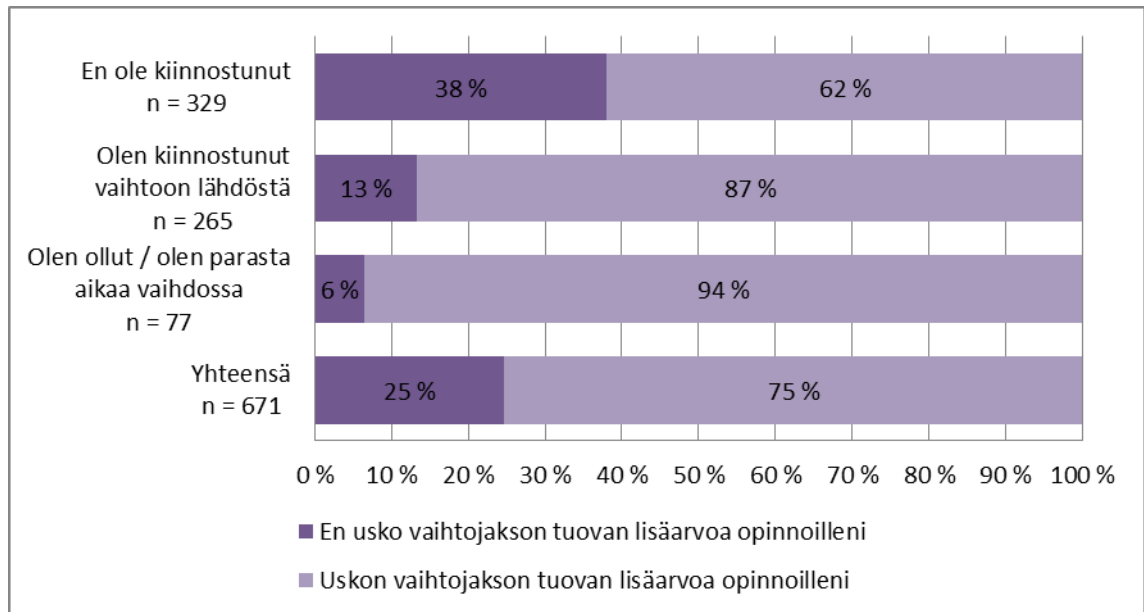
Kuvio 31. Mielikuvat ulkomaanvaihdon vaikutuksesta opintojen keston.

Kuvio 32. Mielikuvat ulkomaanvaihdon vaikutuksesta opintojen keston yksiköittäin.

Suurin osa (75 %) kyselyyn vastanneista uskoi vaihtojakson tuovan lisäarvoa opinnoilleen (Kuvio 33). Vaihdoissa olleista samaa mieltä oli 94 %, mutta niistä, jotka eivät ole kiinnostuneita vaihdosta huomattavasti pienempi osuus, 62 %; oli sitä mieltä, että vaihtojakso tuo lisäarvoa opinnoille. Jatkokysymyksen vastauksista löytyy laajempi listaus liitteistä (Liite 2), ohessa muutamia esimerkkejä.

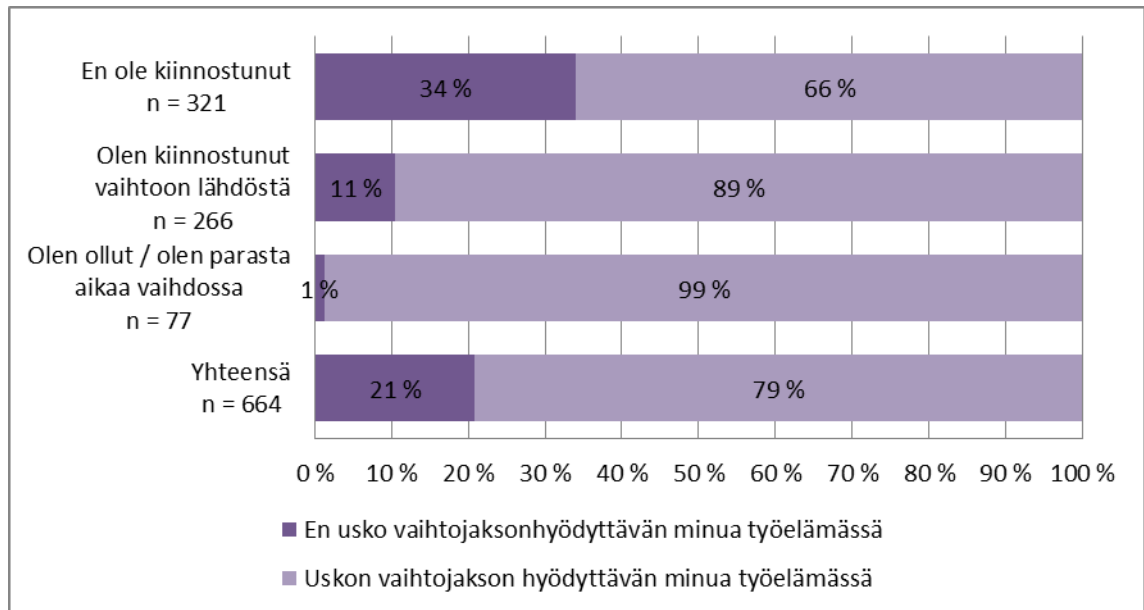
- Erilaisia arvoja ja niiden kunnioitusta. [...]
- [...] ulkomailla asuminen ja kaikki mitä kokee ja näkee, muuttaa ihmisen arvoja, tapaa katsoa elämää ja muita asioita elämässä. Se vaikuttaa (joskus tietämättäänkin) jokaiseen elämänalueeseen. [...]
- Antaa itselle uutta tarmoa ja lujuuutta
- Erilaisessa opiskelu- ja työkulttuurissa eläminen antavat kokemuksia joita ei Suomessa olisi ikinä saanut.
- Erilaiset kokemukset kasvattavat ja rikastavat. Tukevat mahdollisesti opintoja ja tuovat eri näkökulmia asioihin. Asioita pystyy tarkastelemaan laajemmin.
- [...] Lisäarvo on enemmänkin oman henkisen pääoman kasvua: itsetuntemusta ja itsevarmuutta sekä paljon hienoja kokemuksia ja selviytymistä.
- Asiat painautuvat enemmän mieleen, kun niitä opiskelee vieralla kielellä.
- Maailmaa on hyvä nähdä. Suomi on pieni maa, jossa on pienet kuviot. Joka juntin pitäisi käydä jossain muualla kurkkaamassa menoa eikä istua kotona arvostelemassa maahanmuuttajien ihonväriä.
- Rohkeutta, sosiaalisia arvoja, oppii uusia asioita, uskaltaa käyttää vierasta kieltä, oppii arvostaman muita kulttuureja ja näkee suomalaisuudenkin uudesta näkökulmasta.

Kuvio 33. Mielikuvat vaihtojakson lisäarvosta opinnoille.

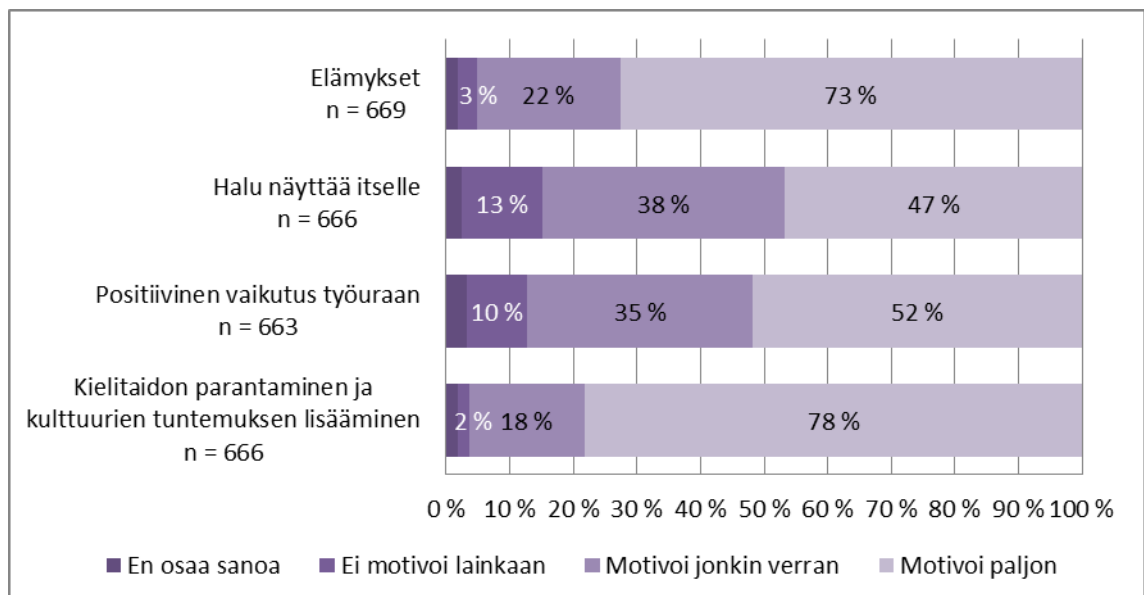
Kysyttäessä vaihtojakson hyödyllisyydestä työelämässä tulokset olivat samankaltaiset kuin aikaisemmassa kysymyksessä, mutta jokaisen ryhmän positiivisesti suhtautuvien määrä oli hieman suurempi (Kuvio 34). Erot ryhmien välillä eivät kuitenkaan juurikaan muuttuneet. Laajempi listaus vastauksista täsmentävään kysymykseen liitteenä (Liite 3), ohessa muutama esimerkki:

- Saa näkökulmaa siihen miten muissa maissa toimitaan. Voi oppia jotain erilaista, mitä täällä kotona ei ole. Voi vertailla eri kulttuureja ja niiden vaikutuksia käytäntöihin. Kokemukset voivat olla negatiivisia tai positiivisia, kummassakin tapauksessa niistä oppii.
- itsenäisyys ja vastuunkanto sekä ongelmanratkaisutaidot. Rohkeus.
- Erilaisten ihmisten ja uusien kokemusten kautta auttaisi varmasti jatkossa työelämässä, kun asioita näkee mahdollisesti eri tavalla ja käsittelee tilanteita eri näkökulmasta.
- Se näyttäisi hyvältä CV:ssä ja saisi myös luultavasti helpommin töitä tulevaisuudessa.

Kuvio 34. Mielikuvat vaihtojakson hyödyllisyydestä työelämän kannalta.

Kysyttäessä vaihtoon lähdön motiiveista kaikki annetut vaihtoehdot saivat kannatusta (Kuvio 35). Kaikki muut paitsi halu näyttää itselle motivoivat yli puolta vastaajista paljon. Kielitaidon parantuminen ja kulttuurien tuntemuksen lisääntyminen motivoi paljon jopa 78 % vastaajista, ja elämykset 73 %. ”Ei lainkaan” -vastauksia sai prosentuaalisesti eniten halu näyttää itselle.

Kuvio 35. Vaihtoon lähtöön vaikuttavat motiivit.

4.3.7 Avoimet kysymykset

Avoimiin kysymyksiin tuli valtava määrä pitkiä ja hyviä vastauksia; sekä positiivista että negatiivista palautetta ja myös kehittämissuhteita. Moni toivoi parempaa informointia, jotkut taas vähemmän infotilaisuuksia ja enemmän innostavia tempauksia. Ohessa muutama esimerkki palautteista, jotka ovat nimenomaan kohdistettuja Seinäjoen ammattikorkeakoulun ja tiettyjen yksikköjen toimintaan. Laajempi listaus vastauksista liitteenä (Liite 4).

- SeAMK saisi markkinoida vaihtoa ulkomaille jollain mukavammalla tavalla esim tempauksilla.. Että opiskelijat järjestäisi jotain vaihtoon liittyvää!! Jotain muuta ku salissa istumista ja INFO TILAISUUKSIA! (Terveysalan opiskelija)
- Enemmän tukea ja neuvoa kv-vastaavan ja opettajien puolesta!! (Maatalouden opiskelija)
- Voisin lähteä ulkomaanvaihtoon opiskelemaan, mikäli siellä suorite-
tuista opinnoista saisi todella hyväksilukuja kotisuomessa. Eipä ne
opinnot paljon vapaasti valittavien opintojen suorituksissa lämmitä,
kun jälkeinpäin joutuu hoitamaan kaikki rästit ajalta, jonka on ollut
vaihdossa. (Metsätalouden opiskelija)
- Koulussamme markkinoidaan kattavasti ulkomaanopiskelu mahdolli-
suuksista, mutta juurikin avustukset, kuka maksaa suomen vuokraa-
si? Miten elät ylipäättään ulkomailla, tuet yms. ovat hieman hataralla
pohjalla. Ei ko. asioita tule kysytyä erikseen, ja näin ollen sen voi ol-
la esteenä sille ettei ulkomaanvaihto kiinnosta lainkaan. (Ravitse-
misalan opiskelija)
- Olen todella onnellinen ja kiitollinen että koulun kautta tällaiset vaih-
dot ovat mahdollisia. Olin afrikassa 3 kk työharjoittelussa, ja se muuti
elämän täysin! (Terveysalan opiskelija)
- Mielestäni varsinkin sosiaali- ja terveysalalla tulisi tukea ja neuvoa
automaattisesti KV opiskelijoita tarkemmin esim. käytäntöön liittyvis-
tä asioista, kuten raha, vastuu, vakuutukset, mahd. Need-To-Know
asiat ennen kuin lähtee reissuun. [...] (Terveysalan opiskelija)
- Koululla osataan mainostaa jonkin verran vaihtoon lähtöä mutta se
kuinka paljon kustannuksia ykstitäiselle opiskelijalle tulee vaihtoon
on jotenkin salaperäistä (Tekniikan opiskelija)

- Erityiskiitos sosiaalialan yksikön kv-koordinaattorille. Ilman hänen apuaan ja tukeaan ei vaihtoon lähtemisestäni olisi tullut mitään. (Sosiaalialan opiskelija)
- Itse olen hakemassa vaihtoon ensi syksynä. Olen hieman närkästynyt siitä, että alusta asti toin esille opettajilleni ja kv-asioista huolehtivalle opettajalleni että haluaisin olla vaihdossa 6kk: minua myönnytettiin ja sanottiin tämän olevan mahdollista. Nyt kuitenkin kun yliopisto on minut hyväksynyt opiskelijakseen ensi syksyksi ja kysytyäni kouluni opettajilta uudelleen mahdollisuuttani olla 6kk vaihdossa, vastaus ei ollut ihan sitä mitä odotin: erasmus vaihto on 3kk. Toin kuitenkin jälleen tietoon opettajalleni sen seikan että haluaisin olla harjoittelussa kauemmin kuin 3kk, huolimatta siitä vaikka opintoni saattaisivat myöhästyä. Asia on tällä hetkellä jäissä/käsittelyn alla. [...] (Sosiaalialan opiskelija)

Erityisesti kulttuurin koulutusohjelman opiskelijat olivat tyytymättömiä tiedonsaantiin ja yhteydenpitoon. Muotoilun koulutusohjelman opiskelijat ottivat esille myös sen, että heillä ei yhteistyökorkeakouluja ole tarpeeksi. Muotoilun opiskelijoiden kiinnostus ulkomaanvaihtoa kohtaan olikin kaikista suurinta (Kuvio 5), joten valvutuneisuus asiassa on myös suurta.

- Opettajien pitäisi kannustaa vaihtoon, Jurvassa katsotaan lähinnä pahalla, kun olet ollut vuoden pois kuvioista. (Muotoilun opiskelija)
- Seamk todella kannustaa lähtemään vaihtoon, mutta koin yksikköni olevan eriarvoinen verrattuna suurempiin yksiköihin. Tämä ikuinen Jurva-kysymys. Olisin halunnut opiskella kieliä ennen vaihtoon lähtöä, mutta Jurvan yksikössä se ei ollut mahdollista. Lisäksi vaihtokohteita on yllättävän vähän (nyt niitä on tullut jo muutama lisää oman vaihtoni jälkeen) verrattuna esim. liiketalouden yksikön mahdollisuuksiin. Informaatio ei myös pelittänyt kovin hyvin, alkuinfossa meille annettiin ymmärtää, että omatoimisestikin saa järkättyä lisää vaihtokohteita, vaikkei näin todellisuudessa ollut vaikka sitä yritinkin. Lisäksi tuntui että koordinaattorimme oli ylityöllistetty, koska häntä oli vaikea tavoittaa. Hakuaikatauluista ei saanut pätevää tietoa ja se stressasi. (Muotoilun opiskelija)
- Minusta olisi maailman hienointa lähteä vaihtoon tai jollekin ulkomaanjaksolle, mutta raha puhututtaa ja olematon kielitaitoni, ja kaikki selviytyminen siellä; miten asuminenkin onnistuu ja vuokrasopimusten teko ja netin ylläpitäminen ja maksujen hoitaminen, jos menen tekemään väärinymmärryksissäni huonon vuokrasopimuksen ja kaikki muutenkin [...] Seamk tarjoaa suht hyvin tietoa ulkomaille lähdöstä, mutta vain yleispiirteittäin, pitäisi itse jotenkin hoitaa kaikki hy-

vin ajoissa ja tietää tosta noin vaan milloin lähtisi ja minne. Infoa tulee vain sähköpostiin tai kutsu kuoleman hiljaiseen tympeään auditorioon istumaan ja kuuntelemaan hiljaa 200:n muun opiskelijan kanssa. Tulisi vaikka ammatillisen kasvun tunnille joku tyyppi ajan kanssa ja kertoisi ihmisten kielellä miten onnistuu vaihto hinta-arvioineen esim. saksaan tai australiaan tai aasiaan, ottaisi muutaman esimerkin ja rautalangasta vääntäen kertoisi oleellimmat asiat, eikä vain sillain että voit lähteä tänne tai tänne ja voit hakea cimolta tukea joita saa varmaan arvalla sattumalta. Toki opon kahden keskisissä kehityskeskusteluissa kysyy aina haluaisitko lähteä, ja kun vastaa en tiedä ehkä, hän mutisee itsekseen että juu hieno homma, oppilas lähtee vaihtoon ja pistää raksin paperiin ja vaihtaa puheenaihetta. (Kulttuurin opiskelija)

Aikuisopiskelijoiden vastauksista kävi ilmi perheen vaikutus halukkuuteen lähteä pitkään vaihtoon sekä halu osallistua lyhyemmille vaihtojaksoille. Eräs vastaaja piti jopa hieman hulluna sitä, että ulkomaanvaihtoja markkinoidaan ylemmän ammattikorkeakoulun opiskelijoille, kun taas osa vastaajista oli hyvin kiinnostuneita mahdollisuudesta ottaa perhe mukaan ulkomaille.

- meille aikuisopiskelijoille ulkomaanvaihto tuntuu sulalta mahdotto-
muudelta, jos on pieniä lapsia. Kuitenkin tiedämme jo työelämän
kautta kuinka tärkeää kielitaidon kartuttaminen todella on. Muttamut-
ta..... MITEN IHMEESSÄ ULKOMAILLE LÄHTÖ TEHDÄÄN MAH-
DOLLISEKSI ASUNTOVELALLISEN, PIKKULAPSIPERHEEN
KOHDALLA.... Ihan käytännön asioiden kanssa tarvitaan tietoa ja
neuvoja. Missä asua perheen kanssa, kuinka tulla toimeen taloudel-
lisesti ulkomaille, jos toinen vanhemmista opiskelee ulkomaille, ja
muu perhe lähtee mukaan? Kauanko jaksot kestää, voiko lähteä vain
siksi aikaa kun puolisoilla riittää vuosilomaa (esim. 4vkoa kesällä..) Kaikkea tällaista tarkoitan. Rohkeutta tuskin aikuisilta puuttuu, mutta
miten siis tehdä tämä taloudellisesti mahdolliseksi koko perheen läh-
tiessä mukaan...?! Laittakaa näistä asioista tietoa sähköpostitse.
Nämä asiat eivät ole yksin minun ajatuksiani, vaan useimpien ryh-
mäni kuuluvien aikuisopiskelijoiden joilla on pieniä lapsia. Lähdössä
oltaisiin kovasti, jos se olisi jotenkin käytännössä mahdollista:) Tun-
tuu, että nämä jutut on kohdistettu ja suunniteltu vain perheettömille
nuorille...? (Liiketalous, aikuisopiskelija)
- Toivoisin face to face -tyyppistä ohjausta. Olen hyvin kiinnostunut
lähtemään ulkomaille heti, kun vaion haku eurooppaan alkaa. Säh-
köpostitiedotteet ovat tylsiä eikä niistä ota mitään selvää, kun viesti-
ketjut ovat massiivisia ja monimutkaisia [...] Tärkeintä olisi, jos oppi-
laitos olisi mahdollisimman paljon KONKREETTISESTI AUTTA-
MASSA UNELMAN TOTEUTUMISESSA SEKÄ JÄRJESTÄISI IN-
FOTILAISUUKSIA kiinnostuneille. (Terveysala, aikuisopiskelija)

- SeAMK:ssa on huomattavia eroja yksiköiden välillä vaihtoon suhtautumisessa ja pääsyssä. Omassa yksikössäni vaihtoon suhtaudutaan erittäin kielteisesti ja se on osin ymmärrettävää kun suurin osa henkilökunnasta ei tiedä siitä juuri mitään. SeAMK:n yleinen julkikuva on kansainvälinen mutta omaan yksikkööni se ei päde lainkaa. Toiminta on ollut varsin sisäänpäin kääntynyttä ja vanhollista. Moni- ja poikkitieteellisyyden/taiteellisuuden merkitystä ei ymmärretä eikä myöskään sen ehdotonta välttämättömyyttä. Myös verkoistoitumisen merkitys opintojen aikana tulee nostaa aivan eri tasolle kuin nyt. Ellei SeAMK ja yksikköni kehity näillä saroilla huomattavasti se tulee jäämään jälkeen pahasti. (Kulttuuri, aikuisopiskelija)
- aikuisen on vaikea lähteä kolmeksi kk ulkomaille. olisi mukava, jos voisi olla lyhyemmän jakson ja sitä tuettaisiin myös. Nyt minulla on sellainen käsitys, että saa tukea vain yli kolmen kk harjoitteluun (Metsätalous, aikuisopiskelija)
- Hassua, että Seamkissa markkinoitiin johtotasolta käsin myös meille YAMK-opiskelijoille ul-komaanvaihtoja, koska niiden toteuttaminen ko. koulutuksen puitteissa ei ole edes mahdollista. Lähes kaikilla yAMK-opiskelijoilla on työpaikka Suomessa ja suuri osa on perheelistä väkeä. Aivan riittävästi on haastetta jo siinä, että sovittaa työ-,perhe- ja opiskelijaelämän yhteen... Ulkomaanvaihdot eivät aivan ensimmäisenä tule mieleen tässä kodin... Realiteettia markkinointiinkin... (Sosiaaliala, aikuisopiskelija)

Osalla vastaajista oli myös kokonaisuudessaan hyvin negatiivinen kuva ulkomaanvaihdosta, ja terveysalan opiskelijoiden lievä kyllästyminen (Kuvio 29) kansainvälisyyden markkinointiin tuli ilmi myös avoimista vastauksista. Myös vaihdon pakollisuutta liiketalouden englanninkielisen ja yrittäjyyden koulutusohjelmissa kritisoitiin.

- Typerää kun sitä vaihto-opiskelua niin ylistetään ja tuputetaan joka tuutista, kun kaikkia ei vain yksinkertaisesti kiinnosta lähteä vaihtoon vaikkei mitään esteitä olisikaan. (Terveysalan opiskelija)
- Mielestäni on hullua, että esimerkiksi yrittäjyyden ko:n opetussuunnitelmaan sisältyy pakollinen vaihtojakso/gateway-opinnot. Sitten näistä ei kuitenkaan anneta meille mitään tietoja, kysytään vain, aiommeko lähteä. Aremmat ihmiset jää kyllä kotiin. (Yrittäjyyden opiskelija)

5 JOHTOPÄÄTÖKSET JA YHTEENVETO

Taustatekijöillä on tulosten mukaan merkitystä kiinnostukseen ulkomaanvaihtoa kohtaan. Nuoremmat opiskelijat ovat pääsääntöisesti kiinnostuneempia ulkomaanvaihdosta kuin vanhemmat. Tämä selittyy helposti perhe- ja muilla kotimaahan sitovilla syillä. Avoimista vastauksista tuli kuitenkin myös se esille, että useat perheellisetkin opiskelijat olisivat kiinnostuneita vaihtoon lähdestä, mikäli he saisivat apua asioiden järjestelyssä: esimerkiksi neuvoja siitä, mitä mahdollisuuksia on lähteä vaihtoon perheen kanssa. Useat aikuiset myös peräänkuuluttivat lyhyempiä vaihtoja. Lyhyitä intensiivikursseja järjestetään SeAMKissa melko paljon, mutta ilmeisesti opiskelijat eivät saa niistä tarpeeksi tietoa. Taustatekijöistä mainittakoon vielä ulkomaisten ystävien selkeä vaikutus kiinnostukseen.

Omalla persoonalla ja henkilökohtaisella mielihiteellä omista ominaisuuksista on hypoteesin mukaan iso merkitys. Tutkimuksen tulokset vahvistavat tämän hypoteesin – ainakin osittain. Psykologissa tekijöissä oli kuitenkin muihin tekijöihin verrattuna pienimmät erot eri vastaajaryhmien välillä. Viitekehyksessä mainituista ekspatriaattien menestystekijöistä poiketen esimerkiksi sosiaalisuudella ei vaikuttaisi olevan kovinkaan suurta merkitystä, kun taas mukautumiskyky oli enemmänkin vaihdon tuottama positiivinen vaikutus. Itsenäisyydellä ei myöskään vaikuttaisi olevan suurta merkitystä, mutta seikkailunhalu ja henkilökohtainen näkemys omasta kielitaidosta nousivat merkittäviksi tekijöiksi. Kielitaidon kehittyminen oli myös aikaisempien tutkimusten tavoin useimmin mainittu ulkomaanvaihdon hyödyiksi.

Sosiaalisista tekijöistä luonnollisesti etenkin omien lasten vaikutus oli suuri. Vastajaat kokivat myös perheen ja muiden läheisten suhtautumisen omaan mahdolliseen ulkomaille lähtemiseen negatiivisempana, jos vastaajalla itsellään oli (pieniä) lapsia. Vastajiin mahtui kuitenkin myös niitä, jotka näkivät mahdollisena uhrata aikaa perheeltään vaihdon vuoksi tai ottaa perheen mukaansa. Läheisten ulkomaankokemuksilla on myös tutkimuksen mukaan merkitystä omaan kiinnostukseen. Niistä, jotka eivät ole kiinnostuneita vaihdosta useampi vastasi, ettei kukaan perheenjäsen tai muu läheinen ole ollut ulkomailla töissä tai opiskelemassa, kuin niistä jotka olivat kiinnostuneita vaihdosta. Harrastukset olivat enemmänkin vetävä

kuin estävä tekijä, joskin kotimaahan sitovia harrastuksia oli eniten niillä, jotka eivät ole kiinnostuneita vaihdosta.

Tutkimuksen perusteella opiskelijoiden taloudellisella tilanteella on hyvin merkittävä vaikutus suunniteltaessa ulkomaanvaihtoa. Valtaosa vastaajista ei osannut sanoa pärjäisikö taloudellisesti ulkomailla, mutta heistä reilu kolmasosa vastasi muuttavansa mieltään vaihtoon lähdestä, mikäli taloudellinen tilanne muuttuisi. Puolestaan niistä vastaajista, jotka eivät usko pärjäävänsä ulkomailla taloudellisesti lähes puolet kertoi muuttavansa mieltään. Ei-kiinnostuneista neljännes ei uskonut pärjäävänsä ulkomailla taloudellisesti, ja sekä kiinnostuneista että ei-kiinnostuneista yli puolet vastasi, ettei tiedä millaista taloudellista tukea vaihtojaksolle on mahdollista saada. Mielikuvat oman rahoituksen tarpeesta vaihtelivat reilusti. Lisäksi valtaosa vastaajista kertoi haluavansa lisää tietoa apurahoista.

Useiden avointen ja strukturoitujenkin kysymysten vastausten perusteella voidaan sanoa, että opiskelijoiden tiedonsaannissa on merkittäviä puutteita. Erityisesti metsätalouden opiskelijat olivat sitä mieltä, että korkeakoululta ja yksiköltä saatava informaation määrä on riittämätöntä. Metsätalouden opiskelijat olivat myös prosentuaalisesti muita useammin sitä mieltä, että SeAMKin kannustus ulkomaanvaihtoon on riittämätöntä.

SeAMKin yhteistyökorkeakouluja pidettiin pääasiassa mielenkiintoisina, mikäli niistä oli tietoa. Huomattavaa kuitenkin on, että yli puolet vastasi ”en tiedä” kysyttäessä onko Seinäjoen ammattikorkeakoululla mielenkiintoisia yhteistyökorkeakouluja. Lisätietoa kuitenkin kaivattiin apurahojen ohella erityisesti mahdollisista kohteista ja harjoittelupaikoista sekä vaihtojakson soveltumisesta omaan opintosuunnitelmaan. Avoimista kysymyksistä kävi ilmi myös toive saada enemmän tietoa vaihdosta aiheutuvista kustannuksista ja muista käytännönasioista, kuten työluvista. Useista vastauksista tuli esille myös se seikka, että kansainvälisten asioiden koordinaattoreihin on monesti vaikea saada yhteyttä.

Mielikuvat ulkomailla opiskelusta tai työskentelystä ja asumisesta olivat pääosin positiivisia, suurin osa vastaajista piti sitä mielenkiintoisena ja antoisana. Kolme neljäsosaa vastaajista piti sitä myös haastavana, mikä voidaan tulkita sekä positiivisena että negatiivisena asiana, vastaajasta riippuen. Useimmat opiskelijat kui-

tenkin pitävät ulkomaanvaihtoa hyödyllisenä opintojen ja työelämän kannalta. Avoimista vastauksista tuli ilmi myös henkilökohtainen hyöty: maailmankuvan avartuminen, itsevarmuuden kasvaminen sekä uudet näkökulmat. Vajaa kolmasosa vastaajista uskoi, että opinnot viivästyisivät ulkomaanvaihdon vuoksi, ja niistä jotka eivät ole kiinnostuneita vaihtoon lähdöstä tätä mieltä oli vielä useampi. Tälläkin voidaan siis tulkita olevan merkitystä vaihtoon lähtö -halukkuuden kanssa.

Kautta linjan tutkimuksen tuloksissa on ongelmana syy-seuraus-suhteen vääristyminen. Esimeriksi vaihdossa olevien / olleiden kokemus omista persoonallisista ominaisuuksistaan poikkesi kyllä vaihdosta kiinnostuneiden näkemyksistä, mutta suurimmat erot olivat niissä ominaisuuksissa, joiden voidaan olettaa nimenomaan vahvistuvan ulkomaanvaihdon seurauksena. Vastaavasti esimerkiksi vapaa-ajan matkustus ei välttämättä ole syy kiinnostukselle ulkomaanvaihtoa kohtaan, vaikka selkeä yhteys on havaittavissa, vaan molemmilla on todennäköisesti yhteinen selittävä tekijä.

6 POHDINTA

6.1 Kehitysehdotukset

Tutkijan tärkeimpänä kehittämissuosituksena on tiedottamisen lisääminen ja monipuolistaminen. Opiskelijoiden täytyy olla valmiiksi kiinnostuneita vaihdosta, jotta he menisivät Intrasta etsimään tietoa ja tutkimaan yhteistyökorkeakouluja, ja sieltäkin löytyy vain linkit koulujen kotisivuille, ei edes tietoa siitä, millä alalla sopimus on voimassa. Ylipäätään tiedonsaanti on tehty opiskelijoille melko hankalaksi. Korkeakouluopiskelijan kuuluisi osata itse etsiä tietoa, mutta se, että tällaisista asioista joutuu *etsimään* tietoa, ei ole omiaan houkuttelemaan opiskelijoita vaihtoon lähtöön. Monet opiskelijat myös välttelevät lukujärjestyksessä mainittuja infoilaisuuksia, koska ne koetaan tylsiksi ja jopa turhiksi.

Tiedotusta ja informaation kulkua voitaisiin lisätä esimerkiksi perinteisillä mainosjulisteeilla. Ei riitä, että tiedot ovat löydettävissä netissä, ne pitäisi laittaa näkyvästi esille sellaiseen paikkaan, mistä kuka tahansa voi niitä vaikka aikaa kuluttaessaan lukea. Julisteen pitäisi tietenkin olla houkuttelevan näköinen ja sisältää selkeää informaatiota erityisesti tietyn yksikön yhteistyökorkeakouluista (ei siis sellaisista, joihin ei voi ko. yksiköstä lähteä), apurahamahdollisuuksista, tarvittavista lomakkeista ja asioita hoitavien henkilöiden yhteystiedoista.

Opiskelijoille yksiköissä pidettäviin kansainvälisyys-infoihin kannattaisi myös aina järjestää mukaan sellaisia opiskelijoita, jotka ovat olleet vaihdossa, kertomaan omista kokemuksistaan ja innostamaan. Infojen luonteen tulisi muutenkin olla innostavampi, ei *pelkkää* tiedotusta (joskin pääpaino tulisi olla informoinnilla). Lisäksi olisi hyvä valmistella esimerkiksi jonkinlaiset suuntaa antavat esimerkkibudjetit koskien niitä maita, joihin eniten lähdetään vaihtoon. Tähän budjettiin merkittäisiin keskimääräiset asumisen ja elämisen kustannukset kyseisessä maassa ja konkreettinen apurahan ja opintotuen määrä, jotta opiskelijoilla olisi selkeämpi kuva siitä, kuinka paljon vaihtoon lähteminen oikeasti maksaisi.

Tärkeää on myös ulkomaanopintojen parempi sulauttaminen opetussuunnitelmaan. Tätä työtä tehdään SeAMKissa koko ajan, ja se onkin hyvin tärkeää, sillä

ajoissa valmistumisen paineet ovat opiskelijoilla kovat. Mikäli ulkomaanvaihdon oletetaan viivästyttävän valmistumista, monet valitsevat olla lähtemättä.

Toinen asia, mihin Seinäjoen ammattikorkeakoulussa pyritäänkin koko ajan, on ulkomaisten opiskelijoiden parempi integroiminen suomalaiseen yhteisöön ja erityisesti suomalaiseen opiskelijaelämään. Tämä hyödyttäisi sekä ulkomaisia että kotimaisia opiskelijoita ja saisi mahdollisesti myös suomalaiset opiskelijat innostumaan enemmän ulkomaille lähtemisestä. Tähänkin tarvittaisiin markkinointia ja erityisesti opetus- ja muun henkilökunnan sitouttamista myös kansainvälisyyteen. Kansainvälisten asioiden koordinaattorin markkinointityö on melko turhaa, jos yksikössä kukaan muu ei kannusta opiskelijoita kansainvälisyyteen. Yksi kanava, jolla suomalaisia ja ulkomaisia opiskelijoita on pyritty yhdistämään, on International Club, joka järjestetään suunnilleen kerran kuukaudessa, mutta suomalaisten opiskelijoiden osallistuminen on ollut heikkoa. Tähänkin tarvittaisiin kannustusta opettajilta ja muulta henkilökunnalta.

Kansainvälisyyteen voisi innostaa myös erilaisilla tempauksilla, joissa olisi myös mukana niin suomalaisia kuin ulkomaisia opiskelijoita, ja joilla saataisiin näkyvyyttä. Esimerkkinä voisi olla vaikka ”Brasilialainen Sambakarnevaali” tai ”Venetsialaiset Naamiaiset”, joissa yhdessä olemisen ja tekemisen lisäksi annettaisiin ”huomaamatta” informaatiota kyseisestä maasta tms. Opiskelijakunta SAMO järjestää paljon yhteistä toimintaa suomalaisille ja ulkomaisille opiskelijoille (esimerkiksi urheilutoimintaa), mutta niistäkin saa useimmiten tietoa vain sähköpostin välityksellä. Monet opiskelijat eivät edes lue koulun sähköpostia, ja jotkut valittavat sitä, että sähköposti täyttyy markkinoinnista, joka ei heitä kiinnosta. Markkinoinnin siirtäminen kokonaisuudessaan Internetiin ei siis ole hyvä idea, vaikka sekin on tänä päivänä tärkeää.

Pohjimmaisena ideana liikkuvuuden parantamiseksi tämän tutkimuksen pohjalta on perinteisen markkinoinnin elvyttäminen ja henkilökunnan informointi ja sitouttaminen kansainvälisiin asioihin, mikä lisäisi kannustusta ja innostusta mahdollisesti myös opetustilanteissa.

6.2 Näkemys tutkimuksen onnistumisesta

Kokonaisuudessaan tutkimus onnistui hyvin ja tuotti arvokkaita tuloksia. Erityisesti avoimista vastauksista tuli hyviä ehdotuksia ja rakentavaa kritiikkiä ulkomaanvaihtojen markkinoinnin tehostamiseksi. Aina voisi kuitenkin jotain tehdä paremmin. Ongelmana tutkimuksen tekemisessä oli liian pienet resurssit ja ajankäytön organisointi. Kysely valmisteltiin ennen teoriaosion valmistumista, joten poikkeavuuksia kyselyssä ja viitekehyksessä on havaittavissa.

Ongelmia tuotti myös tutkimuslupa, jonka hakemista tutkija ei ollut ottanut huomioon. Se kuitenkin saatiin jälkikäteen vararehtorilta ja tutkimus on täten suoritettu ns. sääntöjen mukaan. Myös kyselyä välitettäessä oli saatekirjeessä puutteita, ensimmäisessä viestissä ei esimerkiksi muistettu kertoa lainkaan mihin tutkimuksen tuloksia käytetään. Tämä mainittiin kuitenkin muistutusviestissä, joka lähetettiin viikkoa myöhemmin.

Itse kyselyssä oli vastaajilla jonkin verran ymmärtämisiongelmiä, vaikka tavoitteena oli mahdollisimman selkeä ja ymmärrettävä lomake. Esimerkkeinä parannuksista olisi mm. voinut perheen määritellä paremmin, sillä se tuotti hieman erilaisia vastauksia eri vastaajilta. Osa vastaajista oli määritellyt perheeksi vanhemmat ja sisarukset (mikä oli tutkijan alkuperäinen ajatus), ja osa taas kumppanin ja lapset. Jos tutkimus tehtäisiin uudelleen, nämä eriteltäisiin selkeämmin ja mahdollisesti kysyttäisiin kumpaakin erikseen. Myöskään kysymystä omien säästöjen tarpeellisuudesta ei ollut ymmärretty täysin. Kysymyksen olisi siis voinut asetella paremmin, esimerkiksi ”Kuinka paljon omia säästöjä uskoisit tarvitsevasi ulkomailla *kuukaudessa?*”.

Myös kvantitatiivinen tutkimusmenetelmä oli tulosten analysoinnin kannalta haasteellinen. Usein tutkija joutui itse pohtimaan sitä, mikä on syy ja mikä seuraus, vaikka riippuvuussuhde muuttujien välillä löytyikin. Kohderyhmän monimuotoisuus oli myös, ellei ongelma, niin ainakin haaste. Päteviä yleistyksiä oli hankala tehdä tietäen vastaajien taustatekijöiden ja elämäntilanteiden olevan hyvin erilaisia. Toisaalta tutkimuksen tarkoituksena oli nimenomaisesti selvittää näiden tekijöiden vaikutusta. Tämä tutkimus toimii tavoitteiden mukaisesti hyvänä pohjana uusille, tarkemmin segmentoiduille tutkimuksille.

Viimeisenä ja ehkä tärkeimpänä on mainittava vastausprosentti, joka oli melko huono. Absoluuttisena lukuna tarkasteltuna vastaajien määrä oli hyvä, mutta vastausprosenttia olisi voinut kasvattaa paremmalla organisoinnilla. Kansainvälisten asioiden koordinaattoreita ja koulutusohjelmapäälliköitä pyydettiin avustamaan vastausten saamisessa, mutta puuttuva tutkimuslupa tuotti ongelmia ja aika loppui kesken.

LÄHTEET

- Autio U. 2012. Opintojen ohjaaja. Seinäjoen ammattikorkeakoulun liiketalouden, yrittäjyyden ja ravitsemisalan yksikkö, liiketalouden koulutusohjelma. Henkilökohtainen tiedonanto 16.5.2012.
- Brooks, R. & Waters, J. 2011. Student mobilities, migration and the internationalization of higher education. Houndmills, Basingstoke, Hampshire: Palgrave Macmillan.
- Erasmus Suomessa: Tilastoja suomalaisten korkeakoulujen osallistumisesta Erasmus-ohjelmaan vuosina 2007–2010. 2011. Helsinki: Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO.
- Garam, I. 2001. My Finland: Selvitys ulkomaisten vaihto-opiskelijoiden kokemuksista suomalaisissa korkeakouluissa. [Verkkójulkaisu]. Helsinki: Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO. [Viitattu: 10.5.2012]. Saatavana: http://www.cimo.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/cimo/embeds/cimowwwstructure/15449_My_Finland.pdf.
- Garam, I. 2005. Opiskelijoiden kansainvälinen liikkuvuus ja työelämä: Työnantajien näkemyksiä ulkomailla opiskelun ja harjoittelun merkityksestä. [Verkkójulkaisu]. Helsinki: Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO. [Viitattu: 9.5.2012]. Saatavana: http://www.cimo.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/cimo/embeds/cimowwwstructure/15451_opiskelijoiden_liikkuvuus_tyoelama.pdf.
- Garam, I. 2007. Kansainvälinen liikkuvuus yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa 2006. Helsinki: Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO.
- Garam, I. 2011. Kansainvälinen liikkuvuus yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa 2010. [Verkkójulkaisu]. Helsinki: Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO. [Viitattu 28.3.2012]. Saatavana: http://cimo.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/cimo/embeds/cimowwwstructure/20985_Kansainvalinen_liikkuvuus_yliopistoissa_ja_ammattikorkeakouluissa_2010.pdf.
- Gürüz, K. 2011. Higher Education and International Student Mobility in the Global Knowledge Economy. 2nd ed. Albany, NY: State University of New York Press.
- Heikkilä, T. & Lautamaja, M. 2010. Seinäjoen ammattikorkeakoulun opiskelijabarometri 2010: Tutkintoon johtavassa koulutuksessa olevien nuorten ja aikuisten tulokset. Seinäjoki: Seinäjoen ammattikorkeakoulu. Ei julkaistu.
- Heikkilä, T. 2008. Tilastollinen tutkimus. 7. uud. p. Helsinki: Edita.

- Husa, H. <xxx.xxx@xxx.fi> 19.4.2012. SeAMKin tutkinto-opiskelijat. [Henkilökoh-
tainen sähköpostiviesti]. Vastaanottaja: Heini Syrjälä. [Viitattu 19.4.2012].
- Husa, H. 14.3.2011. Liikkuvuus 2010. [Excel-taulukko]. [Viitattu 27.3.2012]. Saata-
vana SeAMKin henkilökunnan SharePointista. Vaatii käyttöoikeuden.
- Husa, H. 5.3.2012. Liikkuvuus 2011. [Excel-taulukko]. [Viitattu 27.3.2012]. Saata-
vana SeAMKin henkilökunnan SharePointista. Vaatii käyttöoikeuden.
- Järvi, H. <xxx.xxx@xxx.fi> 26.4.2012. Vaihtojen markkinointi yksiköissä. [Henkilö-
kohtainen sähköpostiviesti]. Vastaanottaja: Heini Syrjälä. [Viitattu 30.4.2012].
- Kansainvälisyys kuuluu kaikille – toteutuuko kansainvälistymismahdollisuuksien
tasa-arvo korkeakoulutuksessa? 2012. Paneelikeskustelu. Erasmus-ohjelma 25
vuotta -juhlatilaisuus 29.3.2012. Helsinki.
- Kela. 18.11.2011. Opintotuen muutokset 1.8.2011 alkaen. [Verkkosivu]. Helsinki:
Kansaneläkelaitos. [Viitattu 12.4.2012]. Saatavana:
<http://www.kela.fi/in/internet/suomi.nsf/NET/310111141038JP>.
- Kela. 31.5.2011. Opintotuen määrä ulkomailla opiskelevalle [Verkkosivu]. Helsinki:
Kansaneläkelaitos. [Viitattu 12.4.2012]. Saatavana:
<http://www.kela.fi/in/internet/suomi.nsf/NET/111202135541RS?OpenDocument>
- Kela. 5.4.2011. Asumislisän määrä. [Verkkosivu]. Helsinki: Kansaneläkelaitos. [Vii-
tattu 12.4.2012]. Saatavana:
<http://www.kela.fi/in/internet/suomi.nsf/NET/020701095643IL?OpenDocument>.
- Kelo, M., Teichler, U. & Wächter B. (eds.) 2006. Eurodata: student mobility in Eu-
ropean higher education. Bonn: Lemmens.
- Kempainen, H. 17.6.2010. Strategia. [Verkkosivu]. Seinäjoki: Seinäjoen ammatti-
korkeakoulu. [Viitattu 6.5.2012]. Saatavana: <http://www.seamk.fi/?Deptid=1140>.
- Keogh, J. & Russel-Roberts, E. 2009. Exchange programmes and student mobili-
ty: Meeting student's expectations or an expensive holiday? Nurse Education
Today 29, 108-116. [Verkkolehtiartikkeli]. Elsevier. [Viitattu: 9.5.2012]. Saata-
vana: <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0260691708001019>.
- Korkeakoulujen kansainvälistymisstrategia 2009–2015. 2009. [Verkkojulkaisu].
Helsinki: Opetusministeriö, koulutus- ja tiedepolitiikan osasto. Opetusministe-
riön julkaisuja 2009:21. [Viitattu: 14.4.2012]. Saatavana:
<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2009/liitteet/opm21.pdf?lang=fi>.

- Koskimies, H. <xxx.xxx@xxx.fi> 26.4.2012. Vaihtojen markkinointi yksiköissä. [Henkilökohtainen sähköpostiviesti]. Vastaanottaja: Heini Syrjälä. [Viitattu 30.4.2012].
- Krupnik, S. & Krzaklewska, E. 2007. Exchange students' rights: Results of Erasmus Student Network Survey 2006. [Verkkajulkaisu]. Krakow: Erasmus Student Network. [Viitattu: 10.5.2012]. Saatavana: http://www.esn.org/sites/default/files/ESNSurvey_2006_report.pdf.
- Mesiäislehto-Soukka, H. <xxx.xxx@xxx.fi> 26.4.2012. Vaihtojen markkinointi yksiköissä. [Henkilökohtainen sähköpostiviesti]. Vastaanottaja: Heini Syrjälä. [Viitattu 30.4.2012].
- Pennanen, E. <xxx.xxx@xxx.fi> 26.4.2012. Vaihtojen markkinointi yksiköissä. [Henkilökohtainen sähköpostiviesti]. Vastaanottaja: Heini Syrjälä. [Viitattu 30.4.2012].
- Sahlberg, P. 2012. Johtaja. Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO. Juhlapuhe. Erasmus-ohjelma 25 vuotta -juhlatilaisuus 29.3.2012. Helsinki.
- Seinäjoen ammattikorkeakoulun kansainvälisen toiminnan strategia 2015. 2008. Seinäjoki: Seinäjoen ammattikorkeakoulu. Saatavana: <http://www.seamk.fi/loader.aspx?id=2f9a0453-df3e-40b0-af7c-0887438fcd4a>.
- Välimäki, T. 28.1.2010. Liikkuvuusluvut 97–09. [Taulukko]. [Viitattu 27.3.2012]. Saatavana SeAMKin henkilökunnan SharePointista. Vaatii käyttöoikeuden.
- Wächter, B. & Wuttig, S. 2006. Student mobility in European programmes. Teoksessa: Kelo, M., Teichler, U. & Wächter B. (eds.) Eurodata: student mobility in European higher education. Bonn: Lemmens, 162–181.
- Walliman, N. 2005. Your research project. 2nd ed. London: Sage.
- Young, R. 2011. Is There a Perfect Personality for Expatriates? The Chronicle of Higher Education. 3.4.2011. [Verkkolehtiartikkeli]. Washington D.C.: The Chronicle of Higher Education. [Viitattu: 10.5.2012]. Saatavana: <http://chronicle.com/article/Is-There-a-Perfect-Personality/126964/>.
- Zirra, P. 2006. Finland. Teoksessa: Kelo, M., Teichler, U. & Wächter B. (eds.) Eurodata: student mobility in European higher education. Bonn: Lemmens, 128–140.

LIITTEET

LIITE 1 Sähköinen kyselylomake opiskelijoille

1. Taustatiedot

1.1 Sukupuoli *

- Nainen
- Mies

1.2 Ikä *

1.3 Koulutusala / yksikkö *

1.4 Oletko ollut vaihdossa tai oletko kiinnostunut opiskelusta tai työharjoittelusta ulkomailla nykyisten opintojesi aikana? *

- Olen ollut / olen parasta aikaa vaihdossa
- Olen kiinnostunut vaihtoon lähdestä
- En ole kiinnostunut

1.5 Oletko ollut ulkomailla opiskelun / työn puitteissa yli 3 kuukautta ennen nykyisten opintojesi aloittamista? *

- Kyllä
- En

1.6 Matkustatko paljon vapaa-ajallasi? *

- Kyllä
- En

1.7 Onko sinulla ulkomaalaisia ystäviä / tuttaviasi? *

- Kyllä
- Ei

2. Psykologiset vaikuttimet

2.1 Millaisena pidät itseäsi?

	täysin eri mieltä	osittain eri mieltä	en osaa sanoa	osittain samaa mieltä	täysin samaa mieltä
Ulospäin suuntautunut	☐	☐	☐	☐	☐
Itsenäinen	☐	☐	☐	☐	☐
Sosiaalinen	☐	☐	☐	☐	☐
Seikkailunhaluinen	☐	☐	☐	☐	☐
Kielitaitoinen	☐	☐	☐	☐	☐
Mukautumiskykyinen	☐	☐	☐	☐	☐
Rohkea	☐	☐	☐	☐	☐
Luotan itseeni ja kykyyni pärjätä	☐	☐	☐	☐	☐
Kykenen selviytymään uusista ja hankalista tilanteista	☐	☐	☐	☐	☐

3. Sosiaaliset vaikuttimet

3.1 Onko sinulla tyttö- / poikaystävä, mies tai vaimo?

- Kyllä
- Ei

3.2 Entä lapsia?

- Kyllä
- Ei

3.3 Olisitko valmis uhraamaan aikaasi perheeltäsi ulkomaanvaihdon vuoksi?

Vastaa vain mikäli vastasit "kyllä" kysymykseen 3.1 tai 3.2

- Kyllä
- En
- En osaa sanoa

3.4 Olisiko perheesi mahdollista lähteä ulkomaille mukaasi?

Vastaa vain mikäli vastasit "kyllä" kysymykseen 3.1 tai 3.2

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

3.5 Onko joku perheenjäsenesi ollut ulkomailla opiskelemassa tai töissä?

- Kyllä
- Ei

3.6 Onko joku ystäväsi tai muu tuttavasi ollut ulkomailla opiskelemassa tai töissä?

- Kyllä
- Ei

3.7 Millaisia kokemuksia hänellä / heillä on ollut?

Vastaa vain mikäli vastasit "kyllä" kysymykseen 3.5 tai 3.6

3.8 Mitä mieltä perheesi olisi ulkomaille lähdöstäsi?

3.9 Mitä mieltä ystäväsi / muut läheisesi olisivat ulkomaille lähdöstäsi?

3.10 Onko sinulla harrastuksia jotka sitovat sinut kotiseudullesi?

- Kyllä. En voi lähteä ulkomaille jääkiekko, jalkapallo tms. harjoitusten vuoksi.
- Ei. Minulla ei ole sitovaa harrastusta.
- Ei. Olisi hienoa päästä harrastamaan omaa lajiani ulkomaille (esim. laskettelu, surffaus jne.)

4. Taloudelliset vaikuttimet

4.1 Uskotko pärjääväsi ulkomailla taloudellisesti apurahan ja opintotuen turvin?

- Kyllä
- En
- En tiedä

4.2 Tiedätkö, millaista taloudellista tukea on mahdollista saada vaihtojaksolle?

- Kyllä
- En

4.3 Kuinka paljon kuvittelisit tarvitsevasi omia säästöjä vaihdon aikana?

4.4 Onko sinulla esim. auto- tai asuntolainaa?

- Kyllä
- Ei

4.5 Muuttaisitko mieltäsi vaihtoon lähdöstä mikäli taloudellinen tilanteesi olisi toinen?

- Kyllä
- En

5. Koulun markkinointi

5.1 Saatko mielestäsi koululta / yksiköltäsi tarpeeksi informaatiota vaihtomahdollisuuksista, koh-teista, apurahoista ym.?

- Kyllä
- En

5.2 Mistä asioista kaipaisit mahdollisesti lisää informaatiota?

Voit valita useamman.

- Mahdollisista kohteista (maista ja kaupungeista)
- Mahdollisista yhteistyökorkeakouluista
- Mahdollisista harjoittelupaikoista
- Apurahoista
- Opintotuesta
- Hakuprosessista
- Hakuajoista
- Vaihtojakson soveltumisesta omaan opintosuunnitelmaan
- Siitä, keneltä voi kysyä neuvoa
- Muu:

5.3 Onko SeAMKilla mielestäsi mielenkiintoisia yhteistyökorkeakouluja?

- Kyllä
- Ei
- En tiedä

5.4 Tuntuuko sinusta, että SeAMK kannustaa opiskelijoitaan ulkomaille lähtöön tarpeeksi?

- Kyllä
- Ei
- Liikaakin

6. Mielikuvat ja motiivit

6.1 Mitkä seuraavista väittämistä yhdistät vaihto-opiskeluun / -harjoitteluun ja ulkomaille asumi- seen?

Voit valita useamman.

- Haastavaa
- Vaikeaa
- Helppoa
- Pelkkää juhlimista
- Samanlaista pönttämistä kuin muutenkin, eri kielellä vain
- Turhaa

- Mielenkiintoista
- Antoisaa
- Muu:

6.2 Uskotko voitavasi valmistua ajoissa vaikka lähtisit ulkomaanvaihtoon?

- Kyllä
- Kyllä, jos lähden harjoitteluun
- Kyllä, jos lähden opiskelemaan
- En

6.3 Uskotko ulkomaanvaihtojakson tuovan lisäarvoa opinnoillesi?

- Kyllä
- En

6.3.1 Jos vastasit kyllä, millaista?

6.4 Uskotko ulkomaanvaihtojakson hyödyttävän sinua myöhemmin työelämässä?

- Kyllä
- En

6.4.1 Jos vastasit kyllä, miten?

6.5 Mikä sinua motivoisi lähtemään ulkomaille opiskelemaan tai harjoitteluun?

	Ei lainkaan	Jonkin ver- ran	Paljon	En osaa sa- noa
Elämykset (uudet koke- mukset, hauskanpito, haas- teet jne.)	☐	☐	☐	☐
Halu näyttää itselle (Minä pystyn tähän!)	☐	☐	☐	☐
Positiivinen vaikutus työ- uraan	☐	☐	☐	☐
Kielitaidon parantaminen ja kulttuurien tuntemuksen lisääminen	☐	☐	☐	☐

7. Vapaa sana

Tähän voit kommentoida aihetta vapaasti, lähettää risuja tai ruusuja, kertoa omia kokemuksiasi tai täydentää edellisten kohtien vastauksia.

LIITE 2 Vastauksia kysymykseen 6.3.1 Jos vastasit kyllä, millaista?

Vastauksista on karsittu pois ne, jotka eivät anna oleellista informaatiota.

- Kansainvälisyyttä, kokemusta, uusia näkökulmia.
- Kertoo paljon ihmisestä, että uskaltaa ottaa riskejä.
- Kielitaito paranee huomasti.
- kokemustausta olisi erilainen
- Aina matkailu avartaa ajattelua ja muuttaa suhtautumista asioihin.
- ERilaisen näkökulman opiskeluun. Jos käytettävä kieli on esimerkiksi englanti, kehittyneisi siitä luultavasti sujuvampi kieli itselle.
- Vaihdoissa löytää erilaisia näkökulmia ja ratkaisuja omaan alaan liittyen. Harjaannuttaa kielitaitoa.
- Saan lisää kielitaitoa sekä oma rohkeuteni kasvaa, kun lähdän kauemmas kotoa.
- Voi sisäistää jo oppimiani asioita paremmin ja tietysti kieliopinnoissa se tuo lisäarvoa.
- Vaihdoissa on myös muunmaalaisia opiskelijoita, jotka opiskelee samaa ainetta. Se on lisäarvo kontakteissa siinä mielin, että jos haluaa joskus vaikkapa yrityksen perustaa niin hänen kanssaan voi tehdä yhteistyötä.
- Kun heidän kanssaan keskustelee niin tulee julki niitä eri tilanteita, joita ei oo suomessa ja sitten voikin miettiä, että onko se suomessa parempi vai onko siinä esimerkiksi tilaisuutta perustaa suomeen liiketoimintaa harjoittava yritys.
- Ohan se kiva lisä ansioluettelossa ja koulun papereissa ja tuo lisäarvoa jo omaan itseensä ja persoonaansa.
- Monipuolisuutta.
- Kokemusta ulkomailla olemisesta ja oppimisesta, uusia yhteistyökumppaneita ja linkkejä ulkomaille.
- Asiat painautuvat enemmän mieleen, kun niitä opiskelee vieraalla kielellä.
- elämäkokemusta
- Antaisi itselle uusia näkökulmia ja itseluottamusta selvitä jatkossakin erilaisista haasteista. Muille ihmisille omalla ulkomaanvaihdolla tuskin olisi kovin suurta lisäarvoa.
- Ulkomailla oppisi varmasti enemmän kun koko kouluaijana muuten. Kokemukset, verkostot, kielitaito ja maailmankatsomus.
- Ulkomaan kokemus omalla alallani on nykyaikaa ja verkostoitumisen kannalta aivan välttämätöntä. Piirit ovat aivan liian pienet ja sulkeutuneet Suomessa. Minua kiinnostaa myös

työskentely ulkomailla ja ulkomaalaisten kanssa joten tietämys erilaisista toimintamalleista on välttämätöntä.

- Rohkeutta, sosiaalisia arvoja, oppii uusia asioita, uskaltaa käyttää vierasta kieltä, oppii arvostaman muita kulttuureja ja näkee suomalaisuudenkin uudesta näkökulmasta.
- Monipuolisuutta
- Kielitaito ja tietämys kulttuurista lisääntyisi. Oppisi kohdemaan liike-elämän tapoja.
- Opintoja osaisi katsoa vielä laajemmassa mittakaavassa, koska on tutustunut alan töihin ulkomailla. Voi vertailla, miten asiat ovat erilailla.
- Olisihan se hienoa saada uusia kokemuksia, mutta itse en kuitenkaan ole vaihtoon ainaakaan näillä näkymin lähdössä, sillä koen että harjoittelujaksot on hyvä tehdä kotimaassa, minulla on kuitenkin hyvin vähän kokemusta alalta vielä..
- Toivon sen kertovan ihmisen luonteesta ja mielenkiinnon kohteista. Se, että lähtee vaihtoon ulkomaille kertoo rohkeudesta, mielenkiinnosta uusia haasteita kohtaa sekä halusta kehittyä henkilökohtaisesti
- Opintojen sisältö laajenee käsittämään myös opiskelun/harjoittelun vieraassa kulttuurissa.
- Aina ulkomailla käynti avartaa. Myös se jo kertoo ihmisestä jotain, kun kertoo olleensa vaihdossa. Arvostus on erilainen tälläisiä ihmisiä kohtaan.
- Jos hakisin kansainvälisempiin tehtäviin, uskoisin vaihdolla ollavan suuri merkitys
- Välttämättä se ei tee minusta alani guraa, tai opeta ammattillisesti. Mutta kokemus on niin kannattava ja mahdollisuutena ainutlaatuinen, etten voi muuta kuin surkutella sitä, etteivät kaikki moista käytä hyväkseen.
- Laajempaa kokemusta.
- Kokemuksia. Tässä maailmassa on niin paljon erilaisia ihmisiä ja kulttuureja ettei tällöinen perus suomalainen sitä tajuakaan..
- Uskon jossain määrin työnantajien arvostavan ulkomaanvaihdossa olemista, mutta missään mielessä se ei ole valintaperuste töihin pääsemiseksi. Lisäarvo on enemmänkin oman henkisen pääoman kasvua: itsetuntemusta ja itsevarmuutta sekä paljon hienoja kokemuksia ja selviytymistä.
- Asiakkaat/ potilaat ovat eri asemassa olevia, joten varmasti tulee paljon uuttua opittua oli sitten kyseessä minkä ikäiset potilaat tahansa.
- Kielitaitoa, itsenäisyyttä, taitoa toimia kansainvälisessä ympäristössä.
- Se avartaa maailmankuvaa ja -katsomusta. Olen muutenkin kiinnostunut työskentelystä ulkomailla (esim. kehitysapuprojekteissa tai vastaavissa), joten harjoittelujakso taatusti olisi mielenkiintoinen ja tarpeellinenkin.

- Uskon työnantajien arvostavan ulkomaankokemusta. Ulkomaanjakso myös useimmiten kasvattaa opiskelijaa henkisesti.
- Ulkomaisen kielen osaaminen, rohkeus lähteä, sosiaalisuus, avoimuus, uusi kokemus vieraaseen kulttuuriin
- Olisin nähnyt omaa alaani useasta näkökulmasta.
- Avartaa ajatusmaailmaa
- Lisää motivaatiota.
- Kansainvälistä näkökulmaa sekä uusia tapoja opiskella alaani. Näin että Jurva way is not the only way.
- Kokemusta, kykyä nähdä Suomen tilanne paremmin kun on vertailukohdetta, kielitaidon kehittyminen, kokonaisvaltainen minäkuvan ja samalla muun maailmankuvan muuttuminen.
- Vankkaa kielitaitoa sekä varmuutta siitä, että opiskelija omaa hyvän paineensietokyvyn ja pystyy selviytymään arjesta vieraassa paikassa vieraiden ihmisten keskuudessa.
- Vaihtojakson läpikäyneet opiskelijat mielletään usein kielitaitoisiksi, itsenäisiksi ja rohkeiksi.
- Kielitaitoa, elämäkokemusta, ainutlaatuisia kokemuksia, eri kulttuuriin tutustumista.
- Kokemusta muista kouluista ja kulttuurista, Saa uusia näkökantoja ja erilaisia opiskelu tai opetustapoja. Kielitaito.
- Työelämässä työnantajat luultavasti arvostavat ulkomailla opiskellutta, sillä he ovat itsenäisiä ja selviytyvät hankalustakin tilanteista.
- Erilaiset kokemukset kasvattavat ja rikastavat. Tukevat mahdollisesti opintoja ja tuovat eri näkökulmia asioihin. Asioita pystyy tarkastelemaan laajemmin.
- Näkee täysin erilaisia kulttuureja ja oppii arvostamaan sitä mitä saattaa pitää suomessa itsestään selvyutenä, sekä saa luotua ystävyys suhteita muualle maailmaan.
- Kielitaito paranee, kulttuurialalla arvostetaan kykyä toimia eri kansallisuuksien kanssa.
- Se näyttää hyvältä CV:ssä. Viestii, kielitaidosta, rohkeudesta, itsenäisyydestä ja sopeutuvuudesta.
- Uusia kokemuksia ja arvokasta kansainvälistä kokemusta ja koulutusta.
- Ainut mahdollisuus, koska tuskin tulen opiskelemaan enää tämän koulun jälkeen.
- Kielitaito, avartaa näkemyksiä siitä, miten ala voi olla erilainen toisessa maassa, miten siellä asiat tehdään, vinkkejä omaan tulevaan työhön.
- Kyllä maailma aina avartuu ja saa uusia kokemuksia, kun lähtee rajojen ulkopuolelle.
- Näen, millainen tapa opiskella/tehdä työtä muualla on ja saan siitä perspektiiviä. Lisäksi ulkomailla asuminen työn tai opiskelun merkeissä näyttää hyvältä cv:ssä.

- Todennäköisesti työnantaja jatkossakin mielellään lähettäisi ulkomaankomennuksille...
- Puhutun kielen parempaa osaamista ja työnantajien arvostusta.
- Valmiutta ja kokemusta kansainvälisyyttä vaativissa tehtävissä.
- Näkisi vähän millaista toiminta on Suomen ulkopuolella
- Etenkin kielitaito vahvistuu ulkomailla entisestään ja myös muut kokemukset ovat tottakai eduksi.
- Osaa suhtautua asioihin eri tavalla ja arvostaa suomen sosiaalista hoitoa ja miten ihmisistä pidetään huolta.
- En ole ollut vaihdossa, mutta jos olisin, kyllä se kertoisi luonteestani, kielitaidostani ja selviytymiskyvystäni.
- Vaihdoista näkee, että osaa ottaa vastuuta ja pärjätä omillaan. Osoittaa mielestäni kypsyyttä ja rohkeutta. Asioihin on myös toisenlaista näkökulmaa, kun on ollut maailmalla.
- Pääsisi näkemään minkälaista oman alan opiskelu on muualla maailmassa, maailma avartuisi ja oppisi ajattelemaan asioita muilta kannoilta.
- Näkee millaista opiskelu on muissa maissa, saa tärkeää kokemusta ulkomailla toimimisesta.
- Työnantajat saattavat nähdä sen mielenkiintoisena lisänä perusopiskelun rinnalle. Asiasta saa hyvän keskustelun esimerkiksi työhaastattelussa tai kavereiden kesken on kiva vaihtaa oppeja ulkomaankäynneiltä ja verrata kokemuksia.
- Kansainvälisiä opiskeluita arvostetaan työelämässä ja uskoisin, opintojen tuovan syvyyttä sekä hyötyä tulevaisuutta ajatellen.
- laajemmin näkemyksiä, kasvanut ihmisenä --> kypsempi, osaa arvostaa ns. tavallisempia asioita
- Erilaisessa opiskelu- ja työkuultuurissa eläminen antavat kokemuksia joita ei Suomessa olisi ikinä saanut.
- Eri kielellä puhuminen vaikuttaa ajatteluun.
- Opiskelun kansainvälistä liiketaloutta ja vaihto ja ulkomailla työharjoittelu kuuluvat koulutusohjelmaani. Vaihdoista saa paljon uusia kokemuksia ja oppii paljon työympäristöstä ja kulttuurin vaikutuksista ulkomailla.
- Harjoittelu- tai opiskelujakso tuo uutta näkökulmaa opintoihin ja lisää tietoisuutta siitä, millaista oman alan opiskelu ja työskentely on muualla maailmassa.
- Ulkomaanvaihtojakso taatusti kasvattaa ihmistä henkisesti, lisää itsevarmuutta, rohkeutta ja tuo tätä myötä lisäarvoa opintoihin.

- Se olisi työnhakutilanteessa eduksi, koska vaihto-opiskelu osoittaa mielestäni suurta sopeutumiskykyä ja rohkeutta tarttua uusiin haasteisiin. Vaihdon aikana yleensä myös kielitaito karttuu, mikä on eduksi.
- Monikulttuurisuus, ulkomaisten ystävien saaminen, erilaisen palvelujärjestelmän näkeminen käytännössä ja kielitaidon kehittyminen ovat aina lisäarvoa tuovia tekijöitä.
- Ulkomaan työkokemus on arvokasta myös Suomessa.
- Kielitaito kehittyisi, laajempi näkemys omasta alasta.
- Kokemusta ja näkemystä muista kulttuureista.
- Se auttaa katsomaan asioita uusista näkökulmista. Itse olin työharjoittelussa ulkomailla, joka toi aivan uuden perspektiivin suomalaiselle työkulttuurille ja -käytännöille.
- Antaisi uusia näkökulmia ja saisi uutta pontta opiskelulle
- Vaihtokokemus antaa uusia näkökulmia, ja laajentaa koko maailmankuvaa
- Kielitaito, erikoistuminen toiseen kulttuuriin, KV kokemus, näyttö itsenäisyydestä ja selviämisestä.
- Laajempi maailmanäkemus mielestäni tuo aina lisäarvoa
- Täydellinen kielitaito. Varmuus työskennellä ja opiskella vierailta kielillä. Elämäkokemuksia, suhteiden luomista ulkomailla. Se kertoo myös eräänlaisesta rohkeudesta ja itsenäisyydestä.
- Näyttää varmasti hyvältä työnantajan silmään jos on kokemusta ulkomailta. Oppii uudenlaisia tapoja opiskeluun.
- Kansainvälisyys on merkittävä tekijä nykyajan työhaussa ja tällainen olisi merkittävä todistus siitä, että kansainvälisyys onnistuu ja luonnistuu henkilöltä. Toki vaihdon on täytynyt sujua hyvin...
- Kansainvälistä kokemusta ja kielitaitoa. Toisaalta taas sopeutumiskykyisyys lisääntyy.
- Vaihtojakson aikana tutustuu opiskelu- ja muuhun kulttuuriin toisessa maassa, ja kokemusta voi hyödyntää tulevaisuudessa.
- No, kieliopinnot eivät ole koskaan huono asia koulunkaan kannalta.
- Mahdollisesti vaihdossa voisi solmia suhteita, josta tuleva työnantaja hyötyisi. Ulkomaisen kielen harjaantuminen olisi myös positiivista lisäarvoa.
- Se toisi erilaista näkökulmaa omaan alaani ja saattaisi laajentaa tietämystäni ja osaamistani.
- Erilaisia kokemuksia. Ja antaahan se varmasti sellaisen vaikutelman että olen sosiaalinen, itsenäinen ja kielitaitoinen.

- Ainakin aina korostetaan monissa paikoissa, että on hienoa, jos on joku tällainen kokemus takataskussa. Kertoo myös, että tulee toimeen vieraalla kielellä / itsenäisesti.
- Erilaiset näkökulmat/kurssit, kielitaidon karttuminen, uudet erilaiset ihmiset, kontaktit, kokemus
- uusia näkökulmia ja tietoa jota suomessa ei saa
- Mahdollisuutta työskennellä ulkomailla ja kehittää kielitaitoa
- uusia kokemuksia ja näkee oman alan asioita suuremmissa kuvioissa kuin täällä kotomassa
- Kaksoistutkinto!
- Opintoihin tulisi mukaan monipuolisuutta ja sellaisia kokemuksia, joita ei kotimaan opinnoissa voi saada. Oppisi myös pärjäämään entistä itsenäisemmin, ratkaisemaan yllättäviä ongelmia sekä kohdemaan kieltä.
- on täysin sanomattakin selvää että globalisoitumisen vuoksi on suuri etu jos ollut ulkomailla
- Jos saisi kursseja todistukseen ulkomaisilta korkeakouluilta, niin olisihan se hienoa ja herättäisi varmasti työnantajassakin mielenkiintoa.
- Olen työnantajan mielestä pärjännyt ulkomailla, niin pärjään varmaan työssäkin. Osaan ehkä hyvin kieliä ja olen itsenäinen.
- Työnantajat arvostavat ulkomailla työskentelyä. Lisäksi se antaa uutta näkökulmaa opiskeluun ja mahdollisesti uutta suuntausta. Myös kielitaidon kehittyminen erittäin tärkeää.
- Antaa itselle uutta tarmoa ja lujutta
- Pärjää haastavissakin asioissa ja työtilanteissa
- Kielitaitoa ja kokemusta erilaisista työkuultuureista ja tavoista. Kykyä sopeutua ja tulla toimeen uusien ihmisten kanssa.
- Kielenkäyttö ja muu kommunikointi ulkomaalaisten kanssa kehittyy. Vaihdoista vai jäädä käteen paljon arvokkaita muistoja ja kokemusta.
- Joudun valitettavasti selittää hieman pitemmin tähän kysymykseen. Luultavasti katson asioita hieman eri tavalla kuin keskiverto suomalainen, sillä olen asunut useita vuosia pois suomesta. Joten tiedän faktana, että ulkomailla asuminen ja kaikki mitä kokee ja näkee, muuttaa ihmisen arvoja, tapaa katsoa elämää ja muita asioita elämässä. Se vaikuttaa (joskus tietämättäänkin) jokaiseen elämänalueeseen. Se rikastuttaa. Eli tämän takia KYLLÄ.
- Kielten harjoittaminen, näkemysten kartoittaminen
- Kielitaito kohtentuisi pakostakin kohdemaassa, ja hyvää kielitaitoa arvostetaan. Ulkomaanvaihtojakso viestii, että ihminen on kiinnostunut kansainvälisyydestä ja että hän on jollain tavalla rohkea ja valmis tutustumaan vieraisiin kulttuureihin.

- Erilaisia arvoja ja niiden kunnioitusta. Esim vanhusten asioista on oltava tyytyväinen täällä suomessa, vaikka niistäkin rutistaan turhaa välillä. Nämä asiat ovat huonommin ulkomailla, varsinkin köyhissä maissa. Sillä ei vanhuksia voi laittaa laitoshoidon vaan hoito on perheen asia. Tässäkin on esimerkki, jossa näkee hyvää ja huonoa. On hyvä, että perhe ei jätä yksin. MUTTA lääkinnällinen apu ja ammattitaitoa ei ole ja sitä saa huonosti.
- Kyllä se varmasti avartaisi sosiaalialan tietämystäni ja saisin uusia näkökulmia opiskeluun ja työskentelyyn sosiaalialalla.
- Oppimisen kannalta ehkä ei. Olen ollut jo puoli vuotta vaihdossa ja tuntuu että en ole oppinut mitään uutta. Samoja asioita käsitellään mitä Suomessakin, joten tämä on ollut lähinnä opitun kertaamista eri kielellä. Lisäarvoa tuo se että opinnot ovat paikallisella kielellä sekä englanniksi.
- Oppisin paremmin kieltä ja uskaltaisin olla rohkeampi ja käyttää vierasta kieltä enemmän. Erilaista tarttuma pintaa opiskeluun.
- Osoitus innokkuudesta.
- Ulkomailla saa erilaista kokemusta omasta alasta ja on mielenkiintoista nähdä kuinka eri maassa toimitaan.
- Kyllähän se tutkintotodistuksessa aika paljon painaisi tällä alalla.
- Ajatusmaailma avartuu, kielitaidot paranevat ja oppii pärjäämään paremmin hankalimmisakin tilanteissa.
- Kokemusta. Tietoja ja taitoja. Ehkä paremmat mahdollisuudet opiskelujen jälkeen päästä töihin ulkomaille. Itsevarmuutta ja ammatillista kasvua omalle alalle.
- kokemusta rikkaampana ja osaisi varmasti arvostaa taas kotimaata uudella tavalla
- Eri kulttuuriin tutustuminen rikastuttaa aina.
- Kokemuksia, uusia näkemyksiä arkisiin asioihin sekä sosiaalisten taitojen kasvamista.
- Kielitaitoa, arvostusta työnantajien silmissä sekä oman maailmankuvani avartamista.
- Olen sen jälkeen vahvempi työnhakija, ongelmana vain se, että työmarkkinoilla lei juurikaan osata arvostaa ulkomaankokemuksiani, hoitotyössä tekeminen on liiankin fyysistä suorittamista vaikka alalle tarvittaisiin sellaisia osaajia, joille esim. vieraat kielet ovat hyvin hallussa. ja jotka osaavat puhua ja kirjoittaa englantia ja ruotsia. Itse sain kielitutkinnosta 4 (5 saa vain syntyperäinen) mutta en usko sillä olevan mitään suurempaa käyttöä vaikka puhun ja kirjoitan päivittäin englantia ja ruotsia.
- Vaihtojakso on todella opettavaista paitsi erilaisista kulttuureista, ennen kaikkea omasta itsestä. Oman itsensä, omien motiivien ja arvojen yms. pohdiskelu auttaa myös havainnoimaan omia opintoja siinä valossa, mikä henkilökohtainen merkitys niillä ja tulevalla tutkimalla on itselle, ja vastaavasti, mitä itse voi tuoda omalle alalleen (eli omat vahvuudet yms.)
- Kielitaidon paraneminen, laajempi näkemys esim. kaupankäynnistä ulkomailla.

- Jos siis lähtisin(mikä on kyllä todella epätodennäköistä) uskoisin sen tuovan uutta näkökulmaa työhöni ja opiskeluihin.
- Kielitaito, ymmärtää vieraita kulttuureja ja heidän näkemyksiään paremmin. Näkee kuinka muualla opiskellaan tai tehdään asioita, voi oppia jotain mielenkiintoista.
- mikäli harjoittelupaikka sopii opintosisältöihini, niin saisin hyvää kokemusta erilaisista kulttuureista jne.
- Siinä voi oppia itsestään paljon, kun tapaa erilaisia ihmisiä.
- Saisin luultavasti täysin erilaisen näkökulman opiskeluun ja mikäli olisin harjoittelussa ulkomailla niin se taatusti tuo plussaa työnhakuun tulevaisuudessa.
- Kielitaitoa ei ole koskaan liikaa, harjoittelun myötä mahdollinen ammattisanasto karttuisi sekä uskaltaisi käyttää vierasta kieltä paremmin.
- Saa erilaista näkemystä omaan alaansa. Voi hyödyntää oppeja työssään. Ehkä hyviä kontakteja tulevaisuutta ajatellen.
- Opiskelu olisi mielenkiintoisempaa sekä se saisi enemmän arvostusta.
- Kaikki monipuolinen työkokemus on plussaa.
- Jos yhdistää vaikka vaihtojakson opinnäytetyöhön, saa näkyvyyttä omasta osaamisesta
- Harjoittelukokemus vieraasta maasta on varmasti arvostettua Suomen työpaikoissa.
- Se, että on nähnyt sosiaalityötä muuallakin kuin Suomessa, tuo varmasti lisää painoarvoa todistukselle.
- Kenties syventää osaamista.
- Luottaisin varmasti omaan pärjämiseeni enemmän sekä saisin rohkeutta toimia erilaisissa tilanteissa.
- Lisää osaamista ja kokemuksia, ehkä myös enemmän itseluottamusta omaan tekemiseen.
- Oppisi olemaan vähän eri kulttuurissa ja saattaisi oppia jotain sosiokulttuurisen työn menetelmiä.
- Pärjää yksin, itsenäisyyttä, työntajat arvostavat.
- Vaihtojakso toisi lisäarvoa opinnoilleni ainakin omissa silmissäni, sillä saisin vaihdossa paljon uusia kokemuksia ja kielitaitoni paranisivat.
- Kyllä se kertoo aika paljon luonteesta, jos uskaltaa ottaa haasteita vastaan ja lähteä ulkomaille. Itselläni on huono kielitaito, joten ajattelin, että todistus vahdossaolosta todistaa kuitenkin, että yritystä löytyy ja selviän kyllä mistä vaan, jos on tarvis.
- Aion työllistyä kansainvälisesti ja ilman ulkomaan kokemusta en olisi vahvoilla työmarkkinoilla.

- Lisää ahkeruutta sekä avarakatseisuutta.
- Itse arvostaisin työntajana sellaista joka on käynyt opiskeluaikana ulkomailla.
- Ainakin ammatillisuus kehittyä, suvaitsevaisuus ja laajakatseisuus.
- Merkki siitä, että pärjää ulkomailla ja osaa toista kieltä riittävän hyvin pärjätäkseen sillä.
- Kielitaitoa, positiivista asennetta, oppia ja sopeutumista.
- Kokemusta, jollaista ei rahalla tai kotona kököttämällä saa.
- erottua valmistuvien massasta edukseen
- Laajempaa näkökulmaa, vertailupohjaa, rikkautta
- Ainutlaatuista ja sellaista, minkä varmasti löytää työelämässäkin edestään ainoastaan positiivisena ellei jopa edistävänäkin tekijänä.
- On tarkkaan harkittava, mihin lähtisin harjoittelemaan/opiskelemaan, koska minulla on jo yli 20 vuoden työkokemus sosiaali- ja terveysalalta. Pitäisi saada uusia, erilaisia kokemuksia ja malleja, mielellään monesta eri paikasta.
- Kokemusta toisesta maasta ja toisen maan opiskelutavoista.
- avartaa maailmankuvaa, tuo elämäkokemusta varsinkin työelämästä
- Opiskeleminen toisessa maassa tuo mukanaan muutakin kuin opiskelijaelämän, kieli, kulttuuri, ympäristö, ihmiset ja kaikki tavat ovat erilaiset. Uskon, että vaihdon jälkeen saattaisin arvostaa suomalaista koulujärjestelmää enemmän kuin nyt, melkein valmistuneena ja ei vaihdossa olleena.
- Uskon tulevien työnantajien katsovan vaihdossa olon plussana sekä osoittavan olevani itsenäinen ja sosiaalinen ihminen.
- Kyllä ja ei. Kielen oppiminen ja käyttäminen vahvistuisi, mutta muuten elämä "kohteissa" pyörii opiskelijakuvioissa (bileissä ja koulussa), joten muu elämä saattaa helposti jäädä näkemättä (näin usealta kuultu). Uusien ihmisten tapaaminen, uusissa paikoissa käyminen ja kulttuuriin tutustuminen ovat sen sijaan ainutlaatuisia kokemuksia, joka ehkä kumoaa tuon edellisen lauseen. Kaksipiippuinen asia.
- Se avartaisi ja saisin lisää työvaihtoehtoja ulkomailta.
- Itse kasvoin ihmisenä ja ammatillisesti vaihdon aikana paljon. Kokemukset ulkomailla ovat olleet hyödyksi jakson jälkeen opinnoissani. Onhan se hienoa näyttää työpaikkaa hakiesaan, että on opiskellut ja ollut harjoittelussa ulkomailla.
- Kansainvälistä näkemystä ja uusien kontaktien ja verkostojen luomista, mahdollisesti myös harjoittelupaikka/ työpaikka.
- Oppii laajemmin asioista.

- Pelkkä koulun penkillä istuminen ei tänä päivänä riitä vaikka olisi kuinka hyvät paperit. Ulkomailla suoritettu jakso antaa muutakin osaamista ja näkemystä kuin Suomen malli. Se olisi meriitti. Hain aikanaan ulkomaanjaksolle, mutten päässyt.
- Uusia kokemuksia, inspiraatiota. Uskoa itseensä ja siihen että pärjää tilanteessa kuin tilanteessa.
- Maailmaa on hyvä nähdä. Suomi on pieni maa, jossa on pienet kuviot. Joka juntin pitäisi käydä jossain muualla kurkkaamassa menoa eikä istua kotona arvostelemassa maahanmuuttajien ihonväriä.
- Edellisten opintojeni yhteydessä ulkomailla työskentely/opiskelu oli pakollinen osa opintoja. Ainakin itselleni se toi myös lisäarvoa.
- Sanonta matkailu avartaa pitää tässäkin paikkaansa.
- Eri maissa opintojaksot ovat sisällöltään erilaisia, koska ne on räätälöity sen maan tarpeisiin. Niistä voisi saada jotakin uutta, jota liittyy oman maamme tapoihin.
- Suomessa on kaikki asiat niin hyvin, että kun ulkomailla käy niin huomaa aina sen, että miten onnellinen saa olla, kun Suomessa asuu. Ja ulkomailla käynnin jälkeen osaa suomen vaihto-oppilaita yms. arvostaa enemmän.

LIITE 3 Vastauksia kysymykseen 6.4.1 Jos vastasit kyllä, millaista?

Vastauksista on karsittu pois ne, jotka eivät anna oleellista informaatiota.

- Kynnys uskaltaa tehdä uutta ja kehittää itseään lisääntyä.
- jos lähtis esim saksaan harjotteluun jolkain suureen autotehtaaseen ni tietenki siitä hyötyä olis
- Siitä voi olla hyötyä työnhakutilanteessa.
- Kokemus.
- jos haluaa kansainvälisiä tehtäviä niin, kyllä
- Kieli sujuisi paremmin ja muutenkin antaisi uusia näkökulmia
- Sitä toisenlaista kokemusta arvostettaisiin. Samalla näkyisi mahdollinen kielaito. Kertoohan se jotain ihmisestäkin
- ehkä siitä voisi olla apua työnhaussa
- Tietää kohdemaan kulttuurista ja tavoista jo hieman. Myös mahdollisesti kielen parempi osaaminen.
- On helpompi sopeutua uusiin työtehtäviin, oppia uutta ja ymmärtää erilaisia asiakkaita.
- Uskon että töissä arvostetaan sitä että on uskallusta lähteä sekä kielitaidon parantuminen
- On mahdollista, etten koskaan tule tekemään ""oikeaa"" työtä, mutta tiedän mitä vaihto on ja miltä maailma näyttää -> esimerkiksi jos perustan yrityksen ja haluan palkata jonkun työntekijän ja jos joku on ollut vaihdossa niin tiedän helpommin miten häntä voisi käyttää eduksi = tiedän paremmin hänen arvonsa
- Ulkomaanvaihto antaa työnhakijasta/työntekijästä kuvan tehdä hankaliakin asioita elämässään
- Kielitaito karttuu, saa kokemuksia toisen maan tavoista työskennellä ja tehdä samoja asioita kuin mitä Suomessa tehdään mutta muilla tavoin.
- Näyttää hyvältä CV:ssä
- Työnantajat luultavasti arvostaisivat ulkomailla oloa, koska se osoittaa rohkeutta ja sitä, että työntekijä/opiskelija on kiinnostunut alastaan aidosti.
- Kansainvälinen kokemus auttaa tulemaan toimeen erilaisten ihmisten kanssa, ja myös asioiden hoitaminen ulkomaalaisten kanssa tulevaisuudessa helpottuu.
- Globaalin ajattelun kehittyminen.
- Ulkomailla työharjoittelussa ollut työhakijaa arvostetaan varmasti enempi.
- TA huomaa että on rohkeutta lähteä ulkomaille.

- avarakaitseisuus
- Erilaisten ihmisten ja uusien kokemusten kautta auttaisi varmasti jatkossa työelämässä, kun asioita näkee mahdollisesti eri tavalla ja käsittelee tilanteita eri näkökulmasta.
- Kielitaito ainaki. Rohkeutta tulee varmasti sekä itsenäistä päätöksentekoa. Sosiaaliset taidotkin paranevat huomattavasti kun joutuu tutustumaan aivan uuteen maailmaan.
- Pysin työskentelemään projekteissa jotka tehdään ulkomailla tai yhteistyössä esim. ulkomaisten yliopistojen kanssa. Mahdolliset jatko-opinnot saattavat myös tapahtua osin ulkomailla.
- Se kertoo, että pärjää ulkomailla ja uskaltaa lähteä uusiin haasteisiin. Varmasti antaa hyvän kuvan sosiaalisuudesta ja kielitaidosta.
- Monipuolisuutta
- Kertoo varmasti positiivisesti ihmisestä jotain.
- Osaa katsoa ehkä paremmin eri näkökulmista kun kokemus karttuu
- Kielitaito on ensiarvoisen tärkeässä asiassa. Omalla alalla myös kansainvälisyys on tärkeää. Sen lisäksi vielä kontaktit.
- Ainakin se näyttäisi omaa aktiivisuutta työnantajille.
- Kai työnantaja voi mahdollisesti ajatella, että on kielitaitoa jostain kielestä, jos on ollut vaihdossa...
- Ulkomailla opiskeleminen ja töissä käyminen on aina plussaa uuteen työpaikkaan hakiessa. Se kertoo siitä, että on rohkea, uskaltaa tarttua erilaisiin tehtäviin. Se kertoo ihmisestä aina jotain, jos on ollut rohkeutta lähteä ulkomaille..
- Tuleva työnantaja varmasti arvostaa sitä, että uskaltaa tarttua haasteisiin eikä pelkää uutta. Ja tietysti kielitaitoa unohtamatta!
- Osaa sopeutua paremmin, kielitaito karttuu
- Valmistumisen jälkeen työnantaja arvostaa saatua kokemusta työskentelystä ulkomailla ja vieraalla kielellä ja vieraassa kulttuurissa. Antaa kuvan itsevarmasta ja rohkeasta ihmisestä.
- Jos työssäni olisin tekemisissä ulkomaisten kanssa, ainakin aluksi voisi olla hyötyä
- Kielitaito on kohentunut, olen oppinut tuntemaan eri kansallisuuksia, eri maiden tapoja ja kuinka niiden kanssa tullaan toimeen.
- Saa uusia kokemuksia ja oppii luottamaan omaan "selvitymiseensä" .
- Saa erilaisia kokemuksia ja näkee elämistä muuallakin kuin Suomessa ja voi tällä tavoin hyödyntää oppimaansa.

- työnantaja näkee että tulee toimeen ulkomaalaisten kanssa ja pystyy sopeutumaan erillaiseen ympäristöön
- Kyllä uskon, että se hyödyttää myöhemmin mutta en osaa sanoa suoranaisesti mitä hyötyä. Ehkä avarakatseisuus. Eri kulttuurien tunteminen.
- Osaan toimia kansainvälisessä ympäristössä/ vieraalla kielellä.
- Työ kokemus ja uusien asioiden oppiminen
- Pystyy konkreettisesti vertaamaan Suomen ja ulkomaanvaihto paikan välillä ja ymmärtää kuinka erilaista on tylskennellä kotimaassa kuin ulkomailla.
- Haluaisin työskennellä kehitysavun tai erilaisten hankkeiden ja projektien parissa ulkomailta.
- Työnantaja voi olla varmempi kielitaidostani ja pärjäämisestäni vaihdon ansiosta.
- Parempi englannin- sekä mahdollisesti jonkin toisen ulkomaisen kielen osaaminen. Mahdollisesti ulkomaisen työkulttuurin näkemys.
- Monet työnantajat arvostavat sitä, että uskaltaa lähteä ja kielitaito on yksi tärkeä tekijä myös mikä kasvaa ulkomailla.
- Kyllä työnantajat arvostaa, että on hakenut työkokemusta myös ulkomailta (mikäli siis on harjoittelujaksolla ulkomailla).
- Ehkä se antaisi jonkinlaista avarakatseisuutta ja joitakin asioita tulisi ajateltua laajemmalta perspektiiviltä kuin ilman harjoittelujaksoa.
- Kansainväliset kokemukset avartavat maailmankatsomusta ja asioita näkee laajemmin.
- Nyt on ulkomailla jotain kontakteja, lisäksi tunnen maan tapoja, joten sinne on helpompi lähteä esim. töihin. Työnantaja arvostaa kansainvälistä kokemusta, sekä se osoittaa itsenäisyyttä ja kykyä pärjätä uudessa ympäristössä ja oppia uutta.
- On nähnyt enemmän maailmaa ja kokemuksia on tullut enemmän.
- Toivon, että työnantajat näkevät vaihtojaksoni ulkomailla merkinä rohkeudesta ja haasteiden pelkäämättömyydestä.
- Mikäli työnantajalla on kaksi tasavertaista hakijaa, joista toinen on ollut ulkomailla vaihdossa/töissä ym, uskon hänen saavan työpaikan, sillä harvassa työpaikassa nykyaikana on vain suomalaisia asiakkaita, eikä minkäänlaisia kansainvälisiä suhteita.
- Aion hakeutua ulkomaille työskentelemään jossain vaiheessa elämää, ulkomaanvaihto helpottaa työpaikan saantia ulkomailta.
- Saan mahdollisesti kohdemaahan koskevia tehtäviä.
- Ei voi koskaan tietää, mitä elämässä vielä tulee eteen. Vaihdoilla ei ainakaan negatiivista vaikutusta voi olla!

- Kasvattava kokemus monella tapaa....
- On ainakin alallani eduksi, jos on kansainvälistä kokemusta.
- Siitä voi olla hyötyä työnhaussa, koska kaikki eivät lähde ulkomaille, joten sillä luultavasti erottuu joukosta.
- Osaa katsoa maailmaa toisestakin näkökulmasta. Kyky olla enemmän mukana kansainvälistä.
- Kyllä opinnot ulkomailla hyödyttäisivät, mutta en kadu, vaikken ole vaihdossa ollutkaan. TYöelämässä se olisi saattanut tuoda uusia verkostoja.
- Vaihdossa voi oppia katsomaan asioita laajemmassa näkökulmassa. Lisäksi se, että on uskaltanut lähteä vieraaseen maahan vaihtoon (mahdollisesti yksin) kertoo, että ei pelkää haasteita ja uusia kokemuksia. Työnantajat varmasti arvostavat tuollaisia piirteitä työntekijässä.
- Antaa kuvaa siitä miten erilaista muualla päin maailmaa joidenkin toimintojen tekeminen on kuin Suomessa.
- työnantajat arvostavat rohkeutta ja ulkomailla olo kertoo asenteesta myös sen, että uskaltaa ryhtyä erilaisiin asioihin
- Eri näkökulmasta koetut tavat oppia ja hoitaa asiat helpottavat sopeutumista erilaisiin työympäristöihin.
- Uskon että työnantajat arvostavat henkilöä jolla on ollu kiinnostusta ja uskallusta lähteä ulkomaille opiskelemaan lisää ja kartuttamaan kokemuksia.
- Työnhaussa on suurta etua ja hyötyä, jos todistuksessa on merkintä harjoittelu- tai opiskelujakson suorittamisesta ulkomailla. Tämä on eräänlainen todiste työnhakijan kielitaidosta, kokemuksista ja rohkeudesta.
- Oli kyse mistä tahansa työstä, uskon että siitä saa erityistä arvostusta jos kertoo olleensa ulkomailla vaihdossa. Se, että on ollut rohkeutta lähteä ulkomaille kertoo paljon ihmisen luonteesta, halusta kokea uutta sekä itsenäisyydestä.
- itsenäisyys ja vastuunkanto sekä ongelmanratkaisutaidot. Rohkeus.
- Näkee millaista on työskennellä muualla ja kenties osaa arvostaa suomalaista työkulttuuria enemmän...
- Globalisaatio on tämän päivän juttu
- on ainakin kerrottu että työnantajat arvostaa
- Työnantajat ainakin katsovat positiivisesti asiaa. Ajattelevat luultavasti, että tuo on uskaltanut heittäytyä tms.
- Työnantajat näkevät, että tartun innolla ja rohkeasti uusiin asioihin.

- Erilainen näkemys täällä oleviin asioihin joita pidetään itsestään selvinä.
- Kielitaito, erikoistuminen toiseen kulttuuriin, KV kokemus, näyttö itsenäisyydestä ja selviämisestä.
- Ulkomaan pestin ottaminen huomattavasti helpompaan, kun sen on tehnyt edes kerran aiemmin.
- Ainakin kansainvälisissä työpaikoissa varmasti arvostetaan vaihdossa olleita opiskelijoita.
- Se antaa opiskelijasta/tulevasta työntekijästä avoimen, sosiaalisen kuvan.
- Kokemus on tuonut ehkä lisää rohkeutta, työnantajat saattavat arvostaa ulkomaan vaihtojaksoa (toivottavasti? Täällä Suomessa ollaan vissiin vähän takapajuisia sen suhteen)
- Mahdollisuutta löytää työpaikka ulkomailta.
- Jos kiinnostavalla yrityksellä on kontakteja siihen maahan niin vaihto on varmasti plussaa.
- osaa ja uskaltaa käyttää englantia paremmin, vaihto tuo varmuutta ja luottamusta moneen asiaan. varmasti oppii myös asioita, jota ei seinäjoella voi oppia (varsinkin kulttuurialalla)
- Helpommin töitä löytyy jos olisi saksan ja suomen insinööritutkinto taskussa.
- Pystyy työskennellä vaativissa tehtävissä
- Mielestäni se kertoo oma-aloitteisuudesta, siitä ettei pelkään riskejä. Antaa kuvan myös hyvästä kielipäästä. Vaihdon oletetaan myös tuovan uusia näkemyksiä/näkökulmia
- Olisi nähnyt erilaisia toimintatapoja ja omaisi erilaisia kokemuksia.
- Uskon tuovan arvostusta itseäni kohtaan siitä "piiristä", johon pyrin työllistymään
- Työn hakijana mahdollisuudet tulla valituksi haastaviin asiantuntija ja kv- tehtäviin kasvavat huimasti!
- Varmaan oppisi ruokakulttuurin tapoja ja soveltuvuus mahdollisuuksia suomalaisiin ruokiin.
- Ulkomailla ympäristön ja ihmisten ollessa vieraita, ihminen joutuu oppimaan sopeutumaan. Työnantajasta riippumatta tällainen kokemus on varmasti hyvästä.
- Tietää minkälaista oma työ (tai sen kaltainen) on toisessa maassa ja oppii toisen maan systeemeistä.
- moni työnantaja uskoakseni katsoo ulkomailla opiskelun/harjoittelun eduksi
- Laajempi näkökulma ja näkee, miten asiat tapahtuvat / hoituvat muualla maailmassa, kenties eri tavoin, kenties fiksummin tai kenties hölömömmin
- Kyllä ulkomaanvaihto kertoo henkilön kiinnostuksesta kokeilla ja nähdä uusia asioita.
- Valmiuksia esimerkiksi maahanmuuttajien kanssa tehtävään työhön: Tietoa ja ymmärrystä muista kulttuureista, kokemusta olla itse pois kotimaastaan..

- Tutkinnon saaminen eri maasta on aina plussaa ja varmaan se osoittaa edes hieman sitä, että pystyy ottamaan haasteet vastaan.
- Ulkomaanvaihto parantaisi kielioppiani, mistä on hyötyä työelämässä ja uskon, että työnantaja katsoo ulkomaanopinnot hyödyllisiksi ja että työntekijä on kiinnostunut muiden maiden tavoista työelämässä yms.
- Ehkä mahdollistaisi monipuolisempiin tehtäviin
- Ulkomaan työkokemus tuskin on haitaksi ainakaan.
- Osaa ottaa erilaiset kulttuurit paremmin huomioon, vieraan kielen käyttö on luontevampaa
- se osoittaa työnantajalle, että ko. henkilö on kykeneväinen erilaisiin työskentelyolosuhteisiin ja kulttuureihin. Kertoo se myös jotain rohkeudesta ja itsenäisyydestä sekä sosiaalisuudesta.
- Kaikilla elämän sektoreilla. Työelämässä sekä vapaa-ajalla. Saa kokemuksia eri kulttuurista ja maasta ja ihmisistä. Yms.
- Esim.: Ulkomailla havaitsemiaan hyviä käytänteitä voi pyrkiä tuomaan myös kotimaisiin yksiköihin.
- Kyllä varmasti kaikkia työnantajat lukevat vaihdossaolon positiivisiin asioihin. Kertoo siitä, että ihmisellä on tietynlaista rohkeutta ja kykyä selviytyä uusista tilanteista.
- Oppii tuntemaan erilaisia toimintatapoja ja kulttuurien välisiä eroja, mikä helpottaa asioimista kansainvälisten yhteistyökumppaneiden kanssa.
- uskallusta ja vastuuntuntoa tuleviin tehtäviin
- Avartaisi katsetta eri kulttuurien kohdalla.
- Itseluottamus kasvaisi varmasti jonkin verran.
- Yhteistyötä
- Antaa laajemman näkökulman asioihin.
- Kansainvälinen kokemus ja eri maitten käytänteet on hyvä tuntee.
- helpompi lähteä ulkomaille töihin
- Se laajentaisi näkemystäni omasta alastani.
- Enemmän mahdollisuuksia hakea vieraskieliseen työpaikkaan.
- Mahdollisesti saa uusia ulkomaan kontakteja ja tietoa erilaisesta kulttuurista, josta on hyötyä jos joutuu myöhemmin työn takia olemaan yhteyksissä kyseiseen maahan.
- Se antaisi varmasti paljon, ja lisäisi itsetuntemusta sekä lisäisi kykyä pärjätä erilaisessa kulttuurissa.

- Kontaktit ja mahdollinen työpaikka ulkomailta. Työnhaussa plussaa ulkomaan työharjoittelusta.
- Koska kansainvälisyys koristuu kokoajan niin uskon, että tulisi tilanteita, joissa kokemuksesta olisi varmasti hyötyä.
- Oma-aloitteisuus ja kokemus kasvaa, kielitaito paranee, oppii selviytymään itse vaikeistakin jutuista jne.
- Työnantajat arvostavat mm. oma-aloitteisuutta, kielitaitoa, ahkeruutta ja rohkeutta, ja näitä kaikkia ominaisuuksia on hyvä olla jos lähtee vaihtoon. Joten jos on ollut vaihdossa, työnantaja ainakin olettaa työnhakijalla olevan jossain määrin näitä ominaisuuksia.
- Oma ajatusmaailma laajenee ja katselee monia asioita ihan eri perspektiivistä. Kansainvälisyys on aina plussaa!
- Auttaa sopeutumaan uusiin haasteisiin.
- Kyllähän siinä kielitaito karttuu paljon ja siitä on nykypäivänä todella paljon hyötyä! Ja toisaalta jossakin maassa jokin asia voi toimia paremmin kuin täällä Suomessa ja sitä voisi sitten yrittää tuoda tänne Suomeen myös.
- Elämäkatsomus laajenee
- Työnantajat varmasti katsovat hyvällä myös sitä että on uskaltanut lähteä vaihtoon, kertoo itsenäisyydestä ja oma-aloitteisuudesta mielestäni.
- on nähnyt enemmän, osaa monipuolisemmin varautua erilaisiin mahdollisiin tilanteisiin, on ehkä valmiuksia ratkaista ongelmia monipuolisemmin
- Saa näkökulmaa siihen miten muissa maissa toimitaan. Voi oppia jotain erilaista, mitä täällä kotona ei ole. Voi vertailla eri kulttuureja ja niiden vaikutuksia käytäntöihin. Kokemukset voivat olla negatiivisia tai positiivisia, kummassakin tapauksessa niistä oppii.
- Joihinkin töihin voi päästä helpommin kun on kokemusta joistakin maista/kulttuureista.
- Vähintäänkin isona plussana cv:ssä sekä työtehtävistä riippuen mahdollisesti jopa edistävänäkin tekijänä.
- Uudet kokemukset ovat oppimista, mitä pystyy käyttämään hyväksi tehdessään ja suunnitellessaan toimintaa - sekä positiiviset että negatiiviset kokemukset.
- Kykyä selviytyä itsenäisesti uusissa tilanteissa. Osoitus kielitaidosta.
- Apukeinoja ja erilaisia menetelmiä suhtautua erilaisiin asioihin ja ihmisiin. Sosiaalialalla kun törmää monenlaisiin tallajiin ja erilaisiin ongelmiin. :) Kasvaisin varmasti ammatillisesti ainakin kolme metriseksi!
- Työnantajat arvostavat kansainvälistäkokemusta, kaksoistutkintoja esim (Suomi&Saksa) ja vieraiden kielten osaamista.

- Jos haluan työskennellä Suomessa työssä jossa joudun asioimaan paljon vieraskielisten ihmisten kanssa.
- Jos haen töitä ulkomailta.
- Todistan pärjääväni ulkomaillakin, osoitan, että uskallan käyttää kieltä (englantia) , olen suvaitsevainen ja sosiaalinen. Tiedän, että ihmisiä sielläkin vain asuu ja kyllä ihmisten kanssa pärjää.
- Monissa työpaikoissa varmasti arvostetaan sitä, että on saanut kokemusta myös ulkomailta.
- Kyllähän se antaa kansainvälisemmän ja rohkean kuvan ja saattaa parantaa kielitaitoa.
- Se kasvatti minua ammatillisesti ja uskon kokemuksistani olevan hyötyä työelämän haasteissa. Lisäksi olen rohkeampi puhumaan englantia vaihdon jälkeen, mikä joissakin työtehtävissä voi olla hyödyksi.
- Ulkomailla toimitaan maatalousalalla erilailla kun suomessa, niin se olisi varmasti arvokas kokemus
- Uskon, että yritykset arvostavat työntekijää joka on ollut tarpeeksi rohkea lähtemään opiskelun vuoksi eri maahan. Yleensä vaihtoon lähtevät ihmiset ovat osakseen samanlaisia eli sosiaalisia ja ulospäinsuuntautuneita sekä kielitaitoisia.
- Kyllä ulkomailla opiskelu varmasti katsotaan eduksi, koska maailma on aika globaalisoinut ja globaalisoituu koko ajan lisää :>
- Työpaikka näkisi, että pärjäisin muidenkin kuin suomalaisten kanssa ja he tietoisivät, että osaisin ainakin englantia hyvin.
- Se näyttäisi hyvältä CV:ssä ja saisi myös luultavasti helpommin töitä tulevaisuudessa.

LIITE 4 Vastauksia kysymykseen 7. Vapaa sana.

- Olin vaihdossa ja en saanut tarpeeksi opintopisteitä, mutta voisin valmistua ajoissa jos niin haluan
- Enemmän tukea ja neuvoa kv-vastaavan ja opettajien puolesta!!
- Jos olisin perheetön opiskelija, niin harkitsisin vaihtoon lähtöä vakavasti. Mutta, perheellisenä aikuisopiskelijana se ole minulle paras mahdollinen opintoihin liittyvä asia.
- Olisi mukavaa jos pääsisi käymään myös lyhyempiä aikoja ulkomailla. Vaikka jossain taapatumassa jossa kuitenkin pääsisi tekemään jotain konkreettista. 3 kuukautta tai enemmän tuntuu jotenkin paljolta vaikka kyllä se varmasti äkkiä menisi.
- SeAMK:ssa on huomattavia eroja yksiköiden välillä vaihtoon suhtautumisessa ja pääsyssä. Omassa yksikössäni vaihtoon suhtaudutaan erittäin kielteisesti ja se on osin ymmärrettävää kun suurin osa henkilökunnasta ei tiedä siitä juuri mitään. SeAMK:n yleinen julkikuva on kansainvälinen mutta omaan yksikkööni se ei päde lainkaa. Toiminta on ollut varsin sisään-päin kääntynyttä ja vanhollista. Moni- ja poikkitieteellisyyden/taiteellisuuden merkitystä ei ymmärretä eikä myöskään sen ehdotonta välttämättömyyttä. Myös verkoistoitumisen merkitys opintojen aikana tulee nostaa aivan eri tasolle kuin nyt. Ellei SeAMK ja yksikköni kehity näillä saroilla huomattavasti se tulee jäämään jälkeen pahasti.

Olen sitä mieltä että jokainen joka hiukankin on kiinnostunut vaihdosta ja ulkomaankokemuksesta opintojensa aikana tulee pyrkiä kannustuksen avulla saamaan lähtemään ulkomaille opiskelemaan ja mieluiten alueille jotka eivät ole niitä ns. vanhoja perinteisiä. Uusi osaaminen on asetettava ykköstavoitteeksi.

- Olin ulkomailla neljä kuukautta töissä ennen kouluni aloitusta. En koskaan vaihtaisi niitä kuukausia elämästäni pois. Opin arvostamaan kotimaatani Suomea ja omaa perhettään. Opin, elämässä pitää uskaltaa toteuttaa haaveita. Sain kerättyä itelle paljon uusia ja mieleen painuvia kokemuksia, joita on mukava muistella. Kasvoin myös itse henkisesti sen neljän kuukauden aikana..
- Minusta olisi maailman hienointa lähteä vaihtoon tai jollekin ulkomaanjaksolle, mutta raha puhututtaa ja olematon kielitaitoni, ja kaikki selviytyminen siellä; miten asuminenkin onnistuu ja vuokrasopimusten teko ja netin ylläpitäminen ja maksujen hoitaminen, jos menen tekemään väärinymmärryksissäni huonon vuokrasopimuksen ja kaikki muutenkin. Ja myös yksin lähteminen, en ole ikinä matkustanut yksin, enkä ole matkustanut porukallakaan ruotsia pidemmälle. Yleistietämättömyys. Voisi lähteä kaverin kanssa vaihtoon, saada alun tukea toiselta joka puhuu suomea. SeAMK tarjoaa suht hyvin tietoa ulkomaille lähdöstä, mutta vain yleispiirteittäin, pitäisi itse jotenkin hoitaa kaikki hyvin ajoissa ja tietää tosta noin vaan milloin lähtisi ja minne. Infoa tulee vain sähköpostiin tai kutsu kuoleman hiljaiseen tyypeään auditorioon istumaan ja kuuntelemaan hiljaa 200:n muun opiskelijan kanssa. Tulisi vaikka ammatillisen kasvun tunnille joku tyyppi ajan kanssa ja kertoisi ihmisten kielellä miten onnistuu vaihto hinta-arvioineen esim. saksaan tai australiaan tai aasiaan, ottaisi muutaman esimerkin ja rautalangasta vääntäen kertoisi oleelliset asiat, eikä vain sillain että voit lähteä tänne tai tänne ja voit hakea cimolta tukea joita saa varmaan arvalla sattumalta. Toki opon kahden keskisissä kehityskeskusteluissa kysyy aina haluaisitko lähteä, ja kun

vastaa en tiedä ehkä, hän mutisee itsekseen että juu hieno homma, oppilas lähtee vaihtoon ja pistää raksin paperiin ja vaihtaa puheenaihetta.

- En nyt ole ehkä ihan kyselyn kohderyhmää mutta vastasin kuitenkin. Opiskelen jo toista tutkintoani, ensimmäisen olen suorittanut kokonaisuudessaan ulkomailla, opiskelin ja työskentelin siellä yhteensä 7 vuotta. Jos nyt lähtisin vielä ulkomaille, sillä tuskin olisi enää suurta lisäarvoa kokemuksena tai kielitaidon parantamiselle (paitsi jos lähtisin Ruotsiin!). Jos perhettä ei olisi, voisin harkita lyhyttä jaksoa.
- Jos minulla ei olisi perhettä, lähtisin varmasti vaihtoon. Edellisestä koulusta suoritin 3 kk harjoittelujakson vaihdossa Espanjassa ja kokemus oli pelkästään positiivinen.
- Hyvä aihe! SeAMK saisi markkinoida vaihtoa ulkomaille jollain mukavammalla tavalla esim tempauksilla.. Että opiskelijat järjestäisi jotain vaihtoon liittyvää!! Jotain muuta ku salissa istumista ja INFO TILAISUUKSIA!
- Opettajien pitäisi kannustaa vaihtoon, Jurvassa katsotaan lähinnä pahalla, kun olet ollut vuoden pois kuvioista.
- Minulta on usein kysytty, olenko ollut ulkomailla vaihdossa kun kielitaitoni on niin hyvä. En koskaan ole halunnut mennä, sillä en ole ollenkaan sosiaalinen henkilö. Jos menisin vaihtoon, minä tuskin saisin siitä mitään irti. Enimmäkseen istuisin kämpillä omissa oloissani. Viihdyn erittäin hyvin Seinäjoella ja jo täällä minulla on kädet täynnä töitä, kun yritän tulla toimeen itseni kanssa. En ole henkilö, joka nauttii yltiösosiaalisista tilanteista tuntemattomien kanssa.

Kun olin Oslossa kesällä 2005, tein havainnon. Touhu Norjassa on täysin samanlaista kuin Suomessa. Vaikka menisikin ulkomaille, omia ongelmia ei pääse pakoon. Ne joutuu kohtaamaan ja ratkaisemaan. Teen sen mielummin tutussa ympäristössä, kuin epävarmassa tilanteessa ulkomailla. Kun ei tunne itseään, minun vastaukseni ei ole lähtö ulkomaille etsimään. Vastaus löytyy oman pääkopan sisältä. Viihtymällä ja tekemällä positiivisia asioita, pystyy eheytyämään ja kohtaamaan ongelmat.

- Jurvassa meille ei viime vuonna tarjottu yhtä paljon vaihtokoulumahdollisuuksia, olimme vähän niinkuin pioneereja ja tänä vuonna vaihdossa olevilla oli paljon paremmat mahdollisuudet päästä esim. Australiaan. Lisäksi hakuajoista ei infottu tarpeeksi aikaisin ja meni todella tiukille, mikä laski esim. näyteportfolion laatua ja sai jo etukäteen hävetä etteihän tässä osaa mitään. Mutta niin vain vaihtoon päästiin. Lisäksi kv-koordinaattorin toiminta oli ajoittain passiivista, oliko sitten työkiireitä (eikös ihmisten vaihtoon laittamisesta sille makseta, miksei me oltu osa sen kiireitä) , sähköposteihin sai kinua vastausta ja kun se tuli se oli aina viime tippaan ja sitten saattoi kauhealla paniikilla joutua hoitamaan jotain siitä riippuvia asioita. Yhteydenpito se on niin tärkeää noita juttuja järjestellessä.
- Oman vaihtojaksoni jälkeen olen kannustanut kaikkia vähänkin asiaa miettiä hakemaan vaihtoon. Monet opiskelijat eivät hae vaihtoon opiskeluiden venymisen pelossa, omasta mielestäni tämä pelko on kuitenkin turha koska mikäli vaihtojakso suoritetaan suunnitellusti ja on valmis näkemään hieman vaivaa rästien tekemiseen, valmistuminen tapahtuu kyllä ajallaan.

- Itse vaihdossa olleena, ei voi kuin suositella kaikille joita vähänkään kiinnostaisi vaihto-opiskelu.
- Voisin lähteä ulkomaanvaihtoon opiskelemaan, mikäli siellä suoritetuista opinnoista saisi todella hyväksilukuja kotisuomessa. Eipä ne opinnot paljon vapaasti valittavien opintojen suorituksissa lämmitä, kun jälkeinpäin joutuu hoitamaan kaikki rästit ajalta, jonka on ollut vaihdossa.
- Tällä hetkellä Shanghaissa vaihdossa ja pienten alku vaikeuksien jälkeen en voisi olla enempää tyytyväinen siihen, että lähdin vaihtoon!
- Ainut risu mitä on sanottavaa SeAmkille vaihtoon lähdöstä ja apurahoista yms. on se, kuinka meitä suoraan sanottuna pakotetaan ottamaan opintolaina ulkomaille lähtiessä. Sitä painotetaan aivan liikaa mielestäni, sillä kaikki eivät sitä todellakaan halua ottaa.
- Kysymys 4.3. Kysymykseen on vaikea vastata mitään tarkkaa summaa sillä se paljonko koko lysti tulee maksamaan riippuu paljon kohdemaasta, sen hinta tasosta ja sijainnista Suomeen näiden. Samoin summa paljonko vaihto tulee maksamaan riippuu paljon siitä että oletko siellä kuinka kauan, on eri asia lähteä 2 viikoksi kuin 6 kuukaudeksi.
- Minusta oli todella typerää että englanninkielisessä koulutusohjelmassa on _pakollinen_ ulkomaanjakso. Tämä ei oikeasti toimi perheellisille juuri missään tilanteessa.

Tuttavapiiristäni minulla on ihan riittävästi kokemuksia siitä miten tällainen perheiden jakaminen voi oikeasti johtaa eroon.

Oma väitteeni on että jos on valmis jättämään perheensä ulkomaankomennuksen takia niin silloin asettaa työn perheen edelle ja hyväksyy sen että perhe saattaa hajota.

Nuorempana kyllä koin mielenkiintoiseksi elämukseksi Englannissa asumisen ja työskenteilyn. Se oli kovin avartavaa maailmankuvallisesti, huomasin että ihmiset ovat pohjimmiltaan samanlaisia kaikkialla.

Kannattaa huomioida että ulkomaankokemukset ansioluettelossa voivat helposti johtaa ulkomaankomennuksiin. Kun perhettä rupeaa kertymään jne. niin nämä komennukset voivat pian muuttua elämyksistä piinaksi.

- Luulen, että vaihdosta olisi hyötyä vain kielitaidollisesti sekä työtä hakiessa työnantajien arvostukseen ulkomaillakin opiskelleelle. Työelämään hyötyjä en osaa sijoittaa, ehkä vaihdon psykologiset vaikutukset olisivat merkittävät.

Opiskelijatuttavat, jotka olivat ulkomailla vaihdossa, pitivät kokemusta lähtemisen arvoisena, mutta pidän heidän esim. rohkeampina ja ulospäin suuntautuneempina kuin itseäni."

- 6.3 ja 6.4. kohdissa vastasin "en", ainoastaan maatalouselinkeinojen ja omien tulevaisuudensuunnitelmieni takia. Monilla muilla aloilla ja suunnitelmilla vaihdolla varmasti olisi aivan toinen vaikutus.

Erittäin mielelläni lähtisin vaihtoon joka tapauksessa, jos elämäntilanne sen sallisi. Vähän

haikein mielin tätä lueskelin. Järjestelykysymys se toki lapsenkin kanssa olisi, mutta vähän turhan raju järjestely. Harmi. :)

- Oma vaihtoon lähtöä on vähentänyt huomattavasti oman koulumme vaihto-oppilaat, jotka ovat olleet itse pettyneitä tullessaan SEAMKiin opiskelemaan. Kun katsoo heitä, ei haluaisi olla itse samassa tilanteessa kaukana SUomesta.

Olen kuitenkin nähnyt monta onnistunutta vaihtoa Suomesta ulkomaille, joten siihen tulisi meidänkin oppilaitoksen pyrkiä - eli tarjota vaihto-oppilaille enemmän mutta ei normaalien oppilaitten kustannuksella. Koulu mukaan tukemaan vaihto-oppilaitten viihtyvyyttä ja heille on järjestettävä aktiviteetteja iltaisin. Ei voida laskea sen varaan, että kyllä vaihtari varmasti ystäväytyy ja kulkee muiden oppilaiden mukana, sillä niin ei välttämättä käy. Omat vaihto-oppilaamme ovat olleet keskenään, sillä kaikki eivät ole sulautuneet joukkoomme syystä tai toisesta, liekö kielimuuri tai kulttuuri.

- Suurin syy siihen, etten harkitse vaihtoonlähtöä, on se, etten uskalla lähteä.
- Olen periaatteessa niin mukavuudenhaluinen, että vaihto on jäänyt tekemättä. Myös vaihtoajoissa voisi olla eri pituisia jaksoja.. olisi kiva mennä tekemään ulkomaille vaikka kuu-kauden tai alle pituinen vaihtojakso. Logistiset syyt ovat estäneet lähtemästä pidemmälle vaihdolle. Mihin laitan kaikki tavarani sillä aikaa kun olen vaihdossa??
- jollakin tavalla uskon ja minulla on sellainen tuntu että vaikka ulkomaanvaihtojakso ei olisi-kaan aivan "pelkkää juhlimista" on sitä siellä kuitenkin paljon tiedossa :D
- Koulussamme markkinoidaan kattavasti ulkomaanopiskelu mahdollisuuksista, mutta juurikin avustukset, kuka maksaa suomen vuokraasi? Miten elät ylipäätään ulkomaille, tuet yms. ovat hieman hataralla pohjalla. Ei ko. asioita tule kysytyä erikseen, ja näin ollen sen voi olla esteenä sille ettei ulkomaanvaihto kiinnosta lainkaan. Oppitunti näistä asioista olisi hyvä järjestää pakollisena jokaiselle ensimmäisen ja kolmannen vuoden opiskelijoille (meidän yksikössämme) kun harjoittelu on ensimmäisen kerran ensimmäisenä ja toisen kerran kolmantena vuotena.
- Kohdassa 6.1. vastasin ulkomaille harjoittelun/opiskelun olevan haastavaa. Haluan tarkentaa vastaustani sen verran, etten tarkoita ulkomaanjaksolle lähdön olevan vaikeaa tai työlästä. Jakson sisällyttämisessä opintoihin on katsottava omia opintoja kokonaisuutena ja mietittävä, miten ulkomaanjakso vaikuttaa omiin opintoihin (kurssien suorittamisen ajankoh- ta) ja joutuuko mahdollisesti venyttämään valmistumistaan. Lisäksi ulkomaanjakson käytännön järjestelyprosessiin kuuluu mahdollisesti erilaisten lupien ja apurahojen selvittäminen ja hankkiminen. Nämä luovat haasteita opintoihin, mutta niitä ei voi pitää mahdottomina tai ylivoimaisina.
- Arvostan kovasti niitä ihmisiä, jotka lähtevät ulkomaille/tulevat Suomeen opiskelemaan, mutta itsellä ei itsevarmuus ja rohkeus riitä - ainakaan vielä. Minulla myös syvään piintynyt olettamus siitä, että ulkomaille lähtö on hyvin, hyvin kallista, eikä minulla tai perheelläni ole varaa moiseen. Lisäksi uskon Murphyn lakiin, eli vaikka pääsisinkin ulkomaille, siellä kaikki menisi kuitenkin kammottavalla tavalla pieleen. En tiedä miten, mutta menisi kuitenkin. Suurin esteeni ulkomaille lähtöön olisikin varmasti loppumaton pessimistisyyteni.

- Ajatus vaihdosta on aina kuulostanut mielenkiintoiselta, mutta omalla kohdallani en ole siihen uhrannut enempää ajatusta, koska tämän hetkinen elämän tilanne ei mahdollista ulkomaille lähtöä. Olen kuitenkin aina ollut tukena ja kannustajana, jos joku läheisistäni on päättänyt lähteä vaihtoon. Tällä hetkellä siis nautin vain perheen yhteisistä lomareissuista ulkomaille ja kotimaassa. Tätä kautta olen onneksi saanut paljon mukavia ja onnistuneita reissuja, vaikkakin koulun ulkomaanvaihtojen sisällöstä paljon poiketen.
- Itse käyn ulkomailla vain lomamatkoilla ja omien läheisten kanssa. En tunne mitään tarvetta lähteä outoon maahan pitkäksi aikaa ilman läheisiäni.
- Olin syksyn 2011 Kiinassa Shanghaissa vaihdossa ja on pelkkää positiivista sanomista vaihdosta. Olihan se toki haastavaakin, koska kultturi on ihan erilainen ja kielimuuri oli suuri. Mutta lämmöllä muistelen niitä hetkiä kun oli vaan selviydyttävä kaikesta :)
- Olen todella onnellinen ja kiitollinen että koulun kautta tällaiset vaihdot ovat mahdollisia. Olin afrikassa 3 kk työharjoittelussa, ja se muutti elämän täysin! Nyt haen ensi syksyksi Belgiaan vaihtoon. Rakastan kieliä ja kielten oppimista, ja muista maista tuleviin ihmisiin tutustumista.
- Olen lähdössä syyskuussa ulkomaille harjoitteluun, mutta kaikki paperihommat on melko vaikeita täyttää, eikä oikein ole varmaa mitä ja kuinka paljon papereita pitää vielä täyttää, millai haetaan viisumia, apurahoja ym. Eikä oikein tiedä onko kaikki tarvittavat asiat hoidettu.
- Huono kielitaito on itseni kohdalla asia minkä takia en vaihtoon lähde ja muutenkin olen niin kiinni suomessa ja perheessäni etten raaski lähteä :)
- Hassua, että Seamkissa markkinoitiin johtotasolta käsin myös meille YAMK-opiskelijoille ulkomaanvaihtoja, koska niiden toteuttaminen ko. koulutuksen puitteissa ei ole edes mahdollista. Lähes kaikilla yAMK-opiskelijoilla on työpaikka Suomessa ja suuri osa on perheellistä väkeä. Aivan riittävästi on haastetta jo siinä, että sovittaa työ-,perhe- ja opiskelijaelämän yhteen... Ulkomaanvaihdot eivät aivan ensimmäisenä tule mieleen tässä kodin... Realiteettia markkinointiinkin...
- Tiedän, että kielitaitoni paranisi ulkomailla, mutta kun en arvosta kielitaitoa enkä ole koskaan ollut siinä hyvä, niin en edes kaipaa sitä. Uskon suomen kielellä ja koulussa opetetulla pärjääväni Suomessa, koska tänne aion kuitenkin jäädä. Kokemus voisi olla hieno, mutta uusi kokemus se on minulle täällä Suomessakin päästä erilaisiin harjoitteluihin ja kesätyöpaikkoihin. Varmasti hienoa, muttei vain minua varten. Toivottavasti useat muut siitä innostuvat kun niin paljon erilaisia hyviä vaihtoehtoja on tarjolla.
- Mielestäni on hullua, että esimerkiksi yrittäjyyden ko:n opetussuunnitelmaan sisältyy pakollinen vaihtojakso/gateway-opinnot. Sitten näistä ei kuitenkaan anneta meille mitään tietoja, kysytään vain, aiommeko lähteä. Aremmat ihmiset jää kyllä kotiin.
- Olen asunut perheen kanssa Amerikassa 7 vuotta joten tältä osin ulkomaanvaihto ei kiinnostaa.
- Minulla on sellainen ennakkoluulo, etten saa mitään uraa eteenpäin puskevaa irti harjoittelusta heikon kielitaitoni takia. Osittain myös perhesuhteiden takia jää hakematta.

- Mielestäni Seamk kyllä innostaa lähtemään vaihtoon, mutta koulussamme (sos.&terv. ala) vaihdosta on puhuttu vain vähän.
- Osaan kysymyksistä oli hieman vaikea vastata kun olisi tarvinnut lisää vaihtoehtoja. Monessa Seamk:in toimipisteessä kannustetaan paljon harjoitteluun, mutta omassani siitä tehdään todella vaikeaa opettajan takia.
- Opintoni ovat jo loppusuoralla, enkä siksi enää pääse ulkomailla. Pohdin kyllä vaihtoa aiemmin vakavasti, mutta kotimaan työtilanne meni sen edelle. Jos opiskelen vielä joskus, toivon voivani lähteä ulkomaille. Valmistumisen kynnyksellä olen harkinnut töihinlähtöä esim. Pohjoismaihin.
- Vaihtovuosi oli minun ja monen muun mielestä elämän parhaimpia kokemuksia.
- Vaihtoinfoissa voisi olla yksilöllisempää tietoa, esim minne kulttuuripuolelta on menty ja mitä on tarjolla. Infot ovat kyllä aika selkeitä, mutta niistä jäi mieleen vain tekniikan yksikön mahdollisuudet
- Tämän päivän työelämässä osaaminen, oma joustavuus erilaisissa tilanteissa on valtti. Työharjoittelu ulkomailla mutta myös kotosuomessa on työnantajille tärkeää. Aukoton CV on arvokas paperi kun kilpaillaan työmarkkinoilla, pitkiä hengailujaksoja joutuu aina selittelemään.
- Ulkomaille kannattaa lähteä minusta mahdollisimman nuorena, jos aikoo lähteä. Mitä enemmän ikää tulee, sitä enemmän sitoumuksia tulee ja ehkä halua erilaisiin kokemuksiin vähenee.
- Vaikea irrottautua opiskelusta ja työelämästä ulkomaille menon ajaksi
- Kannustan nuorempia lähtemään vaihtoon, itse tähän en enää tällä iällä ryhdy. Se on käytännössä mahdotonta perheen kannalta ja myöskin taloudellisesti.
- Mukava olisi lähteä vaihtoon jos saisi perheen mukaan ja se olisi tehty helpoksi
- Mielestäni varsinkin sosiaali- ja terveysalalla tulisi tukea ja neuvoa automaattisesti KV opiskelijoita tarkemmin esim. käytäntöön liittyvistä asioista, kuten raha, vastuu, vakuutukset, mahd. Need-To-Know asiat ennen kuin lähtee reissuun. Muutenkin ala on todella tarkka, hierarkinen ja ehkä jopa konervatiivinen, joten olisi hyvä tietää varsinkin vieraan maan tavoista ym. liittyen arkipäivän asioihin.
- Vaikka tiedänkin, kuinka paljon etua ulkomaille lähdöstä olisi, se ei silti ole minun juttuni. Koen, että minua tarvitaan enemmän täällä ja että pärjään loistavasti vaikka en ulkomaille lähdekään.
- Olen ollut puoli vuotta vaihdossa ulkomailla ja vaihto oli yksi oman elämäni kohokohta risuineen ja ruusuinen, opin valtavasti itsestäni sekä myös ammatillisestikin. Kokemuksen paras hyöty oli, että sain siitä varmuutta itselleni, joka näkyi myös muille ja tällä hetkellä olen saavuttanut upean työpaikan, koska uskalsin olla oma itseni.
- Vaihtoa odotellessa.

- Koululal osataan mainostaa jonkin verran vaihtoon lähtöä mutta se uinka paljon kustannuksia ykstitäiselle opiskelijalle tulee vaihtoon on jotenkin salaperäistä
- Perheelliselle ehkä onnistuisi parhaiten kesäaikainen harjoittelu ulkomailla?
- Toivoisin face to face -tyyppistä ohjausta. Olen hyvin kiinnostunut lähtemään ulkomaille heti, kun vaion haku eurooppaan alkaa. Sähköpostitiedotteet ovat tylsiä eikä niistä ota mitään selvää, kun viestiketjut ovat massiivisia ja monimutkaisia.

Tiedän tarvitsevani henkilökohtaista ohjausta ja sponsorin. Perheessäni tytär valmistuu matkailualata keväällä kaksositutkinnosta aj olen seurannut hänen opintojaan ulkomailla. Tärkeintä olisi, jos oppilaitos olisi mahdollisimman paljon KONKREETTISESTI AUTTAMASSA UNELMAN TOTEUTUMISESSA SEKÄ JÄRJESTÄISI INFOTILAISUUKSIA kiinnostuneille. Tuulevaisuudessa tavoitteenani olisi työllistyä ulkomaille ja olen ottanut jo kontaktejakin Britanniaan.

- Hyvä, että ulkomaanvaihtoon suhtautumistakin tutkitaan, sillä kansainvälisyys on koulusamme hyvin "pinnalla" nykyisin
- Erityiskiitos sosiaalialan yksikön kv-koordinaattorille. Ilman hänen apuaan ja tukeaan ei vaihtoon lähtemisestäni olisi tullut mitään.
- Monta kertaa luullaan että kaikki haluavat ulkomaille. Itse voin käydä siellä, mutta en jaksaisi olla kauaa, enkä voisikaan töiden ja lemmikkieläinten vuoksi.
- Mukava osallistua, vaikken todella olekaan lähdössä vaihtoon...
- Lähdin vaihtoon siksi, että en ole koskaan kuullut sanottavan ettei vaihtoonlähtö olisi kannattanut. Tuntuu, että se tulee pitämään paikkaansa myös minunkin kohdallani.
- Täydennys alkuun: en ole ollut yli 3kk vaihdossa, mutta olen ollut 2kk.
- omien säästöjen tarve riippuu täysin siitä kuinka pitkän jakso ulkomailla tulisi oltua
- turhaa touhua
- Mikäli en olisi perheellinen, lähtisin melko varmasti vaihtoon tai harjoitteluun.
- aikuisen on vaikea lähteä kolmeksi kk ulkomaille. olisi mukava, jos voisi olla lyhyemmän jakson ja sitä tuettaisiin myös. Nyt minulla on sellainen käsitys, että saa tukea vain yli kolmen kk harjoitteluun
- Ennen lasten syntymää olisin ollut innokas lähtemään ulkomaanvaihtoon edellisen tutkinnon aikana. Vakituinen työpaikka, mukavuudenhalu ja raha-asiat kuitenkin estivät lähdön silloin. Tässä elämäntilanteessa (pienet lapset ja asuntolaina) ulkomaanvaihto ei kiinnosta
- Näkökulmani on siis jo vaihdossa käyneenä. Seami todella kannustaa lähtemään vaihtoon, mutta koin yksikköni olevan eriarvoinen verrattuna suurempiin yksiköihin. Tämä ikuinen Jurva-kysymys. Olisin halunnut opiskella kieliä ennen vaihtoon lähtöä, mutta Jurvan yksikössä se ei ollut mahdollista. Lisäksi vaihtokohteita on yllättävän vähän (nyt niitä on tullut jo muutama lisää oman vaihtoni jälkeen) verrattuna esim. liiketalouden yksikön mahdollisuuksi-

siin. Informaatio ei myös pelittänyt kovin hyvin, alkuinfossa meille annettiin ymmärtää, että omatoimisestikin saa järkättyä lisää vaihtokohteita, vaikkei näin todellisuudessa ollut vaikka sitä yritinkin. Lisäksi tuntui että koordinaattorimme oli ylityöllistetty, koska häntä oli vaikea tavoittaa. Hakuaikeista ei saanut pätevää tietoa ja se stressasi. Mutta mielestäni kaikkien, ketkä vain kynnelle kykenevät, tulisi lähteä vaihtoon! Onnea kyselyn tekemiseen.

- Typerää kun sitä vaihto-opiskelua niin ylistetään ja tuputetaan joka tuutista, kun kaikkia ei vain yksinkertaisesti kiinnosta lähteä vaihtoon vaikkei mitään esteitä olisikaan.
- Uskoisin, että ulkomaille lähtö kannattaa aina. Kaikki ystävät, sukulaiset ja puolittut jotka ovat vaihdossa olleet eivät vaihtaisi päivääkään pois heidän kokemuksistaan.
- Aikuisopiskelijan motiivit vaihtoon ovat erilaiset. Kun takana on työuraa ja kokemuksia ulkomailta oleskelusta, niin suurin uteliaisuus on jo tyydytetty. Siitä syystä opiskelijavaihtoon ei ole ihan niin oleellista. On täysin eri asia elää arkea vieraassa maassa kuin lomaila. Omakohtaisesti olen huomannut, että kokemukset ulkomailta ovat olleet avartavia. Niiden seurauksena arvostan entistä enemmän Suomea ja omaa paikallista kulttuuria. Pitkiä aikoja lentokentillä ja lentokoneessa viettäneenä suosin tällä hetkellä lähimatkailua.
- meille aikuisopiskelijoille ulkomaanvaihto tuntuu sulalta mahdottomuudelta, jos on pieniä lapsia. Kuitenkin tiedämme jo työelämän kautta kuinka tärkeää kielitaidon kartuttaminen todella on. Muttamutta..... MITEN IHMEESSÄ ULKOMAILLE LÄHTÖ TEHDÄÄN MAHDOLLISEKSI ASUNTOVELALLISEN, PIKKULAPSIPERHEEN KOHDALLA.... Ihan käytännön asioiden kanssa tarvitaan tietoa ja neuvoja. Missä asua perheen kanssa, kuinka tulla toimeen taloudellisesti ulkomailta, jos toinen vanhemmista opiskelee ulkomaille, ja muu perhe lähtee mukaan? Kauanko jaksot kestää, voiko lähteä vain siksi aikaa kun puolisoilla riittää vuosilomaa (esim. 4vkoa kesällä..) Kaikkea tällaista tarkoitan. Rohkeutta tuskin aikuisilta puuttuu, mutta miten siis tehdä tämä taloudellisesti mahdolliseksi koko perheen lähtiessä mukaan...?! Laittakaa näistä asioista tietoa sähköpostitse. Nämä asiat eivät ole yksin minun ajatuksiani, vaan useimpien ryhmääni kuuluvien aikuisopiskelijoiden joilla on pieniä lapsia. Lähdössä oltaisiin kovasti, jos se olisi jotenkin käytännössä mahdollista:) Tuntuu, että nämä jutut on kohdistettu ja suunniteltu vain perheettömille nuorille...?
- Saksan vaihdostani jäi pelkästään positiivisia kokemuksia.
- Jos olisin nuorempi ja minulla ei olisi perhettä, lähtisin ehdottomasti ulkomaille harjoittelemaan. Perheellisenä ulkomaille lähtö kaatuu kyllä taloudelliseen tilanteeseen. Varsinkin kun samalla rahoittaa myös lasten opiskelua. Tällä hetkellä koen tärkeämpänä tukea omia lapsia opiskeluissa ja kannustaa heitä käyttämään ulkomaanvaihtomahdollisuus hyödyksi.
- Haluaisin rohkaista kaikkia niitä, jotka vähääkään miettivät vaihtoon lähtemistä. Mikäli teillä on mahdollisuus toteuttaa ne haaveet, niin älkää epäröikö! Itse olen epäröinyt lukioajan, ammattikorkeakouluajan ja nyt olen kuitenkin onnellisesti kihloissa ja teen ulkomaille ainoastaan lomamatkoja. Toisaalta harmittaa, toisaalta ei, onneksi on vielä mahdollisuus kulkea. :)
- Itse olen hakemassa vaihtoon ensi syksynä. Olen hieman närkästynyt siitä, että alusta asti toin esille opettajilleni ja kv-asioista huolehtivalle opettajalleni että haluaisin olla vaihdossa 6kk: minua myönnytettiin ja sanottiin tämän olevan mahdollista. Nyt kuitenkin kun yliopisto

on minut hyväksynyt opiskelijakseen ensi syksyksi ja kysyttyäni kouluni opettajilta uudelleen mahdollisuuttani olla 6kk vaihdossa, vastaus ei ollut ihan sitä mitä odotin: erasmus vaihto on 3kk. Toin kuitenkin jälleen tietoon opettajalleni sen seikan että haluaisin olla harjoittelussa kauemmin kuin 3kk, huolimatta siitä vaikka opintoni saattaisivat myöhästyä. Asia on tällä hetkellä jäissä/käsittelyn alla.

Uskallan itse kuitenkin jo esittää pienen uhkaamuksen; jollen voi olla vaihdossa muuta kuin 3kk, en epäröi ilmoittaa itseäni poissaolevaksi SeAmkin lukukaudelta. Tämä vaihtomahdollisuus saattaa olla viimeinen mahdollisuuteni, joten aijon ottaa siitä kaiken irti!

- Vaihtoon olisi kiva lähteä poikaystävänsä kanssa, sillä pitkä välimatka on aika raskas käsitellä.
- Opiskelijavaihto on hyvä juttu, vaikka kaikki ulkomailla ei sujuisikaan suunnitelmien mukaan. Itselläni harjoittelupaikka eikä työtehtävät vastanneet opintojani ja se oli välillä haastavaa, mutta selvisin ja päällisin puolin olen iloinen kaikesta kokemastani.
- Olisin todellakin lähdössä vaihtoon, jos minulla olisi toisenlainen elämäntilanne....olen juuri eronnut ja yksinhuoltaja ja rahat tiukilla....
- KV-yhteyshenkilö voisi olla aktiivisempi ja vastata yhteydenottoihin.
- Olin edellisten opintojeni aikana vaihdossa Aasiassa ja se oli yksi parhaista päätöksistäni elämässä sillä puolessa vuodessa Suomessa ei tapahtunut mitään maailmaakääntävää, eli poissaoloni ei vaikuttanut niin paljon kuin pelkäsin, mutta sain itselleni valtavan määrän kokemuksia. Harmittaa ainoastaan, etten pystynyt silloin jäämään kokonaiseksi vuodeksi. Tuolloin vaikuttivat vain uusien kokemusten saanti, mutta uudelleen vaihtoon meneminen tässä elämäntilanteessa tarvitsee jo enemmän konkreettisempia hyötyjä, täytyisi esimerkiksi miettiä, pystynkö edistämään tulevaisuuden työmahdollisuuksia enemmän täällä Suomessa kuin mitä itse oppisin vaihdossa.
- Seamk ei ainakaan tietyn koulutusohjelman osalta ole kovin myönteinen ulkomaanjaksojen suhteen. Ja ulkomaanjaksolle lähtijöiden valinta tehdään mielestäni epäreilusti; sinne lähetetään ne jotka tulevat keskenään toimeen, ei niitä jotka pärjäisivät ulkomailla parhaiten.
- Ulkomaille vaihto- oppilaaksi lähtevällä täytyy olla riittävä kielitaito, sekä kielitaidollinen raportointikyky. Lisäksi täytyy olla halukkuus oppia sekä ymmärtää vaihtomaan kulttuuria ja tapoja. Mikäli, jos ja kun siellä juhlietaan täytyy säilyttää ARVOKKUUS. Näiden lisäksi täytyy pystyä, myös osoittamaan oman alan osaamisensa..
- Minulla on tällä hetkellä opiskelujen ohella työpaikka, joka sitoo minut kotiseudulleni.
- En vielä tiedä miten selviän koulutusohjelmani vaihdosta tuhoamatta suhdettani, koska suhde ei voi lähteä mukaan. Toivon koulun joustavan enemmän näissä asioissa. Itse valitsin ohjelmani koska pidän kielistä enkä halua opiskella suomeksi, mutta näemmä se toi myös isot ongelmat kotirintamalle.
- Miksi pitäisi lähteä vaihtoon? Se on ehkä hyväksi vain niille jotka haluavat jatkuvasti seikkailuja. Olen kuullut usealta, että heidän vaihdossa olonsa hidasti opintoja ja kun he palasivat, he olivat muita jäljessä opiskelusta.